

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

...../.....

BỘ NỘI VỤ

...../.....

HỌC VIỆN HÀNH CHÍNH QUỐC GIA

NGUYỄN THỊ THU THỦY

**QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC VỀ TÔN GIÁO TRÊN ĐỊA BÀN
HUYỆN CƯ M'GAR, TỈNH ĐẮK LẮK**

LUẬN VĂN THẠC SĨ QUẢN LÝ CÔNG

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

...../.....

BỘ NỘI VỤ

...../.....

HỌC VIỆN HÀNH CHÍNH QUỐC GIA

NGUYỄN THỊ THU THỦY

**QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC VỀ TÔN GIÁO
TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN CƯ M'GAR,
TỈNH ĐẮK LẮK**

LUẬN VĂN THẠC SĨ QUẢN LÝ CÔNG

Chuyên ngành: Quản lý công

Mã số: 8 34 04 03

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC: TS. NGUYỄN THÀNH DŨNG

LỜI CẢM ƠN

Trước hết, tôi xin chân thành cảm ơn Lãnh đạo Học viện Hành chính Quốc gia, Lãnh đạo Phân viện Tây Nguyên, quý thầy, cô giáo - Những nhà khoa học đã trực tiếp giảng dạy, truyền đạt kiến thức khoa học chuyên ngành cho bản thân tôi trong suốt thời gian qua, đồng cảm ơn Giáo viên Chủ nhiệm lớp HC24-TN3 luôn đồng hành cùng chúng tôi trong quá trình học tập và thực hiện luận văn.

Trong suốt quá trình nghiên cứu, thực hiện luận văn, tôi đã nhận được sự quan tâm, giúp đỡ nhiệt tình của TS. Nguyễn Thành Dũng - Người hướng dẫn khoa học để tôi hoàn thành luận văn của mình. Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn chân thành và sâu sắc về sự giúp đỡ quý báu này.

Xin gửi tới lãnh đạo Ban Dân vận Huyện ủy Đắk Lắk, Ban Tuyên giáo Huyện ủy Đắk Lắk, Phòng Nội vụ; lãnh đạo ủy ban nhân dân các xã, thị trấn: Quảng Phú, Ea Đrong, Ea H'đing, Cuôr Đăng, Ea M'đroh và các cơ quan liên quan lời cảm ơn sâu sắc đã tạo mọi điều kiện thuận lợi cho tôi hoàn thành tốt công việc nghiên cứu khoa học của mình.

Xin cảm ơn đến sự trợ giúp, động viên to lớn về mặt tinh thần của gia đình, người thân, bạn bè và đồng nghiệp.

Với năng lực nghiên cứu khoa học có hạn, đề tài luận văn do tôi thực hiện chắc chắn không tránh khỏi những hạn chế, thiếu sót. Với tinh thần cầu thị, tôi rất mong nhận được những ý kiến phản hồi, đóng góp của quý thầy cô, bạn bè và đồng nghiệp để luận văn có thể hoàn thiện hơn.

Xin chân thành cảm ơn./.

TÁC GIẢ

Nguyễn Thị Thu Thủy

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan luận văn này là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nêu trong luận văn là trung thực, có nguồn gốc rõ ràng và chưa được công bố trong bất kỳ công trình nào khác.

Tác giả

Nguyễn Thị Thu Thủy

DANH MỤC BẢNG BIỂU

Bảng 2.1. Danh mục bảng tổng hợp số liệu tín đồ các tôn giáo trên địa bàn huyện Cư M'gar, giai đoạn 2012-2020

Bảng 2.2. Bảng thống kê chất lượng đội ngũ cán bộ, công chức làm công tác tôn giáo trên địa bàn huyện năm 2021

MỤC LỤC

Trang phụ bìa

Lời cảm ơn

Lời cam đoan

Danh mục bảng biểu

Mục lục

MỞ ĐẦU 1

Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC VỀ TÔN GIÁO 9

1.1. Khái niệm, đặc điểm tôn giáo và quản lý nhà nước về tôn giáo

1.1.1. Các khái niệm liên quan đến tôn giáo 10

1.1.2. Khái niệm quản lý và quản lý nhà nước về tôn giáo 11

1.2. Phương thức, nội dung quản lý nhà nước 14

1.2.1. Phương thức quản lý nhà nước đối với tôn giáo 14

1.2.2. Nội dung quản lý nhà nước đối với tôn giáo 18

1.3. Kinh nghiệm quản lý nhà nước về tôn giáo của huyện Krông Buk và giá trị tham khảo đối với Huyện Cư M'gar 21

Chương 2: THỰC TRẠNG QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC VỀ TÔN GIÁO TRÊN ĐỊA HUYỆN CƯ M'GAR HIỆN NAY 26

2.1. Khái quát về vị trí địa lý, điều kiện tự nhiên, kinh tế, văn hóa, xã hội 26

2.1.1 Vị trí địa lý, điều kiện tự nhiên 26

2.1.2. Khái quát về kinh tế 27

2.1.3. Khái quát về văn hóa, xã hội 29

2.2. Hoạt động tôn giáo huyện Cư M'gar 29

2.1.1. Khái quát về các tôn giáo trên địa bàn huyện Cư M'gar hiện nay 30

2.1.2. Tình hình hoạt động của các tôn giáo trên địa bàn huyện Cư M'gar...

2.3. Thực trạng thực hiện các nội dung quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện Cư M'gar	41
2.3.1. Xây dựng, ban hành các văn bản quy phạm pháp luật về tôn giáo	41
2.3.2. Tổ chức bộ máy quản lý nhà nước về tôn giáo	44
2.3.3. Tổ chức thực hiện chính sách, pháp luật tôn giáo	46
2.3.4. Phổ biến, giáo dục pháp luật về tôn giáo	56
2.3.5. Đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, công chức làm công tác quản lý nhà nước về tôn giáo	58
2.3.6. Thanh tra, kiểm tra, xử lý các vi phạm liên quan đến hoạt động tôn giáo trên địa bàn huyện	60
2.3.7. Công tác đối ngoại tôn giáo	61
2.4. Đánh giá chung việc thực hiện quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện	62
2.4.1. Kết quả đạt được và nguyên nhân	62
2.4.2. Hạn chế, bất cập và nguyên nhân	65
Chương 3: MỘT SỐ GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC VỀ TÔN GIÁO TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN CƯ M'GAR TRONG THỜI GIAN TỚI	70
3.1. Quan điểm của Đảng và định hướng của tỉnh Đắk Lắk, huyện Cư M'gar về công tác tôn giáo	70
3.1.1. Quan điểm của Đảng và định hướng của tỉnh Đắk Lắk về công tác tôn giáo	70
3.1.2. Định hướng của huyện Cư M'gar về công tác tôn giáo	73
3.2. Dự báo xu hướng hoạt động của các tôn giáo trên địa bàn huyện Cư M'gar trong thời gian tới	75
3.3. Các giải pháp nâng cao hiệu quả quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện Cư M'gar trong thời gian tới	78
3.3.1. Nhóm giải pháp chung	78

KẾT LUẬN

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

PHẦN MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Tôn giáo là một hình thái ý thức của xã hội, đồng thời cũng là một thực thể xã hội. Trong mỗi tôn giáo đều chứa đựng những giá trị tốt đẹp, hướng thiện, là nơi tâm linh gửi gắm niềm tin, ước nguyện, mong muốn của con người. Niềm tin tôn giáo chi phối suy nghĩ, hành động của con người; tôn giáo ảnh hưởng khá sâu sắc đến nhiều lĩnh vực của đời sống xã hội ở mỗi quốc gia, mỗi dân tộc. Tôn giáo là lĩnh vực rất dễ bị các thế lực thù địch lợi dụng kích động, chống phá, gây khó khăn, bất ổn chính quyền, phức tạp về an ninh, chính trị, ảnh hưởng đến ổn định và phát triển của xã hội.

Việt Nam là một quốc gia đa tôn giáo, có tôn giáo ngoại nhập và tôn giáo nội sinh. Từ khi xuất hiện, tôn giáo luôn giữ vai trò quan trọng trong đời sống chính trị, văn hoá, tinh thần của xã hội, gắn liền với dân tộc và phục vụ lợi ích dân tộc trong suốt chiều dài lịch sử dựng nước và giữ nước. Các tín đồ tôn giáo là lực lượng quan trọng trong khối đại đoàn kết toàn dân tộc trong sự nghiệp xây dựng, bảo vệ và phát triển đất nước Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Với chủ trương hội nhập quốc tế và chính sách mở cửa của Việt Nam trong những năm qua đã góp phần thúc đẩy kinh tế, văn hoá, xã hội phát triển, chất lượng đời sống nhân dân ngày càng được cải thiện và nâng cao. Toàn cầu hoá tác động đến mọi mặt đời sống, xã hội của nước ta, trong đó có tín ngưỡng, tôn giáo. Toàn cầu hoá vừa là cơ hội giao lưu văn hoá, tín ngưỡng, tôn giáo, vừa tạo ra sự đa dạng, tín ngưỡng, tôn giáo. Tôn giáo Việt Nam đã và đang có thay đổi nhiều chiều, tạo ra sự tiếp biến, thay đổi về tổ chức tôn giáo và niềm tin tôn giáo.

Trong bối cảnh đó, Việt Nam đã có những chuyển đổi quan trọng từ nhận thức đến chính sách đối với tôn giáo, đáp ứng nhu cầu đa dạng về tôn giáo của nhân dân gắn liền với bảo tồn các giá trị truyền thống Việt Nam. Với

những chủ trương, chính sách đúng đắn của Đảng và Nhà nước, hoạt động các tôn giáo ở nước ta về cơ bản là thuận túy, đời sống tôn giáo có những biến đổi sâu sắc cả về số lượng, lẫn phạm vi hoạt động, quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo được tôn trọng, bảo đảm. Các tổ chức tôn giáo được công nhận xây dựng và thực hiện đường hướng hành đạo phù hợp với văn hoá truyền thống, gắn bó, đồng hành cùng dân tộc. Công tác quản lý nhà nước về hoạt động tôn giáo đã được các cơ quan thẩm quyền thực hiện tốt từng bước đưa hoạt động tôn giáo đi vào nề nếp, đoàn kết đồng bào theo các tôn giáo trong khối đại đoàn kết dân tộc.

Đắk Lắk là một tỉnh miền núi có vị trí chiến lược quan trọng về kinh tế, chính trị, quốc phòng của khu vực Tây Nguyên và cả nước. Toàn tỉnh có 15 huyện, thị xã và thành phố, có 04 tôn giáo chính là Công giáo, Phật giáo, Tin lành và Cao đài với 609.536 tín đồ, chiếm 32% dân số toàn tỉnh. Công tác quản lý nhà nước về tôn giáo trong những năm qua trên địa bàn tỉnh đã được các cấp, các ngành quan tâm thực hiện. Các tôn giáo được tạo điều kiện hoạt động theo đúng pháp luật của Nhà nước, các tín đồ tôn giáo tin tưởng sự lãnh đạo của Đảng, Nhà nước, đoàn kết tích cực tham gia các phong trào thi đua yêu nước.

Huyện Cư M'gar là huyện thuộc Tỉnh Đắk Lắk, trải rộng trên diện tích 82.450 ha với dân cư 178.199 người, 25 dân tộc anh em sinh sống, trong đó đồng bào dân tộc thiểu số chiếm 46%. Toàn huyện có 4 tôn giáo chính được Nhà nước công nhận sinh hoạt: Công giáo, Tin lành, Cao đài và Phật giáo với 57.550 tín đồ, chiếm 32% dân số. Hoạt động, sinh hoạt của các tôn giáo trên địa bàn huyện cơ bản diễn ra thuận túy, phát huy tốt tinh thần đoàn kết, gắn bó, luôn đồng hành, sẻ chia trách nhiệm với xã hội theo phương châm “Tốt đời đẹp đạo”. Đội ngũ các nhà tu hành, chức sắc, chức việc, tín đồ các tôn giáo nhìn chung chấp hành tốt chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật

của Nhà nước, tích cực tham gia các phong trào thi đua yêu nước do Ủy ban Mặt trận Tổ quốc và các ngành, đoàn thể các cấp phát động. Các cấp ủy Đảng, chính quyền địa phương thường xuyên thăm hỏi, tặng quà các tổ chức tôn giáo, chức sắc, chức việc tôn giáo nhân dịp các ngày lễ trọng của các tôn giáo; gặp mặt, đối thoại chức sắc, chức việc tôn giáo qua đó đã kịp thời giải quyết các nhu cầu chính đáng của các tôn giáo.

Tuy nhiên, bên cạnh các hoạt động sinh hoạt tôn giáo thuần túy, hoạt động tôn giáo trên địa bàn huyện còn tiềm ẩn những yếu tố phức tạp, tác động đến an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội trên địa bàn huyện, đó là:

Các tôn giáo trên địa bàn huyện Cư M'gar cũng chịu sự tác động của hội nhập quốc tế, có sự phân hoá, thay đổi trong tổ chức và niềm tin tôn giáo. Theo đó, các tôn giáo trên địa bàn huyện phát triển theo hướng tăng mạnh về số lượng, đa dạng hoá loại hình. Nếu như năm 2012 tôn giáo 42.376 tín đồ, chiếm 24,6%, đến năm 2020 đã tăng lên 57.550 tín đồ, chiếm 32% dân số; hiện tượng chuyển đạo, chuyển đổi từ tín ngưỡng đa thần sang đơn thần tạo làn sóng chuyển đổi đức tin mạnh mẽ nhất là trong những năm gần đây trong vùng đồng bào dân tộc thiểu số, đặc biệt xuất hiện hiện tượng “khô đạo”, chuyển đạo từ Công giáo sang Tin lành; xuất hiện các “tà đạo”, “đạo lạ”: Pháp luân công, Thanh Hải vô thượng sư, Hội thánh Đức Chúa trời, Truyền giảng phúc âm... theo hướng mê tín, dị đoan, mang màu sắc chính trị. Một số tổ chức, tôn giáo lợi dụng sự quản lý có những mặt lỏng lẻo của chính quyền địa phương để tổ chức sinh hoạt tôn giáo trái phép; một số tổ chức tôn giáo, chức sắc, chức việc tôn giáo mua bán, sang nhượng, hiến tặng đất đai trái phép; tự ý xây dựng, coi nói cơ sở tự trái pháp luật. Nhận thức của một số cấp ủy Đảng, chính quyền về công tác tôn giáo còn hạn chế, chưa quan tâm chú trọng công tác lãnh đạo, chỉ đạo; lúng túng, chông chéo giữa các ngành trong công tác quản lý, giải quyết các vấn đề liên quan đến tôn giáo. Đội ngũ làm

công tác tôn giáo của huyện, nhất là cơ sở hầu hết công chức kiêm nhiệm, chưa được đào tạo chuyên sâu, kỹ năng, chưa nắm vững về công tác tôn giáo vì vậy công tác tham mưu trong công tác lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện công tác quản lý về tôn giáo trên địa bàn còn hạn chế.

Việc nghiên cứu, đánh giá đúng tình hình, đề ra những giải pháp để nâng cao hiệu quả quản lý nhà nước về hoạt động tôn giáo trên địa bàn huyện Cư M'gar hiện nay là vấn đề bức thiết và quan trọng. Xuất phát từ tình hình thực tiễn đã nêu ở trên, tác giả lựa chọn vấn đề **“Quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện Cư M'gar, tỉnh Đắk Lắk”** làm đề tài luận văn tốt nghiệp cao học chuyên ngành Quản lý công.

2. Tình hình nghiên cứu liên quan đến đề tài luận văn

Tôn giáo là một vấn đề hết sức nhạy cảm và phức tạp, ảnh hưởng khá sâu sắc đến nhiều lĩnh vực của đời sống xã hội ở mỗi quốc gia, mỗi dân tộc. Chính vì vậy tôn giáo và công tác quản lý nhà nước về tôn giáo được rất nhiều các chuyên gia, học giả, nhà nghiên cứu khoa học tìm hiểu, nghiên cứu. Tiêu biểu công trình nghiên cứu “Lý luận về tôn giáo và tình hình tôn giáo ở Việt Nam” - GS Đặng Nghiêm Vạn (2007) đây là công trình đưa ra các lý luận, các khía cạnh khác nhau về tôn giáo, sự ra đời và phát triển của tôn giáo trên thế giới, trong đó có Việt Nam đánh giá về nhu cầu về tôn giáo và xu thế phát triển của các tôn giáo ở nước ta. Công trình nghiên cứu công phu và nghiêm túc có giá trị nghiên cứu rất hữu ích về công tác tôn giáo.

“Tìm hiểu pháp luật Việt Nam về tôn giáo tín ngưỡng” công trình nghiên cứu của Tiến sỹ Đặng Minh Thư nghiên cứu sâu về sự ra đời của pháp luật về tín ngưỡng, tôn giáo của nước ta đã được hình thành, phát triển gắn liền với sự ra đời và phát triển của Nhà nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam. Trải qua hơn 50 năm xây dựng và bảo vệ đất nước, cùng với sự lớn mạnh của Nhà nước, pháp luật về tín ngưỡng tôn giáo ngày càng được bổ

sung, hoàn thiện và trở thành một bộ phận quan trọng không thể thiếu được trong hệ thống pháp luật của nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam. Pháp luật về tín ngưỡng, tôn giáo là công cụ quan trọng bảo vệ quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo và tự do không tín ngưỡng, tôn giáo của nhân dân, là cơ sở pháp lý để đấu tranh chống lại mọi âm mưu, hoạt động của các thế lực thù địch lợi dụng tôn giáo xâm phạm độc lập, chủ quyền của đất nước; đồng thời, góp phần quan trọng vào việc thực hiện thắng lợi nhiệm vụ đoàn kết đồng bào theo đạo và đồng bào không theo đạo trong khối đại đoàn kết toàn dân, hướng các tôn giáo đồng hành với dân tộc. Để pháp luật đi vào cuộc sống, thực sự trở thành công cụ điều chỉnh mọi hoạt động liên quan đến tôn giáo thì một trong những vấn đề quan trọng là phải tuyên truyền 5 đến tận từng người dân. Nghị quyết Hội nghị lần thứ 7 Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa IX đã chỉ rõ: phải đẩy mạnh tuyên truyền chính sách, pháp luật về hoạt động tín ngưỡng, tôn giáo, góp phần đấu tranh làm thất bại những luận điệu xuyên tạc, vu khống của các thế lực thù địch về tình hình tôn giáo và công tác tôn giáo ở nước ta. Nhằm góp phần tuyên truyền, phổ biến pháp luật về tín ngưỡng, tôn giáo đến các tầng lớp nhân dân, Nhà xuất bản Tư pháp xin trân trọng giới thiệu cuốn sách: “Tìm hiểu pháp luật Việt Nam về tôn giáo, tín ngưỡng” của Tiến sỹ Trần Minh Thư. Nội dung cuốn sách gồm 3 phần. Phần thứ nhất: Một số vấn đề cơ bản pháp luật về tôn giáo, tín ngưỡng. Phần thứ hai: Pháp luật về hoạt động tôn giáo ở Việt Nam từ năm 1945 .

“Tôn giáo với dân tộc và chủ nghĩa xã hội” - PGS.TS Nguyễn Đức Lữ (2013). Công trình nghiên cứu đã đưa ra cái nhìn Tôn giáo, tín ngưỡng đã và đang tồn tại ở mọi quốc gia, qua nhiều thể chế chính trị khác nhau. Tôn giáo và chủ nghĩa xã hội đều có cùng mơ ước về một xã hội tốt đẹp, cùng khát vọng về sự giải phóng con người thoát khỏi áp bức, bất công, nô dịch và nghèo khổ. Tuy nhiên, thế giới quan và phương pháp luận của tôn giáo và chủ

nghĩa xã hội là khác nhau. Tôn giáo thường phản ánh mơ ước giải phóng con người, nhưng sự giải phóng ấy được thể hiện nhờ cậy vào sự hỗ trợ bởi lực lượng siêu nhiên. Còn chủ nghĩa xã hội khoa học chủ trương thay đổi xã hội hiện tại bằng một xã hội mới tốt đẹp hơn, công bằng hơn, trong đó chế độ tư hữu và cùng với nó là chế độ người bóc lột người sẽ bị thủ tiêu. Việt Nam là một quốc gia gồm nhiều thành phần dân tộc, cũng là quốc gia đa tôn giáo. Vận dụng sáng tạo quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin về tôn giáo vào điều kiện cụ thể của Việt Nam, Đảng ta nhất quán thực hiện chủ trương: tôn trọng và bảo đảm quyền tự do tín ngưỡng, theo hoặc không theo một tôn giáo nào. Các tôn giáo hoạt động trong khuôn khổ của pháp luật, bình đẳng trước pháp luật; không phân biệt đối xử vì lý do tín ngưỡng. Mỗi quan hệ giữa tôn giáo với nhà nước, luật pháp và tôn giáo, giữa tôn giáo với dân tộc và chủ nghĩa xã hội, dự báo tình hình tôn giáo ở Việt Nam, nhiệm vụ, giải pháp quản lý nhà nước tôn giáo trong tình hình mới.

Liên quan trực tiếp đến công tác quản lý nhà nước về tôn giáo có các công trình nghiên cứu: “Quản lý nhà nước đối với hoạt động tôn giáo ở Việt Nam hiện nay”- Tiến sỹ Hà Ngọc Anh (2020); “Quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện Đồng Xuân, tỉnh Phú Yên” - Đào Thị Thùy Phúc (2018); “Quản lý nhà nước về hoạt động tôn giáo trên địa bàn huyện Thành phố Buôn Ma Thuột, tỉnh Đắk Lắk”- Đặng Quốc Việt (2019)...Trong các công trình nghiên cứu đưa ra cơ sở lý luận và thực tiễn về tôn giáo và công tác quản lý nhà nước về tôn giáo của nước ta nói chung và một số địa phương nói riêng, các đề tài đã đánh giá được thực trạng công tác quản lý nhà nước ở một số địa phương để từ đó dự báo và đưa ra các giải pháp để nâng cao hiệu quả quản lý nhà nước về tôn giáo phù hợp với thực tiễn địa phương, cụ thể và thiết thực.

Tuy nhiên, qua tìm hiểu hiện nay vẫn chưa có công trình, luận văn, luận án nghiên cứu làm sáng tỏ lý luận và thực tiễn quản lý nhà nước về tôn giáo

trên địa bàn huyện Cư M'gar, tỉnh Đắk Lắk. Vì vậy, hướng đề tài mà tác giả lựa chọn nghiên cứu góp phần làm sáng tỏ hơn vấn đề quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện Cư M'gar, tỉnh Đắk Lắk.

3. Mục đích nghiên cứu và nhiệm vụ của luận văn

3.1. Mục đích:

Nghiên cứu cơ sở lý luận về tôn giáo, quản lý nhà nước về tôn giáo, đánh giá thực trạng tôn giáo, hoạt động các tôn giáo, công tác quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện Cư M'gar, từ đó đưa ra các giải pháp nâng cao hiệu quả công tác quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện Cư M'gar.

3.2. Nhiệm vụ:

Để thực hiện những mục đích trên, đề tài có những nhiệm vụ sau:

- Nghiên cứu các cơ sở lý luận và thực tiễn về tôn giáo và quản lý nhà nước về tôn giáo; tìm hiểu quá trình hình thành và hoạt động tôn giáo, cụ thể các tôn giáo trên địa bàn huyện Cư M'gar.
- Đánh giá hoạt động các tôn giáo và công tác quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện Cư M'gar.
- Đề xuất các giải pháp nâng cao hiệu quả công tác quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện Cư M'gar trong thời gian tới.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

4.1. Đối tượng nghiên cứu:

Công tác quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện Cư M'gar.

4.2. Phạm vi nghiên cứu:

- Về không gian: Địa bàn huyện Cư M'gar (tập trung ở một số địa phương có các tôn giáo, tín đồ tôn giáo nhiều: TT Quảng Phú, xã Ea Đơng, xã Cuôr Đăng, xã Cư Suê, xã Ea H'ling).

- Về thời gian: Nghiên cứu thực trạng từ năm 2012 đến năm 2021, từ khi Chính phủ ban hành Nghị định số 92/2012/NĐ-CP, ngày 08/11/2012 “Quy định chi tiết và biện pháp thi hành tín ngưỡng, tôn giáo”.

5. Phương pháp luận và phương pháp nghiên cứu

5.1. Phương pháp luận:

Luận văn sử dụng phương pháp luận Chủ nghĩa Mác - Lênin; tư tưởng Hồ Chí Minh và quan điểm của Đảng Cộng sản Việt Nam về tôn giáo và công tác tôn giáo trong thời kỳ đổi mới.

5.2. Phương pháp nghiên cứu:

- Phương pháp thống kê, mô tả, phân tích và tổng hợp, so sánh, đối chiếu, kết hợp tham khảo ý kiến các cán bộ lãnh đạo, quản lý trực quản lý nhà nước về tôn giáo. Đồng thời kế thừa các công trình khoa học về tôn giáo đã được công bố, các báo cáo liên quan công tác quản lý hoạt động tôn giáo của huyện Cư M'gar để nghiên cứu những vấn đề đặt ra.

6. Ý nghĩa lý luận và thực tiễn của luận văn

6.1. Ý nghĩa lý luận

- Kết quả nghiên cứu đề tài sẽ làm rõ, bổ sung, hoàn thiện một số vấn đề lý luận quản lý nhà nước đối với hoạt động tôn giáo, vận dụng trong quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện Cư M'gar.

- Luận văn góp phần tổng kết thực tiễn công tác quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện Cư M'gar sau 9 năm thực hiện Nghị định số 92/2012/NĐ-CP, ngày 08/11/2012 về “Quy định chi tiết và biện pháp thi hành tín ngưỡng, tôn giáo” và thực hiện Luật tín ngưỡng, tôn giáo năm 2016. Từ đó đề ra giải pháp nâng cao hiệu quả quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện Cư M'gar trong thời gian tới.

6.2. Ý nghĩa thực tiễn

- Kết quả nghiên cứu của đề tài có thể sử dụng làm tài liệu tham khảo cho cán bộ, công chức tham mưu cho các cấp chính quyền của huyện, xã, thị trấn về công tác quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện Cư M'gar.

- Kết quả nghiên cứu của đề tài là căn cứ khoa học để các địa phương cơ sở và các ban, ngành liên quan tham khảo trong việc phối hợp giải quyết các vụ việc vi phạm pháp luật trong hoạt động tôn giáo trên địa bàn huyện Cư M'gar.

- Kết quả của đề tài có thể được sử dụng làm tài liệu tham khảo trong công tác nghiên cứu, giảng dạy, giúp cho học viên và cán bộ ở cấp huyện, xã, thị trấn có thêm tư liệu khi nghiên cứu vấn đề này.

7. Kết cấu của luận văn

Ngoài phần Mở đầu, phần Kết luận, danh mục tài liệu tham khảo và phụ lục, luận văn được chia ra làm 3 chương:

Chương 1. Cơ sở lý luận và thực tiễn quản lý nhà nước về tôn giáo.

Chương 2. Thực trạng quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện Cư M'gar hiện nay.

Chương 3. Một số giải pháp nâng cao hiệu quả quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện Cư M'gar trong thời gian tới.

Chương 1:
CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN
QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC VỀ TÔN GIÁO

1.1. Khái niệm tôn giáo và quản lý nhà nước về tôn giáo

1.1.1. Các khái niệm liên quan đến tôn giáo

Hiện nay trên thế giới có rất nhiều quan niệm khác nhau về tôn giáo:

Tôn giáo theo tiếng Latinh (Religare) có nghĩa là sự nối liền của cái tội cùng, như sự gắn bó với Chúa, giữa Thượng đế hoặc được hiểu là sự phản ánh mối quan hệ giữa con người và thần thánh; giữa thế giới vô hình với thế giới hữu hình, giữa cái linh thiêng với cái trần tục. [38, tr 17]

Trong tác phẩm “Chống Duy-rinh”, Ph. Ăng-ghe-n đã viết: “Tất cả mọi tôn giáo chẳng qua chỉ là sự phản ánh hư ảo vào trong đầu óc của con người những lực lượng siêu nhiên bên ngoài chi phối cuộc sống hàng ngày của họ; chỉ là sự phản ánh trong đó những thế lực trần thế đã mang hình thức những lực lượng siêu trần thế” [23]

Theo Các Mác: “tôn giáo là sự tự ý thức và sự tự cảm giác của con người chưa tìm ra được bản thân mình, hoặc để mất bản thân mình một lần nữa. Nhưng con người không phải là một sinh vật trừu tượng, ẩn náu đâu đó ngoài thế giới. Con người chính là thế giới con người, là nhà nước, là xã hội. Nhà nước ấy, xã hội ấy sản sinh ra tôn giáo, tức thế giới quan lộn ngược. Trong tác phẩm “Góp phần phê phán triết học pháp quyền của Hêghen”, Các Mác cho rằng: “Tôn giáo là tiếng thở dài của chúng sinh bị áp bức, là trái tim của thế giới không có trái tim, là tinh thần cả những trật tự không có tinh thần. Tôn giáo là thuốc phiện của nhân dân”[23, tr.32].

Quan niệm về tôn giáo ở Việt Nam, theo Từ điển Tiếng Việt “tôn giáo là hình thái ý thức xã hội gồm quan niệm dựa trên cơ sở tin và sùng bái những lực lượng siêu tự nhiên, cho rằng có những lực lượng siêu tự nhiên quyết định

số phận con người, con người phải phục tùng, tôn thờ”. [65, tr.19].

Trong Luật tín ngưỡng, tôn giáo năm 2016 tại Khoản 5, Điều 2: “Tôn giáo là niềm tin của con người tồn tại với hệ thống quan niệm về hoạt động bao gồm đối tượng tôn thờ, giáo lý, giáo luật, lễ nghi và tổ chức”. [57, tr.7].

** Tổ chức tôn giáo:*

Tổ chức tôn giáo là một tập hợp những người cùng tin theo một hệ thống giáo lý, giáo luật, nghi lễ và tổ chức theo một cơ cấu nhất định, tổ chức này được Nhà nước công nhận tư cách pháp nhân và được cấp phép hoạt động. Khoản 12, Điều 2, Luật Tín ngưỡng, Tôn giáo 2016 quy định: “Tổ chức tôn giáo là tập hợp tín đồ, chức sắc, chức việc, nhà tu hành của một tôn giáo được tổ chức theo một cơ cấu nhất định được Nhà nước công nhận nhằm thực hiện các hoạt động tôn giáo”. Tổ chức được công nhận là tổ chức tôn giáo khi có đủ các điều kiện sau:

- Hoạt động ổn định, liên tục từ đủ 05 năm trở lên kể từ ngày được cấp chứng nhận đăng ký hoạt động tôn giáo;
 - Có Hiến chương, Điều lệ theo quy định;
 - Người đại diện, người lãnh đạo tổ chức là công dân Việt Nam thường trú tại Việt Nam, có năng lực hành vi dân sự đầy đủ; không trong thời gian bị áp dụng biện pháp xử lý hành chính trong lĩnh vực tín ngưỡng, tôn giáo; không có án tích hoặc không phải là người đang bị buộc tội theo quy định của pháp luật về tố tụng hình sự;
 - Có cơ cấu tổ chức theo Hiến chương;
 - Có tài sản độc lập với cá nhân, tổ chức khác và tự chịu trách nhiệm bằng tài sản của mình;
 - Nhân danh tổ chức tham gia quan hệ pháp luật một cách độc lập
- [57, tr.10].

** Tổ chức tôn giáo trực thuộc:*

Khoản 13, Điều 2, Luật Tín ngưỡng, tôn giáo 2016 quy định: “Tổ chức tôn giáo trực thuộc là tổ chức thuộc tổ chức tôn giáo, được thành lập theo Hiến chương, Điều lệ, Quy định của tổ chức tôn giáo” [57,tr10].

** Cơ sở tôn giáo:*

Khoản 14, Điều 2, Luật Tín ngưỡng, tôn giáo 2016 quy định: “Cơ sở tôn giáo gồm chùa, nhà thờ, nhà nguyện, thánh thất, thánh đường, trụ sở của tổ chức tôn giáo, cơ sở hợp pháp khác của tổ chức tôn giáo” [57,tr.].

** Tín đồ tôn giáo:*

Khoản 6, Điều 2, Luật Tín ngưỡng, tôn giáo 2016 quy định: “Tín đồ là người tin, theo một tôn giáo và được tổ chức tôn giáo đó thừa nhận”[57, tr.1].

** Chức sắc tôn giáo và chức việc tôn giáo*

Khoản 8, Điều 2, Luật Tín ngưỡng, tôn giáo 2016 quy định: Chức sắc là tín đồ được tổ chức tôn giáo phong phẩm hoặc suy cử để giữ phẩm vị trong tổ chức.

Khoản 9, Điều 2, Luật Tín ngưỡng, tôn giáo 2016 quy định: Chức việc là người được tổ chức tôn giáo, tổ chức tôn giáo trực thuộc, tổ chức được cấp chứng nhận đăng ký hoạt động tôn giáo bổ nhiệm, bầu cử hoặc suy cử để giữ chức vụ trong tổ chức [57, tr.8].

1.1.2. Khái niệm quản lý nhà nước và quản lý nhà nước về tôn giáo

1.2.3.1. Quản lý nhà nước

Có nhiều khái niệm khác nhau Quản lý nhà nước nhưng xét về bản chất, các khái niệm đều có những điểm thống nhất sau:

Quản lý nhà nước là sự tác động mang tính tổ chức và quyền lực nhà nước của các cơ quan quản lý hành chính nhà nước tới đối tượng quản lý bằng các công cụ quản lý khác nhau nhằm mục tiêu phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội, an ninh, quốc phòng và đối ngoại của đất nước đề ra [41, tr.33].

1.2.3.2. Quản lý nhà nước về tôn giáo

Quản lý nhà nước về tôn giáo là quá trình sử dụng quyền lực Nhà nước để tác động, điều chỉnh các hoạt động tôn giáo của các pháp nhân tôn giáo và các thể nhân tôn giáo để hoạt động của các tôn giáo diễn ra theo đúng quan điểm của Đảng; chính sách, pháp luật của nhà nước. Quản lý nhà nước về hoạt động tôn giáo được hiểu:

Theo nghĩa rộng: Là quá trình dùng quyền lực nhà nước (quyền lập pháp, hành pháp, tư pháp) của các cơ quan Nhà nước theo quy định của pháp luật để tác động, điều chỉnh, hướng các quá trình tôn giáo và hành vi hoạt động tôn giáo của tổ chức, cá nhân tôn giáo, diễn ra phù hợp với pháp luật, đạt được mục tiêu cụ thể của chủ thể quản lý.

Theo nghĩa hẹp: Là một dạng quản lý xã hội mang tính chất nhà nước, là quá trình chấp hành pháp luật và tổ chức thực hiện pháp luật của các cơ quan trong hệ thống hành pháp để điều chỉnh các quá trình tôn giáo và mọi hành vi hoạt động tôn giáo của tổ chức, cá nhân tôn giáo diễn ra theo quy định của pháp luật.

Quan niệm trên đã chỉ ra:

** Chủ thể quản lý nhà nước về tôn giáo:*

Chủ thể quản lý nói chung là những cơ quan, tổ chức, cá nhân có thẩm quyền tham mưu, xây dựng, ban hành quyết định, cơ chế, chính sách pháp luật quy định hoạt động của các tôn giáo. Theo những quy định của hệ thống pháp luật Việt Nam, chủ thể quản lý nhà nước về tôn giáo là những cơ quan, tổ chức và cá nhân sau:

- Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ, các bộ, cơ quan ngang bộ; ủy ban nhân dân các cấp, chủ tịch ủy ban nhân dân và các cơ quan chuyên môn của ủy ban nhân dân các cấp.

- Ban Tôn giáo Chính phủ trực thuộc Bộ Nội vụ và Vụ Công giáo thuộc Ban Tôn giáo Chính phủ là cơ quan có thẩm quyền riêng, quản lý nhà nước về chuyên ngành tôn giáo ở Trung ương.

- Ban Tôn giáo cấp tỉnh (trực thuộc Sở Nội vụ), phòng Nội vụ (cấp huyện) là cơ quan có thẩm quyền riêng, quản lý nhà nước về chuyên ngành tôn giáo ở cấp huyện, UBND xã, thị trấn (cấp xã) là cơ quan có thẩm quyền quản lý nhà nước ở địa phương.

Ngoài ra, còn có cơ quan phối hợp làm công tác tôn giáo như: Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các đoàn thể chính trị-xã hội; cơ quan Công an, cơ quan Quốc phòng; Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy, Ban Dân vận Tỉnh ủy, Ban Tuyên giáo Huyện ủy, Ban Dân vận Huyện ủy...

** Đối tượng quản lý nhà nước về tôn giáo:* đó chính là hoạt động của các tôn giáo, chức sắc, người tu hành, tín đồ; hoạt động truyền bá tôn giáo, sinh hoạt tôn giáo và quản lý tổ chức của tôn giáo [41, tr.40-42].

1.2. Nội dung, phương thức quản lý nhà nước về tôn giáo

1.2.1. Nội dung quản lý nhà nước về tôn giáo

1.2.1.1. Xây dựng chính sách, ban hành văn bản quy phạm pháp luật về tín ngưỡng, tôn giáo

- Xây dựng và ban hành các văn bản cụ thể hoá những chủ trương, định hướng, giải pháp của Ủy ban nhân dân tỉnh, Ban Tôn giáo tỉnh, các Sở, ban, ngành có liên quan của tỉnh về thi hành luật, pháp lệnh của Quốc hội và Ủy ban thường vụ Quốc hội, Nghị định của Chính phủ quy định về tổ chức, hoạt động của tôn giáo.

- Xây dựng và ban hành những văn bản triển khai tổ chức thực hiện quy định về cơ cấu tổ chức, chức năng nhiệm vụ của Ủy ban nhân dân huyện, các phòng ban tham mưu giúp việc của huyện, cơ quan, đơn vị thực hiện quan quản lý nhà nước về tôn giáo cấp huyện, cấp xã.

- Xây dựng và ban hành các văn bản phối hợp giữa các cơ quan chức năng trong quản lý nhà nước về tôn giáo.

- Xây dựng và ban hành các văn bản tổ chức thực hiện chính sách của Nhà nước liên quan đến tôn giáo: chính sách tự do tín ngưỡng, tôn giáo; chính sách nhà đất tôn giáo; chính sách liên quan đến hoạt động giáo dục đào tạo của các tôn giáo; chính sách từ thiện, nhân đạo; hợp tác quốc tế...

- Xây dựng và ban hành các văn bản tổ chức thực hiện các quy trình, thủ tục hành chính quy định các hoạt động liên quan đến tôn giáo.

1.2.1.2. Quy định tổ chức bộ máy quản lý nhà nước về tôn giáo

- Thực hiện xây dựng bộ máy quản lý nhà nước về tôn giáo ở cấp Huyện, cấp xã theo Quy định của Chính phủ. Trong đó xác định chức năng, nhiệm vụ, thẩm quyền của các cơ quan quản lý nhà nước về tôn giáo các cấp.

- Xây dựng quy chế phối hợp các cơ quan, tổ chức quản lý nhà nước về tôn giáo các cấp.

- Xây dựng Quy chế phối hợp hoạt động, phối hợp giữa các cơ quan quản lý nhà nước về tôn giáo các cấp; thực hiện quy định việc phân cấp quản lý nhà nước về tôn giáo.

1.2.1.3. Tổ chức thực hiện chính sách, pháp luật về tín ngưỡng, tôn giáo

- Quản lý việc thành lập, chia tách, sát nhập, hợp nhất, giải thể các tổ chức tôn giáo.

- Quản lý việc thành lập, giải thể các trường đào tạo, mở lớp bồi dưỡng những người chuyên hoạt động trong lĩnh vực thần học.

- Quản lý việc phong chức, phong phẩm, bổ nhiệm, bầu cử, suy cử, cách chức, bãi nhiệm chức sắc trong các tổ chức tôn giáo.

- Quản lý việc chuyển nơi hoạt động của chức sắc tôn giáo.

- Quản lý việc tổ chức các lễ hội, hội nghị, đại hội của các tôn giáo.

- Quản lý việc giảng đạo, truyền đạo của các tổ chức, chức sắc tôn giáo.

- Quản lý việc cải tạo, nâng cấp, xây dựng mới công trình tôn giáo, công trình phụ trợ thuộc cơ sở đạo tôn giáo. Quản lý việc khai thác và sử dụng đất của các tổ chức tôn giáo.
- Quản lý các hoạt động giáo dục, y tế; bảo trợ xã hội, từ thiện nhân đạo của các tổ chức tôn giáo.
- Quản lý quan hệ quốc tế của các tổ chức đạo Công giáo; những hoạt động tôn giáo có tính quốc tế; hoạt động của những chức sắc, tín đồ tôn giáo người nước ngoài tại Việt Nam và hoạt động của các chức sắc, tín đồ tôn giáo người Việt có liên quan đến yếu tố nước ngoài.
- Quản lý việc phong phẩm, bầu cử, suy cử, cách chức, bãi miễn có liên quan đến tôn giáo mang yếu tố nước ngoài...

1.2.1.4. Phổ biến, giáo dục pháp luật về tín ngưỡng, tôn giáo

- Tổ chức các hội nghị, các lớp tập huấn để quán triệt chính sách pháp luật về tôn giáo đối với cán bộ, công chức, viên chức làm công tác tôn giáo.
- Thực hiện việc tuyên truyền, phổ biến kiến thức pháp luật cho đội ngũ những chức sắc, chức việc các tôn giáo, những người hoạt động trong lĩnh vực tôn giáo.
- Vận động, tuyên truyền chức sắc, tín đồ tôn giáo thực hiện nghiêm các quy định về chính sách, pháp luật nhà nước về tôn giáo.
- Tổ chức phát động những cuộc thi tìm hiểu kiến thức, pháp luật về tôn giáo đối với quần chúng, giáo dân.
- Hướng dẫn chức sắc, tín đồ tôn giáo thực hiện pháp luật về tôn giáo.
- Tổ chức tuyên truyền, vận động nhân dân cảnh giác trước các hành vi lợi dụng hoạt động tôn giáo để phá hoại khối Đại đoàn kết toàn dân tộc, xâm hại đến an ninh quốc gia và trật tự an toàn xã hội; những hành vi lợi dụng, lôi kéo giáo dân vi phạm các quy định pháp luật của nhà nước.

1.2.1.5. *Nghiên cứu trong lĩnh vực tín ngưỡng, tôn giáo; đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, công chức, viên chức làm công tác tín ngưỡng, tôn giáo* [55, tr.11].

- Quy định quy mô, tổ chức cán bộ, công chức quản lý nhà nước về tôn giáo các cấp.

- Xây dựng và ban hành chiến lược, kế hoạch, quy hoạch đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức làm công tác tôn giáo.

- + Tuyển dụng và sử dụng cán bộ, công chức; đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, công chức, viên chức quản lý nhà nước về tôn giáo .

- + Xây dựng các chế độ, chính sách đối với cán bộ, công chức, viên chức làm công tác tôn giáo .

- Xây dựng và ban hành các tiêu chí, tiêu chuẩn cán bộ, công chức, viên chức làm công tác tôn giáo.

- Ban hành các văn bản quy phạm pháp luật quy định về chức năng, nhiệm vụ của cán bộ, công chức, viên chức làm công tác tôn giáo.

- Xây dựng và tổ chức thực hiện các chính sách đối với cán bộ, công chức quản lý nhà nước về tôn giáo.

1.2.1.6. *Thanh tra, kiểm tra, giải quyết khiếu nại, tố cáo và xử lý vi phạm pháp luật về tín ngưỡng, tôn giáo*

- Thanh tra, kiểm tra việc thực thi các pháp luật, chính sách, quy định trong quản lý nhà nước đối với hoạt động của tôn giáo, của đội ngũ cán bộ, công chức.

- Xử lý những vi phạm chính sách, pháp luật về tôn giáo theo quy định của pháp luật.

- Tiếp thu những đơn thư và giải quyết những khiếu nại, tố cáo liên quan đến chính sách pháp luật và việc chấp hành và thực thi các chính sách, pháp luật về tôn giáo.

- Xây dựng các kế hoạch, phương án đấu tranh phòng chống các hành vi lợi dụng hoạt động tôn giáo của một số chức sắc, tín đồ tôn giáo cực đoan để xâm hại đến an ninh, trật tự. Có kế hoạch phân loại những đối tượng, chức sắc, tín đồ tôn giáo có hành vi phản động, phá hoại những thành quả cách mạng mà Đảng và chính quyền các cấp xây dựng được.

1.2.1.7. Quan hệ quốc tế trong lĩnh vực tín ngưỡng, tôn giáo

- Quản lý sinh hoạt tôn giáo tập trung của người nước ngoài cư trú hợp pháp trên địa bàn huyện và hoạt động tôn giáo, hoạt động quan hệ quốc tế về tôn giáo của tổ chức, cá nhân nước ngoài tại huyện.

- Quản lý người nước ngoài học tại cơ sở đào tạo tôn giáo ở huyện; và công dân tham gia hoạt động tôn giáo, đào tạo tôn giáo ở nước ngoài và công dân Việt Nam gia nhập tổ chức tôn giáo nước ngoài.

- Quản lý phong phẩm, bổ nhiệm, bầu cử, suy cử có yếu tố nước ngoài.

- Quản lý hoạt động quan hệ quốc tế của tổ chức tôn giáo, tổ chức tôn giáo trực thuộc, chức sắc, chức việc, nhà tu hành, tín đồ.

- Quản lý các đoàn tôn giáo nước ngoài đến huyện, các đoàn tôn giáo trong nước đi ra nước ngoài và các hoạt động thúc đẩy quan hệ quốc tế trong lĩnh vực tôn giáo [57, tr.22].

1.2.2. Phương thức quản lý nhà nước đối với hoạt động tôn giáo

- *Quản lý bằng pháp luật:* Đây là phương thức cơ bản, được các cơ quan nhà nước có chức năng ban hành và tổ chức thực thi các văn bản pháp luật quy định về thiết chế tổ chức bộ máy, nhiệm vụ của các cơ quan quản lý, tổ chức và hoạt động của các tôn giáo. Phương thức này nhằm đảm bảo cho hoạt động của các tôn giáo diễn ra đúng pháp luật, đúng với đường lối, quan điểm của Đảng về tín ngưỡng. Trong những năm qua, Đảng và Nhà nước ta rất quan tâm đến công tác tôn giáo, trong quá trình lãnh đạo và quản lý đã không ngừng bổ sung và hoàn thiện hệ thống các văn bản quy phạm pháp luật

về tôn giáo, nhằm phục vụ tốt hơn các tầng lớp Nhân dân, chức sắc tín đồ tôn giáo, đảm bảo quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo cho Nhân dân [43, tr.41].

Để quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo được thực hiện đầy đủ thì quyền này phải được luật hóa. Văn bản luật quan trọng nhất là Hiến pháp đã khẳng định quyền tự do tín ngưỡng đã trở thành quyền hiến định; làm cho các hoạt động tín ngưỡng, tôn giáo ngày một phong phú, đa dạng với phương châm “Nước vinh, đạo sáng”; “Đạo pháp, dân tộc, và Chủ nghĩa xã hội”; “Sống tốt đời, đẹp đạo”, hệ thống các văn bản quản lý nhà nước về tôn giáo được quan tâm nghiên cứu, bổ sung, ngày càng hoàn thiện. Đến nay, ngoài Hiến pháp nhà nước ta đã ban hành nhiều văn bản pháp luật liên quan đến tôn giáo như: Bộ luật Dân sự, Bộ luật Hình sự, luật Đất đai, luật Xây dựng, luật Cư trú, luật Di sản văn hóa, Luật Xuất nhập cảnh, Pháp lệnh Tín ngưỡng, Tôn giáo 2004, Luật Tín ngưỡng, Tôn giáo 2016; Nghị định 24/2004/NĐ-CP hướng dẫn thi hành Pháp lệnh Tín ngưỡng, Tôn giáo; Nghị định 92/2012/NĐ-CP về biện pháp thực thi Pháp lệnh Tín ngưỡng, Tôn giáo; Chỉ thị 1940/CT-TTg, ngày 31/12/2008 của Thủ tướng Chính phủ về nhà, đất liên quan đến tôn giáo; Nghị định 162/2017/NĐ-CP, ngày 30/12/2017 của Chính phủ quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật tín ngưỡng, tôn giáo...

- *Quản lý bằng chính sách*: chính sách là tập hợp các chủ trương và hành động về phương diện nào đó của Chính phủ, bao gồm các mục tiêu mà Chính phủ muốn đạt được và cách làm để thực hiện các mục tiêu đó.

Chính sách đối với hoạt động tôn giáo là hệ thống những quan điểm, chủ trương về nguyên tắc cho những hoạt động của các tôn giáo như: Các tôn giáo của Việt Nam được hoạt động tự do trong khuôn khổ Hiến pháp và pháp luật của Việt Nam; mọi công dân của Việt Nam đều bình đẳng trước pháp luật, Nhà nước Việt Nam xử lý pháp luật đối với bất cứ công dân nào vi phạm pháp luật, không phân biệt tôn giáo [43, tr.62].

- *Quản lý bằng tổ chức bộ máy và công tác cán bộ*: Một trong những phương thức khác cũng được nhà nước sử dụng trong quản lý nhà nước về hoạt động tôn giáo là tổ chức bộ máy và đội ngũ cán bộ làm công tác tôn giáo [43, tr.63]. Để thực hiện những chức năng, nhiệm vụ trong quản lý nhà nước về tôn giáo, Chính phủ phải xây dựng và tổ chức một hệ thống bộ máy quản lý nhà nước về tôn giáo từ Trung ương đến cơ sở. Quy mô, cơ cấu tổ chức, mô hình và hệ thống thứ bậc của bộ máy phụ thuộc vào mô hình tổ chức bộ máy nhà nước, những mục tiêu mong muốn quản lý của Chính phủ và bắt nguồn từ thực tiễn tình hình hoạt động của các tổ chức tôn giáo ở từng vùng miền.

Để những chủ trương, đường lối; chính sách và pháp luật về tôn giáo đi vào thực tiễn cuộc sống, ngoài tổ chức hệ thống bộ máy quản lý, Chính phủ phải định biên và xây dựng đội ngũ cán bộ, công chức quản lý nhà nước về tôn giáo. Đội ngũ cán bộ, công chức các cấp là những người trực tiếp thực thi những pháp luật, chính sách của nhà nước về tôn giáo. Họ là cầu nối giữa các tổ chức tôn giáo với nhà nước; lập kế hoạch, triển khai thực thi các chức năng, nhiệm vụ, kiểm tra, giám sát hoạt động quản lý nhà nước về tôn giáo. Đồng thời, cũng là người tiếp thu những ý kiến, nguyện vọng của các tổ chức tôn giáo để tham mưu đối với cấp cao hơn, nhằm thực hiện có hiệu quả nhiệm vụ quản lý nhà nước về hoạt động tôn giáo.

- *Quản lý thông qua công tác thuyết phục, vận động tín đồ, chức sắc tôn giáo*: Tổng kết kinh nghiệm công tác tôn giáo của Đảng cộng sản Việt Nam cho thấy, để làm tốt công tác tôn giáo thì người cán bộ, công chức phải giỏi về công tác thuyết phục và vận động quần chúng [43, tr.64]. Nội dung của công tác này là tuyên truyền, phổ biến, quán triệt các chủ trương đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của nhà nước về tín ngưỡng, tôn giáo và chính sách, pháp luật có liên quan đến tín ngưỡng, tôn giáo cho nhân dân.

Nâng cao nhận thức của quần chúng về chính sách, pháp luật trên lĩnh vực tín ngưỡng, tôn giáo, làm cơ sở cho việc có hành vi đúng trong hoạt động tín ngưỡng, tôn giáo.

Công tác vận động quần chúng các tôn giáo phải động viên đồng bào nêu cao tinh thần yêu nước, ý thức bảo vệ độc lập và thống nhất của Tổ quốc; thông qua việc thực hiện tốt các chính sách kinh tế - xã hội, an ninh, quốc phòng, bảo đảm lợi ích vật chất và tinh thần của nhân dân nói chung, trong đó có đồng bào tôn giáo.

- *Quản lý bằng thanh tra, kiểm tra*: mục đích của thanh tra, kiểm tra tình hình tôn giáo, công tác tôn giáo ở địa phương là nắm được những mặt đã làm được, những khó khăn, hạn chế; kinh nghiệm trong công tác tôn giáo... Qua đó, cùng với chính quyền địa phương tháo gỡ những khó khăn, vướng mắc tại cơ sở, đồng thời định hướng, đề xuất một số giải pháp trong công tác quản lý nhà nước về tôn giáo trong thời gian tiếp theo cũng như để tổng hợp, báo cáo đề xuất cấp có thẩm quyền xem xét, giải quyết các vấn đề có liên quan phù hợp với tình hình thực tế tại địa phương và đúng quy định của pháp luật. Nội dung kiểm tra thường bao gồm: công tác tuyên truyền, phổ biến chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về tôn giáo; việc giải quyết các thủ tục hành chính liên quan đến tôn giáo; tổ chức bộ máy, cán bộ làm công tác tôn giáo; công tác phối hợp giữa các ngành nội vụ (Ban tôn giáo hoặc Phòng tôn giáo) với các ngành có liên quan; việc giải quyết những hoạt động không bình thường và các vấn đề phát sinh, tồn đọng đề dai, cơ sở thờ tự liên quan đến tôn giáo.

1.3. Kinh nghiệm quản lý nhà nước về tôn giáo của huyện Krông Buk và giá trị tham khảo đối với huyện Cư M'gar

Huyện Krông Buk có vị trí Đông Bắc của tỉnh Đắk Lắk cách trung tâm thành phố Buôn Ma Thuột 50 km, Quốc lộ 14. Có diện tích tự nhiên

35.837,30 ha, với 7 đơn vị hành chính cấp xã; có 4 tôn giáo chính là Công giáo, Phật giáo, Tin lành và Cao đài với trên 16.349 tín đồ, chiếm tỷ lệ 27% dân số, trong đó hơn 5.200 tín đồ là dân tộc thiểu số (chủ yếu đạo Tin lành và Phật giáo) [55]. Những năm qua, công tác tôn giáo ở huyện Krông Buk đạt được nhiều kết quả tích cực, tạo được sự tin tưởng, đồng thuận của đội ngũ chức sắc, đồng bào các tôn giáo, góp phần phát huy sức mạnh đoàn kết toàn dân trong thực hiện thắng lợi những nhiệm vụ chính trị của địa phương. Tuy nhiên, bên cạnh những điểm tích cực trong hoạt động của các tôn giáo lớn ở Krông Buk, tình hình tôn giáo ở đây còn tiềm ẩn những nguy cơ gây mất ổn định an ninh, trật tự, do sự xuất hiện và hoạt động của một số “đạo lạ”, “tà đạo” như Tin lành MCA, các nhóm theo “Long Hoa Di Lặc”...đã và đang lôi kéo nhiều người ở địa phương tham gia. Bên cạnh đó, hệ thống kết cấu hạ tầng còn thiếu, chưa đồng bộ, đặc biệt là hệ thống giao thông kết nối với các trung tâm kinh tế, nên đời sống của một bộ phận nhân dân trên địa bàn huyện, trong đó có đồng bào các tôn giáo còn khó khăn và do vậy, cũng gây ảnh hưởng không nhỏ đến công tác tôn giáo. Từ thực tiễn quản lý nhà nước về tôn giáo ở huyện Krông Buk, tỉnh Đắk Lắk, một số kinh nghiệm bước đầu có thể rút ra để tham khảo đối với công tác quản lý nhà nước tôn giáo huyện Cư M’gar đó là:

Trước hết, để làm tốt công tác tôn giáo, cần có sự thống nhất nhận thức của toàn hệ thống chính trị trên cơ sở thấm nhuần các chủ trương, đường lối của Đảng và chính sách, pháp luật của Nhà nước về tín ngưỡng, tôn giáo và công tác tôn giáo trong tình hình mới. Sự thống nhất về nhận thức chính là cơ sở để triển khai có hiệu quả công tác tôn giáo, tuyên truyền, vận động đồng bào các tôn giáo và nhân dân thực hiện tốt những chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước. Cần thấy rõ rằng, công tác tôn giáo là trách nhiệm của cả hệ thống chính trị dưới sự lãnh đạo của Đảng, bởi vậy, tăng cường sự lãnh

đạo của cấp ủy các cấp ở địa phương đối với công tác tôn giáo là rất quan trọng, đồng thời phải nâng cao hiệu lực quản lý của chính quyền các cấp đối với tôn giáo, tăng cường sự phối hợp giữa cơ quan chuyên môn với các tổ chức chính trị - xã hội trên địa bàn trong thực hiện công tác tôn giáo và phát huy vai trò của đội ngũ cán bộ, đảng viên trong tuyên truyền, vận động đồng bào các tôn giáo. Đặc biệt, trong công tác tuyên truyền, vận động thời gian tới, cần chú trọng tuyên truyền, phổ biến những nội dung của Luật Tín ngưỡng, tôn giáo 2016, Nghị định 162/2017/NĐ-CP của Chính phủ và các Luật khác của Nhà nước liên quan công tác tôn giáo.

Thứ hai, trong công tác tôn giáo, cần thấu suốt quan điểm: Nội dung cốt lõi của công tác tôn giáo là công tác vận động quần chúng. Bởi vậy, công tác tuyên truyền, vận động đồng bào các tôn giáo phải thực hiện tốt phương châm “Trọng dân, gần dân, thân dân, hết lòng hết sức phục vụ nhân dân”. Việc tuyên truyền, vận động đồng bào các tôn giáo không thể chỉ bằng lời nói, mà còn phải thông qua những hành động cụ thể, nhất là việc chăm lo đời sống vật chất và tinh thần của đồng bào, để đồng bào được “no ấm phần xác, thông dong phần hồn” - như Chủ tịch Hồ Chí Minh đã dạy. Có như vậy, đồng bào mới thêm phần khởi, tin tưởng vào công cuộc đổi mới đất nước, vào chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước, đồng thuận, đoàn kết cùng chính quyền và các tầng lớp nhân dân và đóng góp được nhiều nhất cho xã hội. Để có điều kiện chăm lo cho đời sống của đồng bào các tôn giáo nói riêng, nhân dân địa phương nói chung, việc triển khai thực hiện tốt các chương trình phát triển kinh tế - xã hội là rất quan trọng, đồng thời cần đẩy mạnh đầu tư xây dựng kết cấu hạ tầng, thực hiện chương trình giảm nghèo bền vững, nâng cao trình độ dân trí, nhất là ở vùng đồng bào dân tộc thiểu số, vùng xa, vùng đặc biệt khó khăn và vùng đồng bào các tôn giáo. Việc vận động đồng bào các tôn giáo tham gia các chương trình phát triển kinh tế - xã hội của địa phương cần

tranh thủ sự ủng hộ của đội ngũ chức sắc, chức việc các tôn giáo và phát huy vai trò của lực lượng cốt cán và người có uy tín trong đồng bào.

Thứ ba, việc xây dựng, củng cố hệ thống chính trị ở cơ sở vững mạnh là yếu tố rất quan trọng để làm tốt công tác tôn giáo, đặc biệt là ở vùng đồng bào các tôn giáo. Theo đó, cần phát huy vai trò hạt nhân chính trị của các tổ chức cơ sở đảng trong lãnh đạo, đoàn kết nhân dân ở cơ sở, đồng thời tăng cường sự phối hợp giữa cấp ủy, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội ở cơ sở trong vận động đồng bào các tôn giáo thực hiện đúng các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về tôn giáo và công tác tôn giáo. Khi các tổ chức trong hệ thống chính trị ở cơ sở đều vững mạnh thì sẽ làm tốt việc phối hợp nắm bắt, bám sát các diễn biến tình hình tôn giáo ở địa phương để vừa có thể tháo gỡ các khó khăn, vướng mắc phát sinh trong tổ chức và hoạt động của các tôn giáo từ cơ sở, giải quyết hợp tình, hợp lý những nhu cầu, nguyện vọng chính đáng của các tổ chức, cá nhân tôn giáo, vừa phát hiện, ngăn chặn kịp thời các hoạt động truyền đạo trái pháp luật và đấu tranh làm thất bại âm mưu của các thế lực thù địch, không để họ lợi dụng các vấn đề tôn giáo gây mất ổn định an ninh chính trị, trật tự, an toàn xã hội, ảnh hưởng đến khối đại đoàn kết toàn dân.

Thứ tư, không ngừng nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, công chức làm công tác tôn giáo. Hiệu quả của công tác tôn giáo phụ thuộc rất lớn vào chất lượng, năng lực hoạt động của đội ngũ cán bộ, công chức làm công tác này. Tổ chức các lớp bồi dưỡng, tập huấn nghiệp vụ chuyên sâu về công tác tôn giáo cho đội ngũ cán bộ, công chức làm công tác tôn giáo; quan tâm đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ này thông qua thực tiễn công tác, trong đó chú trọng việc khuyến khích họ học tiếng dân tộc thiểu số, đi thực tế ở vùng đồng bào các tôn giáo có nhiều người thuộc dân tộc thiểu số, qua đó giúp họ thêm gần

gửi, gắn bó, hiểu rõ phong tục tập quán của đồng bào để tuyên truyền, vận động có hiệu quả, được đồng bào tin tưởng, yêu mến.

Chương 2

THỰC TRẠNG QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC VỀ TÔN GIÁO TRÊN ĐỊA HUYỆN CƯ M'GAR HIỆN NAY

2.1. Khái quát vị trí địa lý và điều kiện tự nhiên, kinh tế, văn hóa, xã hội huyện Cư M'gar

2.1.1. Vị trí địa lý và điều kiện tự nhiên

Cư M'gar là một huyện của tỉnh Đắk Lắk, phía Đông giáp huyện Krông Búk, phía Tây và Tây Bắc giáp huyện Ea Súp và Buôn Đôn, phía Nam giáp thành phố Buôn Ma Thuột, phía Bắc giáp huyện Ea Hlê, với tổng diện tích tự nhiên là 82.443 ha.

Địa hình huyện Cư M'gar tương đối bằng phẳng, không bị chia cắt bởi các dãy núi cao và sông sâu, mà chỉ toàn là gò đồi và núi thấp. Hiện nay trên bề mặt của địa hình ở đây vẫn còn những ngọn núi (phần nhiều là núi lửa đã tắt), nằm rải rác như Chư Kêh, Chư Kty, Chư Đrưng, Chư H'Lâm, Chư Suê, Chư M'gar với độ cao chưa đầy 600m so với mặt nước biển (tức chỉ cao hơn mặt đất gần 100 m). Cư M'gar là một huyện không có con sông nào chảy qua, nhưng lại có nhiều dòng suối lớn như: Ea Mđroh, Ea Tul, Ea Săng, Ea Hđing, Ea Tar và hàng trăm con suối nhỏ khác.

Tuy là một huyện miền núi, nằm trên cao nguyên và lại gần đường xích đạo, nhưng khí hậu ở Cư M'gar cũng như Đắk Lắk tương đối ôn hòa, mát mẻ hơn so với nhiều tỉnh khác. Một năm có hai mùa rõ rệt: mùa mưa và mùa khô. Tháng nóng nhất và tháng lạnh nhất chỉ chênh nhau 3-4⁰C. Nhiệt độ trung bình hàng năm là 23⁰C. Lượng mưa lên tới trên 2000mm/năm và ít chịu ảnh hưởng của gió bão.

Điều kiện đất đai và thời tiết như vậy lý tưởng cho việc phát triển nền kinh tế nông, lâm nghiệp vững mạnh. Ở đây có thể phát triển các loại cây công nghiệp lâu năm như cao su, cà phê, điều, hồ tiêu; xen canh bơ, sầu riêng;

chăn nuôi được phát triển mạnh tạo nên vùng đất của Cư M'gar rất phong phú, đa dạng và có đầy đủ khả năng đem lại hiệu quả kinh tế, phục vụ đắc lực cho sự nghiệp dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, văn minh.

Về giao thông cũng khá thuận lợi, mặc dù chỉ có tỉnh lộ 8 chạy qua, nhưng việc đi lại giữa các xã, thị trấn, thôn, buôn, giữa trung tâm huyện tới các điểm dân cư cũng dễ dàng, thuận lợi. Mặt khác do vị trí của huyện nằm cận kề với thành phố Buôn Ma Thuột, nên từ lâu huyện Cư M'gar đã triệt để khai thác điều kiện khách quan thuận lợi này nhằm phục vụ cho việc giao lưu kinh tế, văn hóa và tình cảm của nhân dân trong huyện với bên ngoài và ngược lại.

Tóm lại, Điều kiện tự nhiên trong đó đất đai là tiềm năng nổi trội của huyện Cư M'gar. Hiện nay huyện Cư M'gar đang có kế hoạch toàn diện và đồng bộ nhằm khai thác một cách có hiệu quả hơn nữa, để giữ gìn được cảnh quan, môi trường, môi sinh, vừa phục vụ tốt nhất cho sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa và sự phồn vinh của huyện [44, tr.11].

2.1.2. Khái quát về kinh tế

Kinh tế chủ đạo của huyện Cư M'gar chủ yếu là phát triển sản xuất nông nghiệp, chăn nuôi. Tốc độ tăng trưởng kinh tế đạt khá và tương đối ổn định, năm 2020 đạt 10,21%/năm, thu nhập bình quân đầu người năm 2020 là 85 triệu đồng/năm. Cơ cấu kinh tế chuyển dịch theo đà phát triển, năm 1984 nền kinh tế chủ yếu là thuần nông với tỷ trọng nông nghiệp chiếm trên 85%, đến cuối năm 2020 cơ cấu kinh tế nông, lâm, ngư nghiệp chiếm 39,29%, công nghiệp - xây dựng 21,75%, thương mại - dịch vụ 38,96%.

Trong những năm qua, Huyện Cư M'gar đã đầu tư phát triển kinh tế, đầu tư có trọng tâm, trọng điểm và hiệu quả theo hướng vững chắc, phát triển nông nghiệp theo hướng toàn diện, bền vững, bước đầu đã xuất hiện một số mô hình ứng dụng công nghệ cao vào sản xuất trên địa bàn huyện, Chương

trình phát triển cà phê bền vững của huyện đã đạt được những kết quả tích cực mang lại hiệu quả kinh tế cao. Xác định các loại cây công nghiệp lâu năm như cà phê, cao su, hồ tiêu là cây trồng chủ lực của huyện. Hiện nay, toàn huyện có 52.429 ha cây công nghiệp lâu năm, trong đó: cà phê 37.726 ha, cao su 7.210 ha, tiêu 2.564 ha, điều 2.408 ha; có 1 công ty, 3 hợp tác xã, 21 trang trại tổng hợp và nhiều tổ hợp tác phát triển cà phê bền vững với 12.000 ha, sản lượng đăng ký 35.000 tấn nhân xô/năm. Các loại cây ăn quả cho giá trị kinh tế cao như sầu riêng, bơ... Sản xuất lương thực phát triển ổn định, tổng sản lượng lương thực năm 2020 đạt 84.392 tấn.

Chăn nuôi trên địa bàn huyện được thực hiện theo hướng chăn nuôi trang trại, công nghiệp hoá. Toàn huyện có 26 trang trại chăn nuôi gia súc, gia cầm, trong đó có 14 trang trại lạnh với thu nhập bình quân mỗi trang trại trên 1,3 tỷ đồng/1 năm. Tổng đàn gia súc, gia cầm hiện có 845.637 con. Tỷ trọng chăn nuôi trong nông nghiệp năm 2020 đạt 17%.

Công nghiệp, tiểu thủ công nghiệp - xây dựng trên địa bàn huyện có mức phát triển khá, giá trị sản xuất hàng năm đều tăng. Toàn huyện có 940 cơ sở sản xuất công nghiệp, tiểu thủ công nghiệp với tổng giá trị sản xuất năm 2020 ước đạt 1.090 tỷ đồng. Thương mại - dịch vụ phát triển đa dạng, phong phú, đáp ứng nhu cầu sản xuất, sinh hoạt, tiêu dùng của Nhân dân. Tổng mức bán lẻ hàng hóa hàng năm tăng mạnh, giá trị năm 2020 đạt 5.800 tỷ đồng. Toàn huyện có 01 siêu thị, 6 chợ. Số cơ sở sản xuất kinh doanh thuộc lĩnh vực thương mại, dịch vụ trong toàn huyện là 4.522 cơ sở, tăng 2.420 cơ sở so với năm 2015.

Huyện Cư M'gar có địa thế đất đai bằng phẳng đã tạo điều kiện giao thông - vận tải, bưu chính - viễn thông thuận tiện. Khối lượng luân chuyển hàng hóa năm 2020 đạt 320 triệu tấn. Các dịch vụ xe khách, xe buýt, taxi được mở rộng đến các xã, thị trấn, đáp ứng nhu cầu vận chuyển hàng hóa và

đi lại của Nhân dân. Các công trình giao thông liên xã, liên thôn, điện thắp sáng trên địa bàn huyện đã được thực hiện cơ bản. Đến nay, tỷ lệ nhựa hoá, bê tông hoá đường huyện đạt 100%, 100% thôn, buôn và 99,8% hộ gia đình dùng điện. Đến cuối năm 2020, toàn huyện có 13 xã đạt chuẩn, trong đó có 1 xã chuẩn nông thôn mới nâng cao [31, tr.19].

2.1.3. Khái quát về văn hóa, xã hội

Toàn huyện gồm 15 xã, 02 thị trấn, có 189 thôn, buôn, tổ dân phố. Dân số 175.747 người, với 24 thành phần dân tộc, trong đó: đồng bào Kinh chiếm 54%, đồng bào dân tộc thiểu số tại chỗ chiếm 36%, dân tộc thiểu số khác chiếm 10%.

Nằm ở vị trí cửa ngõ của thành phố Buôn Ma Thuột, Cư M'gar hội tụ đầy đủ các yếu tố đặc thù riêng, với những thế mạnh nổi trội từ điều kiện tự nhiên, đất đai, khí hậu, đã tạo điều kiện cho sự hội tụ, giao thoa của nền văn hóa các dân tộc trên địa bàn huyện với 25 dân tộc anh em chung sống đã mang đến một nền văn hóa đa dạng, phong phú. Những nét độc đáo của các nghi lễ truyền thống của người Êđê như: lễ cúng bến nước, lễ mừng lúa mới, những kho tàng truyện cổ dân gian, những làn điệu kể Khan và một số nhạc cụ dân tộc độc đáo khác đã tạo ra những nét văn hóa truyền thống độc đáo của các dân tộc trên địa bàn huyện.

Việc chăm lo, phát triển đời sống nhân dân trên địa bàn huyện không ngừng được quan tâm, thực hiện. Chất lượng giáo dục, y tế ngày càng được nâng lên, các chính sách hỗ trợ, phát triển kinh tế cho Nhân dân, nhất là ở vùng xa, vùng đồng bào dân tộc thiểu số được quan tâm tạo điều kiện góp phần từng bước nâng cao chất lượng đời sống Nhân dân, tính đến tháng 12/2020 thu nhập bình quân đầu người 85 triệu đồng/năm; tỷ lệ hộ nghèo giảm bình quân 3%/năm [31, tr.4].

2.2. Hoạt động về tôn giáo trên địa bàn huyện Cư M'gar

2.2.1. Khái quát về các tôn giáo trên địa bàn huyện Cư M'gar hiện nay

Huyện Cư M'gar hiện có 4 tôn giáo chính: Công giáo, Phật giáo, Tin lành, Cao đài, với 57.550 tín đồ tôn giáo, chiếm 32% dân số, trong đó Công giáo 17.840 tín đồ, chiếm 30,9% tín đồ tôn giáo toàn huyện, Phật giáo 11.167 tín đồ, chiếm 19,4% tín đồ tôn giáo toàn huyện; Tin lành 28.310 tín đồ, chiếm 49,2% tín đồ tôn giáo toàn huyện; Cao đài 0,5% tín đồ tôn giáo toàn huyện [46].

Toàn huyện có 34 chức sắc, chức việc tôn giáo. Trong đó Phật giáo có 10 đại đức, 03 sư cô, 01 ni sư, 01 tu sỹ; Công giáo 07 linh mục; Tin lành có 12 mục sư, Cao đài 01 Trưởng ban đại diện.

Các tôn giáo được truyền đạo và phát triển trên địa bàn huyện đều trải qua quá trình chọn lọc, hòa nhập mang đậm màu sắc dân tộc, gắn liền với văn hoá truyền thống dân tộc. Về mặt tín ngưỡng, tôn giáo, đồng bào dân tộc thiểu số ở Tây Nguyên nói chung, trong đó có huyện Cư M'gar nói riêng vẫn giữ tín ngưỡng nguyên thủy thờ đa thần với quan niệm vạn vật hữu linh và thờ cúng theo phong tục tập quán truyền thống.

Với chính sách mở cửa và hội nhập quốc tế đã tạo điều kiện các tôn giáo trong cả nước giao lưu, hội nhập và tất yếu đòi hỏi các tôn phải đổi mới để phát triển. Không nằm ngoài xu hướng đó, các tôn giáo trên địa bàn huyện Cư M'gar trong những năm gần đây trỗi dậy, phát triển mạnh mẽ, thông qua việc mở rộng địa bàn truyền đạo, củng cố và phát triển tín đồ, chia tách, thành lập các chi hội, điểm nhóm tôn giáo, xây dựng, coi nói cơ sở thờ tự, nơi sinh hoạt tôn giáo không ngừng được mở rộng và phát triển; các hoạt động mua bán, sang nhượng đất nông nghiệp phục vụ cho việc xây dựng cơ sở tôn giáo được đẩy mạnh. Nếu như năm 2012 toàn huyện có 42.376 tín đồ các tôn giáo, chiếm 21,6% dân số, đến tháng 5/2021 tăng lên 57.550 tín đồ, chiếm 32% dân số; cơ sở tôn giáo năm 2012 toàn huyện có 13 cơ sở (gồm chùa, niệm phật

đường, giáo xứ, giáo họ, điểm sinh hoạt tập trung, điểm nhóm), đến tháng 5/2021 đã tăng lên 25 cơ sở tôn giáo. Địa bàn hoạt động của các tôn giáo cũng không ngừng được mở rộng phân bố trên địa bàn 17 xã, thị trấn của huyện. Trong đó, đặc biệt Công giáo, Tin lành đã tập trung mở rộng địa bàn hoạt động đến các xã vùng xa, vùng đồng bào dân tộc thiểu số, đẩy mạnh việc chia tách, thành lập Chi hội, điểm nhóm, giáo xứ, giáo họ, giáo đoàn, điểm sinh hoạt; phát triển tín đồ đồng bào dân tộc thiểu số. Tính đến tháng 5 năm 2021, tín đồ đồng bào dân tộc thiểu số có đạo toàn huyện 38.091 người, chiếm 60,67% tín đồ tôn giáo toàn huyện. Trong đó, tín đồ đồng bào DTTS đạo Tin lành 22.050 người, chiếm 77,82% tín đồ Tin lành toàn huyện, tín đồ đồng bào DTTS đạo Công giáo là 9.920 người, chiếm 55,6% tín đồ đạo Công giáo toàn huyện; tín đồ đồng bào DTTS đạo Phật giáo 6.121 người, chiếm 54,8% tín đồ Phật giáo toàn huyện.

Đi cùng với sự giao lưu, phát triển, xu hướng đa dạng hóa trong các tôn giáo được đẩy mạnh, trên địa bàn huyện xuất hiện các “hiện tượng tôn giáo mới”, “tà đạo”, “đạo lạ” như: Hà mòn, Pháp luân công, Truyền giảng Phúc âm, Thánh Đức chúa trời, Tin lành MCA... truyền bá nội dung mê tín, dị đoan, trái thuần phong mỹ tục, văn hoá truyền thống dân tộc, mang màu sắc chính trị; các thế lực thù địch vẫn luôn tìm cách lợi dụng vấn đề dân tộc, tôn giáo chống phá Đảng và Nhà nước bằng nhiều phương thức tinh vi: sử dụng không gian mạng xã hội đăng tải, chia sẻ các bài viết bôi nhọ, xuyên tạc các chính sách tôn giáo của Nhà nước ta nói chung và khu vực Tây Nguyên nói riêng; lôi kéo, kích động tín đồ tôn giáo cực đoan, móc nối số đối tượng Fulro đã bị bóc gỡ trở về địa phương bằng phương thức hỗ trợ tiền, vật phẩm dưới danh nghĩa từ thiện xã hội, sử dụng các băng đĩa, tài liệu phản động vào trong vùng đồng bào dân tộc thiểu số, đồng bào các tôn giáo nhằm lôi kéo, kích động, biểu tình, bạo loạn; phối hợp móc nối trong, ngoài huyện để tiến hành

phát triển nhiều hệ phái Tin lành trái phép phục vụ mục đích chống phá chế độ, gây mất đoàn kết dân tộc, tôn giáo, tác động an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội và đời sống Nhân dân.

Bên cạnh đó, một số tổ chức tôn giáo (Phật giáo, Công giáo, Tin lành) thường xuyên tụ tập đông người, tổ chức sinh hoạt tôn giáo trái phép về quy mô, địa điểm, nội dung không đăng ký hoặc không đúng với nội dung đăng ký với chính quyền địa phương. Một số chức sắc, chức việc, tu sỹ, tín đồ tôn giáo lưu trú các tu sỹ tôn giáo ở nước ngoài hoặc địa phương khác đến và truyền đạo trái phép trên địa bàn huyện; thực hiện mua bán, nhận sang nhượng đất đai với mục đích xây dựng, coi nơi cơ sở thờ tự, biến thể đất ở thành địa điểm sinh hoạt tôn giáo, nghĩa trang tôn giáo trái phép. Với sự phát triển và biến chuyển không ngừng, các tôn giáo trên địa bàn huyện đã tạo nên bức tranh đa sắc diện, ánh sáng và bóng tối xen lẫn... Đặt ra những khó khăn, thách thức đối với chính quyền các cấp của huyện trong công tác quản lý về tôn giáo trên địa bàn huyện.

Bảng 2.1. Bảng tổng hợp số liệu tín đồ các tôn giáo trên địa bàn huyện Cư M'gar, giai đoạn 2012-2020

Stt	Tôn giáo	Năm				
		2012	2014	2016	2018	2020
1	Công giáo	10.553	14.211	15.604	16.824	17.840
2	Phật giáo	5.997	8.417	9.529	10.566	11.167
3	Tin lành	17.625	23.530	25.017	27.448	28.310
4	Cao đài	164	244	250	287	233
Tổng cộng		34.339	46.402	50.400	55.125	57.550
Tỷ lệ tín đồ tôn giáo/ dân số		21,6%	26,6%	28,7%	30%	32%

Nguồn: Phòng Nội vụ huyện, 2021.

2.2.2. Tình hình hoạt động của các tôn giáo trên địa bàn huyện CưM'gar

2.2.2.1. Hoạt động Phật giáo trên địa bàn huyện Cư M'gar

Về tổ chức Phật giáo trên địa bàn huyện: đứng đầu có Giáo hội Phật giáo Việt Nam huyện Cư M'gar được Nhà nước công nhận và cho phép hoạt động theo quy định của pháp luật. Giáo hội Phật giáo huyện Cư M'gar được thành lập vào năm 2000 thực hiện theo Hiến chương, Quy chế và chịu sự quản lý của Giáo Hội Phật giáo Việt Nam mà trực tiếp là Giáo Hội Phật giáo tỉnh Đắk Lắk. Giáo hội Phật giáo Việt Nam huyện Cư M'gar thực hiện việc quản lý hoạt động của các tổ chức Phật giáo, chức sắc, chức việc, nhà tu hành, tín đồ Phật giáo trên địa bàn huyện và là đại diện của Phật giáo đối với các cấp chính quyền địa phương trong các hoạt động liên quan đến Phật giáo trên địa bàn huyện.

Giáo hội Phật giáo huyện Cư M'gar đã trải qua 04 kỳ Đại hội. Tại Đại hội đại biểu Phật giáo huyện Cư M'gar lần thứ V, nhiệm kỳ 2016-2021 đã bầu 21 chức sắc, chức việc vào Ban trị sự Giáo hội Phật giáo huyện CưMgar. Đại đức Thích Minh Đăng được Đại hội tín nhiệm bầu tái giữ chức Trưởng Ban trị sự Giáo hội Phật giáo huyện Cư M'gar nhiệm kỳ 2016-2021.

Cơ sở thờ tự của Phật giáo hiện có 7 chùa: Linh Phong, Hoa Nghiêm, Linh Sơn, Pháp Bảo, Tây Trúc, Phổ Quang, Bửu Quang; 05 niệm Phật đường: Tuệ Quang, Quang Tâm, Linh Phước, Hưng Pháp, Pháp Nghiêm. Có 5 sư, 7 đại đức và 1 hòa thượng với tổng 11.167 tín đồ, chiếm 19,4 % dân số.

Nhìn chung trong hơn 9 năm qua (năm 2012 đến tháng 5/2021), hoạt động của các tổ chức Phật giáo, chức sắc, chức việc, nhà tu hành, tín đồ Phật giáo trên địa bàn huyện đã có sự đồng thuận với các chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước. Thực hiện hoạt động tôn giáo thuần túy, đăng ký chương trình sinh hoạt tôn giáo với chính quyền địa phương hàng

năm đảm bảo theo quy định của Luật; việc tổ chức sinh hoạt tôn giáo được thực hiện theo quy định của pháp luật; tiếp nhận, chuyển 09 chức sắc, bổ nhiệm 04 trụ trì Chùa và niệm Phật đường; thành lập 03 Niệm Phật đường (Hưng Pháp, Pháp Nghiêm, Linh Phước). Các hoạt động lễ hội, hội nghị, đại hội Phật giáo Việt Nam huyện... được tổ chức an toàn đảm bảo quy mô, nội dung đăng ký với chính quyền địa phương; các tổ chức Phật giáo đã xây dựng, coi nói 09/11 cơ sở thờ tự đáp ứng yêu cầu sinh hoạt tôn giáo của các tín đồ Phật giáo trên địa bàn huyện.

Các chức sắc tôn giáo có sự cởi mở với chính quyền địa phương, tích cực tham gia vận động tín đồ thực hiện “tốt đời đẹp đạo”, tích cực tham gia các hoạt động thiện nguyện, nhân đạo thể hiện vai trò, trách nhiệm với xã hội. Theo báo cáo của Ủy ban Mặt trận Tổ quốc huyện, những năm qua bà con Phật giáo trên địa bàn huyện đã nỗ lực, tạo dựng nhiều thành quả lớn, góp phần làm “ích nước, lợi dân”; Huy động hàng ngàn ngày công, hàng tỷ đồng, hiến hàng ngàn mét đất để xây dựng trường học, công trình vệ sinh trường học, hỗ trợ xây dựng, sửa chữa nhà ở cho hộ nghèo, mở rộng nâng cấp hệ thống đường giao thông nông thôn, động viên con cháu học tập tốt...Ngày càng có nhiều chức sắc, chức việc, tín đồ Phật giáo tham gia trong hệ thống chính trị của huyện xã. Tính đến tháng 5/2021 đã có 02 chức sắc Phật giáo là thành viên Mặt trận Tổ quốc cấp huyện, xã; 02 chức sắc Phật giáo là đại biểu Hội đồng nhân dân cấp xã, 01 chức sắc là đại biểu Hội đồng nhân dân cấp huyện.

Tuy nhiên, bên cạnh các hoạt động tôn giáo thuần túy, hoạt động Phật giáo trên địa bàn huyện trong những năm qua nổi lên một số tình trạng sau: một số tổ chức Phật giáo có biểu hiện lấn lướt chính quyền địa phương, tổ chức sinh hoạt tôn giáo tại địa điểm không được chính quyền địa phương cho phép; quy mô, thành phần, đối tượng tham gia sinh hoạt vượt quá đăng ký với

chính quyền địa phương. Năm 2012 đến tháng 5/2021 đã xảy ra 67 cuộc vi phạm về tổ chức sinh hoạt trái phép, không đăng ký với chính quyền địa phương.

Một số tín đồ, tu sỹ, chức sắc Phật giáo tự ý đưa các tu sỹ Phật giáo ở địa phương khác cư trú và truyền đạo trái phép trên địa bàn huyện; thực hiện mua bán, sang nhượng đất đai trái phép, tổ chức sinh hoạt tôn giáo trái phép, có thái độ bất hợp tác, thách thức chính quyền địa phương khi được nhắc nhở, vận động. Cụ thể từ năm 2012 đến tháng 5/2021 đã xảy ra 17 vụ việc liên quan sai phạm do một số tổ chức Phật giáo, chức sắc, tu sỹ, tín đồ Phật giáo tự ý mua bán, sang nhượng đất đai trái phép, xây dựng coi nói nhà ở trên đất nông nghiệp biến tướng nơi sinh hoạt tôn giáo, xảy ra trên địa bàn các xã Cuôr Đăng, Quảng Hiệp, Ea Kuêh, Ea H'đing, Ea M'đroh, Cư Suê...

2.2.2.2. Hoạt động Công giáo trên địa bàn huyện Cư M'gar

Công giáo có cơ cấu tổ chức chặt chẽ, thống nhất, lâu dài và ổn định; được tổ chức theo 3 cấp hành chính gồm: Giáo triều Rô-ma là cơ quan điều hành Trung ương của Thành quốc Vatiacan và Giáo hội Công giáo; Giáo phận nhiều giáo xứ (hoặc nhiều giáo hạt) hợp thành nhiều Giáo phận; giáo xứ là cấp hành chính cuối cùng của Giáo hội Công giáo.

Công giáo ở huyện Cư M'gar có 05 giáo xứ: Quảng Nhiêu, Thiêng Đăng, Ea Tul, Kon Hring, Vinh Tân; 02 giáo họ trực thuộc Mân Côi, Thuận Thiên và 06 điểm sinh hoạt. Các giáo xứ, giáo họ, điểm sinh hoạt chịu sự quản lý và điều hành của Giáo hạt Buôn Hồ, giáo phận Buôn Mê Thuột.

Cơ sở thờ tự Công giáo hiện có 05 giáo xứ, 02 giáo họ có thánh đường riêng, 01 điểm sinh hoạt cầu nguyện chung nhà thờ với giáo xứ. Đất thờ tự của các giáo xứ, giáo họ trên toàn huyện có 7,81 ha trong đó: đất thờ tự 5,26 ha; đất sản xuất nông nghiệp 2,55 ha. Công giáo ở huyện hiện có 19 linh mục, 09 nữ tu với tổng số 17.840 giáo dân.

Nhìn chung, hoạt động của các giáo xứ, giáo họ, các Hội đồng giáo xứ và các linh mục Công giáo trên địa bàn huyện cơ bản chấp hành các quy định của Nhà nước về tôn giáo. Thực hiện việc đăng ký sinh hoạt tôn giáo với chính quyền địa phương hàng năm theo quy định; thực hiện tiếp nhận, chuyển chuyển, bổ nhiệm linh mục, mục vụ, thành lập giáo xứ, giáo họ, xây dựng, coi nói nhà thờ, nhà tiền chế, tháp chuông trong khuôn viên giáo họ, các vấn đề liên quan đến đất đai Công giáo, xây dựng cơ sở thờ tự được các tổ chức Công giáo thực hiện cơ bản theo quy định của pháp luật. Cụ thể từ năm 2012 đến tháng 5/2021 các tổ chức Công giáo đã tiếp nhận và chuyển chuyển 06 linh mục, tiếp nhận và bổ nhiệm 04 linh mục quản xứ và phó quản xứ; thành lập 02 giáo xứ, 02 giáo họ, 04 điểm sinh hoạt, 09 công đoàn trực thuộc giáo xứ, giáo họ. Về xây dựng, sửa chữa 5/7 cơ sở thờ tự kiên cố; thành lập 06 điểm sinh hoạt Công giáo; tổ chức 91 cuộc sinh hoạt ngoài cơ sở tôn giáo đảm bảo theo quy định Nhà nước. Các linh mục, mục vụ quản xứ, Hội đồng giáo xứ, giáo họ đã tích cực tham gia đối thoại với chính quyền trong các vấn đề của giáo xứ, giáo họ; vận động cộng đồng giáo dân đồng hành cùng dân tộc, “sống Phúc âm giữa lòng dân tộc để phục vụ hạnh phúc cho đồng bào”, tích cực hưởng ứng tham gia các phong trào thi đua yêu nước do chính quyền địa phương phát động.

Tuy nhiên, bên cạnh đó, vẫn còn một số chức sắc, tín đồ Công giáo ở huyện chưa thực sự gắn bó với địa phương, gắn bó với dân tộc. Hoạt động của một số tổ chức, cá nhân chức sắc, chức việc Công giáo không tuân thủ các quy định pháp luật; lợi dụng hoạt động Công giáo, tuyên truyền, xuyên tạc chủ trương, chính sách, nói xấu chế độ, lôi kéo, kích động giáo dân chống đối chính quyền, gây xung đột, hình thành sự kiện chính trị bất ổn ở địa phương, làm phức tạp tình hình, xâm phạm an ninh chính trị, trật tự xã hội ở địa phương như:

Một số tổ chức Công giáo chưa thực hiện tốt đăng ký sinh hoạt thường niên và hoạt động tôn giáo bắt thường, ngoài chương trình đăng ký hàng năm với chính quyền địa phương. Năm 2012 đến tháng 5/2021 các tổ chức Công giáo đã tổ chức 73 cuộc sinh hoạt tôn giáo ngoài cơ sở trái phép như: tổ chức lễ tĩnh tâm linh mục, các hội nghị thường huấn, tĩnh huấn...không xin ý kiến của chính quyền địa phương. Không đăng ký các hình thức tu hành tập thể, các hoạt động phong phẩm, bổ nhiệm, bãi nhiệm chức sắc. thành lập thêm 03 điểm sinh hoạt không xin phép chính quyền, điểm hình Giáo xứ Quảng Nhiêu xin thành lập 04 điểm sinh hoạt tôn giáo tập trung (tại thôn 8 xã Ea M'nhang, buôn Sut M'grur xã Cư Suê, buôn Sút H'lut xã Cư Suê, buôn Pók A, thị trấn Ea Pók) không được chính quyền địa phương cho phép vì số lượng tín đồ ít, khoảng cách từ các điểm sinh hoạt đến nơi sinh hoạt tôn giáo được chính quyền cho phép hoạt động thuận lợi, không nhất thiết phải tách và thành lập điểm sinh hoạt Công giáo tại 4 điểm trên. Đồng thời Giáo xứ Quảng Nhiêu không hướng dẫn tín đồ tại địa bàn các xã nêu trên về sinh hoạt tại cơ sở Công giáo hợp pháp mà tìm cách xin tổ chức các cuộc Lễ, đăng ký sinh hoạt tập trung tại các điểm này nhằm mục đích phát triển tín đồ, tạo dựng người đứng đầu, từng bước thành lập giáo xứ, giáo họ, mở rộng cơ sở thờ tự của Công giáo trên địa bàn huyện.

Một số tổ chức Công giáo mua đất dưới danh nghĩa cá nhân để xây dựng cơ sở dòng, tìm cách đứng chân tại địa phương. Điểm hình xây dựng trái phép của tu sỹ Dòng tu Nữ Vương Hoà Bình tự ý mua đất, xây dựng trái phép trên đất nông nghiệp mục đích sử dụng sinh hoạt tôn giáo tại buôn Huk, xã Ea Kuêh, Thôn Thạch Sơn xã Ea Mđ'roh, Thôn Thác Đá xã Ea Kuêh, thôn 5 xã Ea Tar, buôn Pong xã Ea Tul; sửa chữa, coi nói, nâng cấp hơn 14 công trình tôn giáo trái pháp luật; vi phạm phổ biến là: xây dựng, sửa chữa không xin phép 09; không thực hiện đúng trình tự thủ tục xin cấp phép 05. Điểm hình

Giáo xứ Thiên Đăng xã Cuôr Đăng mua bán, nhận sang nhượng đất xây dựng trái phép nghĩa trang giáo xứ...

Một số Linh mục quản xứ, nữ tu trong quá trình rao giảng đạo, hành lễ tại nhà thờ có thái độ phân biệt, kỳ thị một số cán bộ cốt cán là giáo dân tích cực; nói xấu chế độ Đảng và Nhà nước, cản trở công dân thực hiện quyền và nghĩa vụ như: thu nộp sản phẩm, thuế, các loại quỹ trong giáo dân tác động đời sống Nhân dân, ảnh hưởng đến các hoạt động phong trào của địa phương (giáo xứ Thiên Đăng, xã Cuôr Đăng)...

2.2.2.3. Hoạt động Tin lành trên địa bàn huyện Cư M'gar

Tin lành ở huyện Cư M'gar có 02 hệ phái được chính quyền địa phương công nhận và hoạt động Hội thánh Tin lành Việt Nam (miền Nam) và Hội Truyền giáo Cơ đốc Việt Nam, đang sinh hoạt tại 07 chi hội và 19 điểm nhóm. Chịu sự điều hành hoạt động tôn giáo của Tin lành tỉnh Đắk Lắk.

Đội ngũ chức sắc của Tin lành hiện nay gồm có 12 mục sư là quản nhiệm, phó quản nhiệm, ủy viên ban trị sự, với số lượng tín đồ đông nhất trong các tôn giáo trên địa bàn huyện 28.310 tín đồ, chiếm 49,2% tín đồ tôn giáo trong toàn huyện. Về cơ sở thờ tự các tổ chức Tin lành đã xây dựng 4/7 cơ sở kiên cố, các điểm nhóm sinh hoạt hiện đang sử dụng các công trình tiền chế (nhà tạm) hoặc mượn địa điểm để sinh hoạt.

Trong những năm qua, hoạt động của các Chi hội, Điểm nhóm và các mục sư, mục vụ, tín đồ Tin lành trên địa bàn huyện cơ bản diễn ra thuận tụy, đại bộ phận các chức sắc, tín đồ chấp hành tốt chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước về tôn giáo. Các Chi hội, điểm nhóm Tin lành đã cơ bản thực hiện chương trình hoạt động đăng ký với chính quyền địa phương; việc chia tách, thành lập Chi hội, điểm nhóm, xin cấp đất, xây dựng cơ sở thờ tự, tổ chức Đại hội thành lập Chi hội, Ban hướng dẫn các điểm nhóm đã được thực hiện quy định của pháp luật. Năm 2012 đến tháng 5/2021

các tổ chức Tin lành đã thực hiện chia tách, thành lập được 12 Chi hội trực thuộc, 19 điểm nhóm sinh hoạt; tổ chức 537 cuộc sinh hoạt tôn giáo ngoài cơ sở; Các Chi hội đã tổ chức Đại hội thường niên 03 năm lần, Đại hội thành lập các Chi hội theo Hiến chương Công giáo.

Các mục sư Tin lành đã có sự cởi mở, phối hợp với chính quyền địa phương, vận động tín đồ tôn giáo theo đường hướng “Sống phúc âm phụng sự Thiên Chúa, phục vụ Tổ quốc và Dân tộc”, tích cực tham gia các phong trào thi đua yêu nước, gắn bó, đoàn kết trong cộng đồng, trách nhiệm với xã hội, có 02 mục sư tham gia trong hệ thống chính trị huyện, trong đó 01 mục sư là đại biểu HĐND huyện nhiệm kỳ 2021-2026, 01 mục sư là đại biểu HĐND xã nhiệm kỳ 2021-2026.

Như đã nói ở trên trong 10 năm gần đây, Tin lành ở huyện Cư M'gar trỗi dậy và phát triển mạnh mẽ, không ngừng mở rộng về địa bàn hoạt động ở các xã vùng xa, vùng đồng bào dân tộc thiểu số; đẩy mạnh việc chia tách thành lập Chi hội, điểm nhóm, xin cấp đất và xây dựng, coi nới cơ sở thờ tự, sinh hoạt tôn giáo, củng cố và phát triển tín đồ, nhất là tín đồ đồng bào dân tộc thiểu số. Địa bàn hoạt động của các tổ chức Tin lành bao phủ ở 17/17 xã, thị trấn của huyện và có số lượng tín đồ đông nhất trong các tôn giáo trên địa bàn huyện 28.310 tín đồ, chiếm 49,2% tín đồ tôn giáo toàn huyện, trong đó tín đồ đồng bào DTTS chiếm 84% tín đồ Tin lành toàn huyện (chủ yếu là đồng bào Êđê, Gia, Sêđăng, H'Mông).

Tuy nhiên, bên cạnh những hoạt động tôn giáo thuần túy thì Tin lành trên địa bàn huyện tiềm ẩn những yếu tố phức tạp, khó lường. Một số tổ chức Chi hội, điểm nhóm Tin lành tổ chức sinh hoạt tôn giáo quy mô, nội dung, địa điểm không xin phép chính quyền địa phương; tự ý chia tách, thành lập các điểm nhóm sinh hoạt Tin lành trái phép. Cụ thể từ năm 2012 đến tháng 5/2021 các tổ chức Tin lành đã tổ chức 203 cuộc sinh hoạt trái phép, nội dung

truyền giảng trái với văn hóa dân tộc, mê tín dị đoan thậm chí mang màu sắc chính trị, lôi kéo, kích động tín đồ tôn giáo cực đoan.

Một số mục sư, tín đồ tôn giáo với danh nghĩa cá nhân, hộ gia đình đã mua bán, chuyển nhượng nhà và đất sau đó cải tạo, xây dựng cơ sở để tạo quỹ đất xây dựng nơi sinh hoạt của tổ chức tôn giáo. Từ năm 2012 đến nay trên địa bàn huyện đã xảy ra 37 vụ việc sai phạm của tổ chức, tín đồ Tin lành liên quan mua bán, sang nhượng, xây dựng, nơi có cơ sở thờ tự trái phép.

Xu hướng chung hiện nay một số điểm nhóm Tin lành muốn tách ra sinh hoạt riêng. Mục tiêu hướng đến là thành lập mỗi buôn 1 điểm nhóm, sau đó tiến tới thành lập chi hội và tiếp tục yêu cầu, đề nghị chính quyền cho xây dựng cơ sở thờ tự. Trong đó có những điểm nhóm cố tình bố trí số đối tượng từng hoạt động Fulro đưa vào Ban hướng dẫn điểm nhóm Tin lành. Hoạt động của các tổ chức Tin lành chưa được công nhận tư cách pháp nhân (Hội thánh Đức Chúa trời mẹ, Tin lành CMA, Tin lành Truyền Giảng Phúc Âm)... tạo ra những phức tạp trong quản lý nhà nước, gây bất ổn trong cộng đồng, nhất là thôn, buôn ở các xã vùng xa, vùng đồng bào dân tộc thiểu số.

Các thế lực thù địch không ngừng lợi dụng vấn đề dân tộc, tôn giáo để thực hiện chống phá, thông qua các hoạt động viện trợ, từ thiện thăm dò, tìm kiếm thông tin, can thiệp chống phá chế độ; một số phần tử cực đoan trong Tin lành móc nối với số đối tượng FULRO kích động, lôi kéo gây ra vụ biểu tình bạo loạn trên địa bàn huyện vào tháng 2/2001 và tháng 4/2004, “Tin lành Êđêgar”. Hiện nay, tuy đã được bóc gỡ, răn đe và thường xuyên vận động tuyên truyền nhưng vẫn âm ỉ hoạt động gây ra một số “điểm nóng về tôn giáo” ảnh hưởng an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội. đây là một trong những khó khăn, thách thức trong công tác quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện.

2.2.2.4. Hoạt động Cao đài trên địa bàn huyện

Cao đài trên địa bàn huyện Cư M'gar có 01 tổ chức cơ sở đạo với 01 Trưởng ban đại diện với 233 tín đồ tôn giáo.

Trong những năm qua, hoạt động của Cao đài và các tín đồ tôn giáo diễn ra thuận tụy đảm bảo theo Hiến chương, Điều lệ của Cao đài; đồng thời chấp hành tốt chính sách, pháp luật của Nhà nước về tôn giáo. Cao đài trên địa bàn huyện trong những năm qua có phát triển nhưng chưa thu hút được người dân tham gia sinh hoạt; tín đồ Cao đài chủ yếu là nông dân, tiểu thương sinh sống và tham gia sinh hoạt tại cơ sở đạo tại thị trấn Quảng Phú.

2.3.Thực trạng thực hiện các nội dung quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện Cư M'gar

2.3.1. Xây dựng, ban hành các văn bản quy phạm pháp luật về tôn giáo

Trong những năm qua, đất nước ta đã đạt được những thành tựu quan trọng về kinh tế-xã hội, đời sống của nhân dân ngày càng được cải thiện và nâng lên rõ rệt. Nhiều chính sách, pháp luật về kinh tế-xã hội, trong đó có chính sách pháp luật về tín ngưỡng, tôn giáo được Nhà nước xây dựng và ban hành; đồng thời thường xuyên được bổ sung, hoàn thiện đáp ứng kịp thời đòi hỏi của thực tiễn quản lý nhà nước về tôn giáo và công tác tôn giáo.

Thực hiện các văn bản hướng dẫn, triển khai thực hiện chính sách về công tác tôn giáo của Nhà nước, của Tỉnh ủy Đắk Lắk, căn cứ vào tình hình thực tiễn của địa phương, Huyện Cư M'gar đã ban hành các văn bản hướng dẫn tổ chức thực hiện các chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước về công tác tôn giáo, tạo điều kiện thuận lợi cho các tôn giáo trên địa bàn huyện hoạt động theo Điều lệ, Hiến chương của các tôn giáo trong khuôn khổ của pháp luật. Từ năm 2012 đến tháng 5/2021 Ủy ban nhân dân huyện đã ban hành 11 Quyết định, 63 Kế hoạch, 31 Chương trình, 119 Công văn, 38 Hướng dẫn và các văn bản phối hợp với các ban, ngành, địa phương trong

thực hiện công tác quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện, nhất là các vấn đề liên quan đến đất đai, xây dựng cơ sở thờ tự tôn giáo, cụ thể:

Công văn số 141/2013/CV-UBND, ngày 22/4/2013 về “triển khai thực hiện Nghị định số 92/2012/NĐ-CP 08/11/2012 của Chính phủ quy định chi tiết và biện pháp thi hành Pháp lệnh tín ngưỡng, tôn giáo”; Công văn số 228/UBND-NV, ngày 26/9/2018 về triển khai thực hiện Chỉ thị số 18-CT/TW, ngày 10/12/2018 của Bộ Chính trị; Luật tín ngưỡng, tôn giáo; Nghị định số 162/2017/NĐ-CP, ngày 30/12/2017 của Chính phủ về quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật tín ngưỡng, tôn giáo đến các xã, thị trấn trên địa bàn huyện.

Quyết định số 25/2016/QĐ-UBND, ngày 25/02/2016 của Ủy ban nhân dân huyện Cư M'gar về việc ban hành Quy định về thẩm quyền và quy trình cấp giấy phép xây dựng trên địa bàn huyện. Trong đó, huyện đã đặc biệt quan tâm, chỉ đạo các ban, ngành, địa phương thực hiện phổ biến các quy trình, thủ tục cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất, cấp phép xây dựng các công trình kiến trúc, cơ sở thờ tự của tôn giáo trên địa bàn huyện.

Nhằm tăng cường công tác quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện, Phòng Nội vụ đã tham mưu cho Ủy ban nhân dân huyện ban hành các Kế hoạch thực hiện công tác tôn giáo hàng năm: Kế hoạch số 14/KH-UBND, ngày 21/02/2012 về thực hiện công tác tín ngưỡng, tôn giáo năm 2012, Kế hoạch số 34/KH-UBND, ngày 13/3/2016 về thực hiện công tác tôn giáo năm 2016; Kế hoạch số 29/KH-UBND, ngày 07/02/2018 Công tác tín ngưỡng, tôn giáo năm 2018; Kế hoạch số 29/KH-UBND, ngày 07/02/2018 Công tác tín ngưỡng, tôn giáo năm 2018...Đồng thời ban hành các Quyết định, Kế hoạch kiểm tra việc thực hiện chính sách pháp luật của Nhà nước, quản lý nhà nước về tôn giáo tại các địa phương: Quyết định số 13/QĐ/2014/UBND, ngày 11/6/2014 về thành lập Đoàn kiểm tra tình hình thực hiện công tác quản lý

nhà nước về tôn giáo năm 2014; Kế hoạch số 58/KH-UBND, ngày 20/4/2016 về kiểm tra tình hình thi hành pháp luật và thực hiện pháp luật về tín ngưỡng, tôn giáo năm 2016; Quyết định số 78/QĐ-UBND ngày 12/9/2020 về thành lập đoàn kiểm tra tình hình thực hiện Luật tín ngưỡng, tôn giáo năm 2020...

Đối với quản lý nhà nước về hoạt động của đạo Tin lành, thực hiện Công văn số 68/UBND-KGVX, ngày 16/3/2018 của Ủy ban nhân dân tỉnh về thực hiện công tác đối với đạo Tin lành từ năm 2018-2020, Ủy ban nhân dân huyện đã ban hành ban hành Kế hoạch số 37/2018/KH-UBND, ngày 20/5/2018 về thực hiện công tác quản lý nhà nước đối với đạo Tin lành giai đoạn 2018-2020; Kế hoạch số 23/2021/KH-UBND, ngày 06/03/2021 về tiếp tục thực hiện công tác quản lý nhà nước đối với đạo Tin lành giai đoạn 2021-2025; Đối với công tác quản lý nhà nước về Phật giáo Ủy ban nhân dân huyện ban hành Kế hoạch số 37/KHUBND, ngày 16/8/2018 về “tăng cường công tác quản lý nhà nước về hoạt động Phật giáo trên địa bàn huyện”; đồng thời ban hành các văn bản chỉ đạo các phòng, ban chuyên môn giúp việc của huyện, Ủy ban nhân dân các xã, thị trấn tăng cường hướng dẫn, thực hiện công tác quản lý hoạt động lễ hội, hội nghị, Đại hội của các tôn giáo...

Để công tác tôn giáo và quản lý tôn giáo trên địa bàn huyện được sâu sát và hiệu quả hơn, Ủy ban nhân dân huyện đã ban hành Quyết định số 04/2016/QĐ-UBND, ngày 24/11/2016 về Quy chế phối hợp trong công tác quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện Cư M'gar, theo đó Quy chế quy định về nội dung, phương thức phối hợp và trách nhiệm của các phòng chuyên môn của huyện (Phòng Nội vụ, Phòng tài nguyên môi trường, Phòng Quản lý đô thị, Phòng Văn hóa thông tin, Trung tâm Văn hóa thể thao huyện, Công an huyện, Mặt trận Tổ quốc, Ban Dân vận Huyện ủy) và Ủy ban nhân dân các xã, thị trấn trong công tác quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện.

Đảng ủy, Ủy ban nhân dân các xã, thị trấn căn cứ vào chức năng, nhiệm vụ xây dựng và triển khai thực hiện các Kế hoạch, Chương trình thực hiện tôn giáo và quản lý tôn giáo tại địa phương.

Có thể nhận thấy, trong những năm qua công tác xây dựng, ban hành các văn bản quy phạm pháp luật về tín ngưỡng, tôn giáo và các văn bản lãnh đạo, tổ chức thực hiện các chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về công tác tôn giáo trên địa bàn huyện luôn được Huyện ủy, Ủy ban nhân dân huyện và các cơ quan tham mưu, giúp việc cho Ủy ban nhân dân huyện về tôn giáo quan tâm triển khai thực hiện. Các văn bản hướng dẫn thực hiện đã được thể chế hóa kịp thời nhằm đưa các chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước đi vào thực tiễn đời sống tôn giáo. Đây là những nhân tố quan trọng trong việc thực hiện tốt quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện.

2.3.2. Tổ chức bộ máy quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện

Để thực hiện tốt chức năng quản lý nhà nước về tôn giáo nhằm đáp ứng nhu cầu sinh hoạt tôn giáo của đồng bào có đạo, nhà nước ta đã xây dựng bộ máy quản lý nhà nước về tôn giáo, phân công chức năng, nhiệm vụ cụ thể từng cấp từ Trung ương đến cơ sở, đảm bảo cơ chế Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, Mặt trận và các đoàn thể nhân dân vận động.

Theo quy định tại Điều 17, Luật Tổ chức Chính phủ năm 2015 và Luật Tổ chức Chính quyền địa phương 2015 thì hiện nay chủ thể tham gia quản lý nhà nước về tôn giáo huyện Cư M'gar gồm có:

*** Ở cấp huyện :**

- Cơ quan và chủ thể trực tiếp quản lý: UBND huyện. Phân công đồng chí Phó Chủ tịch UBND cấp huyện phụ trách công tác quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện.

- Cơ quan và chủ thể trực tiếp tham mưu thực hiện: Phòng Nội vụ huyện. Phân công đồng chí Phó Trưởng phòng và 01 công chức thực hiện nhiệm vụ tham mưu Phòng Nội vụ, Ủy ban nhân dân huyện công tác quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện.

Thực hiện Nghị định số 14/2008/NĐ-CP của Chính phủ và Thông tư số 04/2008/TT-BNC của Bộ Nội vụ về Hướng dẫn, chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của Sở Nội vụ, Phòng Nội vụ thuộc Ủy ban nhân dân cấp tỉnh, cấp huyện, Ủy ban nhân dân huyện Cư M'gar đã ban hành Quyết định số 116/2009/QĐ-UBND, ngày 16/4/2009 về Quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của Phòng nội vụ huyện Cư M'gar.

Theo đó, Phòng Nội vụ huyện là cơ quan chuyên môn thuộc Ủy ban nhân dân huyện, có chức năng, nhiệm vụ tham mưu, giúp Ủy ban nhân dân huyện thực hiện quản lý nhà nước về nhiều lĩnh vực trong đó có quản lý về tôn giáo với các nội dung cụ thể như sau: Giúp Ủy ban nhân dân huyện chỉ đạo, hướng dẫn, kiểm tra và tổ chức thực hiện các chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về tôn giáo và công tác tôn giáo trên địa bàn huyện; chủ trì, phối hợp với các cơ quan chuyên môn, giúp việc huyện để thực hiện nhiệm vụ quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn theo quy định của pháp luật. Cơ cấu Phòng Nội vụ huyện Cư M'gar gồm có: 01 Trưởng phòng, 02 Phó Trưởng phòng và 05 cán bộ, công chức.

* Ở xã, thị trấn (gọi chung là cấp xã):

- Cơ quan và chủ thể trực tiếp quản lý: Ủy ban nhân dân xã, thị trấn. Phân công đồng chí Chủ tịch Ủy ban nhân dân xã, thị trấn phụ trách công tác quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn xã, thị trấn.

- Chủ thể trực tiếp tham mưu thực hiện: Công chức Văn phòng - thống kê.

Ngoài ra, thực hiện công tác quản lý về tôn giáo trên địa bàn huyện còn có các cơ quan không chuyên trách tham gia thực hiện làm công tác tôn giáo trên địa bàn huyện: Ban chỉ đạo Tôn giáo huyện, Ủy ban Mặt trận Tổ quốc huyện, Ban Dân vận Huyện ủy. Hiện nay bộ máy quản lý nhà nước về tôn giáo cấp xã của huyện Cư M'gar gồm 34 cán bộ, công chức kiêm nhiệm (gồm 17 đồng chí là Chủ tịch Ủy ban nhân dân xã, thị trấn; 17 đồng chí là công chức Văn phòng-thống kê xã, thị trấn) thực hiện công tác quản lý nhà nước về tôn giáo các xã, thị trấn.

Ban chỉ đạo Tôn giáo huyện được Ban Thường vụ Huyện ủy thành lập ngày 03/3/2005 theo Quyết định số 832-QĐ/HU, gồm có 09 đồng chí là Ủy viên Ban Thường vụ Huyện ủy, Trưởng các ban, ngành, đoàn thể, Công an, Quân sự huyện và đồng chí Phó Bí thư thường trực Huyện ủy làm Trưởng Ban chỉ đạo. Ban chỉ đạo công tác tôn giáo của huyện có chức năng tham mưu, giúp việc cho Ban Thường vụ Huyện ủy giải quyết, kiểm tra, đôn đốc việc thực hiện công tác tôn giáo trên địa bàn huyện.

Từ khi thành lập đến nay Ban chỉ đạo công tác tôn giáo của huyện đã được Ban Thường vụ Huyện ủy củng cố, kiện toàn đảm bảo số lượng và chất lượng. Thực hiện tốt công tác tham mưu, chỉ đạo về công tác tôn giáo trên địa bàn huyện.

2.3.3. Tổ chức thực hiện chính sách, pháp luật về tôn giáo

2.3.3.1. Quản lý việc đăng ký chương trình hoạt động, tổ chức sinh hoạt, chia tách, thành lập các tổ chức tôn giáo

Nhằm đảm bảo cho các chương trình hoạt động của các tôn giáo trên địa bàn huyện ổn định, tuân thủ các quy định của pháp luật về tôn giáo, hàng năm UBND huyện ban hành văn bản chỉ đạo UBND các xã, thị trấn hướng dẫn, đôn đốc các tổ chức tôn giáo trên địa bàn có trách nhiệm thông báo danh mục hoạt động tôn giáo trong năm đến các cấp chính quyền của huyện trước

ngày 15/10, thông báo nêu rõ về thời gian, nội dung, quy mô hoạt động tôn giáo; đối với các hoạt động tôn giáo nằm ngoài danh mục đã đăng ký và tổ chức sinh hoạt ngoài cơ sở thờ tự các tổ chức tôn giáo phải có văn bản xin ý kiến chính quyền địa phương để thực hiện. Theo đó các tổ chức tôn giáo trên địa bàn huyện chấp hành khá nghiêm túc việc đăng ký các hoạt động sinh hoạt tôn giáo với chính quyền địa phương; nội dung, quy mô tổ chức sinh hoạt cơ bản được thực hiện theo nội dung đã đăng ký với chính quyền địa phương. Năm 2012 đến tháng 5/2021 Phòng Nội vụ huyện đã tham mưu UBND huyện ban hành các văn bản đồng ý để các tổ chức cơ sở tôn giáo tổ chức 872 cuộc lễ ngoài cơ sở thờ tự (Phật giáo 208 cuộc, Công giáo 231 cuộc, Tin lành 271 cuộc, Cao đài 162).

Ủy ban nhân dân huyện đã chỉ đạo Phòng Nội vụ phối hợp UBND các xã, thị trấn kiểm tra, rà soát những điểm nhóm tôn giáo điều kiện để cấp đăng ký sinh hoạt theo quy định của Luật tín ngưỡng tôn giáo và Nghị định 162/2017/NĐ-CP của Chính phủ. Từ năm 2012 đến tháng 5/2021 UBND huyện đã hướng dẫn chính quyền địa phương cấp đăng ký sinh hoạt tôn giáo tập trung theo 06 điểm nhóm cho tín đồ Phật giáo và 07 giáo họ, điểm nhóm Công giáo, 01 Cao đài, 19 điểm nhóm Tin lành. Đồng thời hướng dẫn chính quyền địa phương thực hiện không đồng ý 15 văn bản đề nghị của các tôn giáo xin tách, thành lập điểm nhóm sinh hoạt tôn giáo (06 điểm nhóm do giáo xứ Quảng Nhiêu đứng ra xin thành lập; 02 điểm sinh hoạt Phật giáo, 07 điểm do các Chi hội Tin lành đề nghị).

Nhìn chung, công tác quản lý nhà nước về sinh hoạt tôn giáo, chia tách, thành lập của các tổ chức tôn giáo đã được cơ quan quản lý nhà nước huyện, xã, thị trấn thực hiện thống nhất, theo đúng quy định của pháp luật và Luật tín ngưỡng, tôn giáo, vì vậy đã góp phần nâng cao hiệu quả công tác quản lý sinh hoạt tôn giáo và chia tách, thành lập giáo xứ, giáo họ, điểm nhóm sinh hoạt

tôn giáo, từng bước hạn chế việc tổ chức sinh hoạt tôn giáo, chia tách, thành lập các giáo xứ, giáo họ, điểm nhóm sinh hoạt tôn giáo trái phép.

2.3.3.2. *Quản lý việc phong chức, phong phẩm, thuyên chuyển, chức sắc, chức việc, nhà tu hành trong các tổ chức tôn giáo trên địa bàn huyện.*

Phòng Nội vụ đã tham mưu UBND huyện ban hành các Công văn hướng dẫn Ủy ban nhân dân các xã, thị trấn, các tổ chức tôn giáo, chức sắc, chức việc tôn giáo trên địa bàn huyện thực hiện các quy định, thủ tục, các điều kiện để thực hiện phong chức, phong phẩm, thuyên chuyển đối với chức sắc, chức việc tôn giáo đảm bảo theo quy định Luật tín ngưỡng, tôn giáo 2016, Nghị định 162/2017/NĐ-CP của Chính phủ. Đồng thời Ủy ban nhân dân huyện đã thường xuyên có ý kiến với Ban Tôn giáo tỉnh trong việc xem xét, cho ý kiến thực hiện phong chức, phong phẩm, thuyên chuyển chức sắc tôn giáo ngoài tỉnh.

Từ năm 2012 đến tháng 5/2021 Ủy ban nhân dân huyện đã tiếp nhận và có ý kiến với Ban Tôn giáo tỉnh, các tổ chức tôn giáo về thực hiện bổ nhiệm 41 chức sắc, chức việc, nhà tu hành các tôn giáo tại huyện. Trong đó Phật giáo 19 đại đức trụ trì chùa, niệm phật đường; tiếp nhận thụ phong 17 linh mục về quản xứ, quản phó (Quảng Nhiêu, Mân Côi, Ea Tul...); Tin lành 13 mục sư; Cao đài 02 Trưởng nhóm. Tiếp nhận thông báo thuyên chuyển 38 chức sắc, chức việc, nhà tu hành của các tôn giáo (Phật giáo 12, Công giáo 17, Tin lành 09 mục sư). Có ý kiến với Ban Tôn giáo tỉnh, Ban Trị sự Phật giáo huyện Cư M'gar nhân sự giữ chức vụ Phó Ban Trị sự Giáo hội Phật giáo Việt Nam huyện Cư M'gar, nhiệm kỳ 2016 - 2021; có ý kiến Ban Tôn giáo tỉnh, Tin lành tỉnh Đắk Lắk, Giáo phận Ban Mê Thuột, về nhân sự tham gia Trưởng, Phó Ban Đại diện Chi hội, Ban hướng dẫn các điểm nhóm Tin lành, Mục sư quản nhiệm và Phó quản nhiệm tại các giáo xứ, giáo họ trên địa bàn

huyện. Trong phạm vi tôn giáo huyện chưa có trường hợp bỏ nhiệm, chuyển chức sắc có yếu tố nước ngoài.

2.3.3.3. Quản lý việc tổ chức các lễ hội, hội nghị đại hội của các tôn giáo

Công tác quản lý và tổ chức lễ hội tôn giáo có nhiều chuyển biến tích cực, góp phần thực hiện nếp sống văn minh, phát huy giá trị di sản, văn hóa, lịch sử, nâng cao đời sống tinh thần của các tín đồ tôn giáo. Hàng năm Phòng Nội vụ phối hợp Phòng Văn hóa thông tin huyện tham mưu Ủy ban nhân dân huyện ban hành các văn bản hướng dẫn tổ chức các lễ hội, lễ trọng của các tôn giáo như: Lễ Phục sinh, Lễ Giáng sinh, Lễ Phật đản và kỳ An cư kiết hạ, Lễ dâng y Kathiana, Lễ Vu lan, Lễ vía Đức Chí Tôn, Lễ vía Diêu Trì Kim Mẫu...

Phòng Văn hóa thông tin huyện thường xuyên kiểm tra, hướng dẫn các tổ chức tôn giáo tổ chức lễ hội theo đúng nội dung, quy mô, số lượng tín đồ đã đăng ký, bãi bỏ các hoạt động mê tín, dị đoan, “thương mại hóa” trong lễ hội; phối hợp với ngành liên quan quản lý việc sản xuất, lưu thông các loại ấn phẩm văn hóa về tôn giáo, qua đó kịp thời phát hiện, ngăn chặn xử lý những hành vi vi phạm đối với việc in ấn, phát hành các loại ấn phẩm văn hóa có nội dung độc hại, mê tín dị đoan; tham mưu cho Ủy ban nhân dân huyện tiếp nhận và giải quyết việc treo cờ, biểu ngữ, băng rôn liên quan đến tôn giáo.

Hiện nay, mặc dù đã được các cấp chính quyền địa phương thường xuyên hướng dẫn, đôn đốc, nhắc nhở nhưng một số tổ chức tôn giáo vẫn cố tình không tuân thủ, không thực hiện đăng ký, thông báo tổ chức lễ hội, hội nghị định kỳ, đột xuất với chính quyền địa phương hoặc có đăng ký, thông báo nhưng trong quá trình thực hiện không đảm bảo, vượt quá quy mô, tín đồ đã đăng ký, thỉnh mời các tu hành trong và ngoài tỉnh đến hướng dẫn lễ hội chưa được sự đồng ý của chính quyền địa phương. Vẫn còn xảy ra tình trạng mê tín dị đoan, lưu thông sách, tạp chí tôn giáo có nội dung mê tín, độc hại,

trái với văn hóa truyền thống của dân tộc. Thực trạng trên đang làm giảm đi giá trị chân thực, vốn có và làm sai lệch giá trị, bản sắc văn hóa của lễ hội tôn giáo, gây bức xúc trong dư luận, ảnh hưởng xấu đến an ninh chính trị và trật tự xã hội ở địa phương. Từ năm 2012 đến tháng 5/2021 Đoàn kiểm tra liên ngành của huyện đã thực hiện kiểm tra 18 cuộc kiểm tra về văn hóa phẩm độc hại trên địa bàn huyện, thu giữ hàng nghìn sách báo, tạp chí có nội dung độc hại, xử phạt 08 cơ sở buôn bán văn phòng phẩm, thu giữ và tiêu hủy hơn 700 cuốn ấn phẩm, 355 băng, đĩa nội dung liên quan tôn giáo, mê tín dị đoan; nhắc nhở 06 tổ chức tôn giáo không lan truyền sách, tạp chí liên quan tôn giáo có nội dung độc hại, mê tín dị đoan.

Ủy ban nhân dân huyện chỉ đạo Phòng Nội vụ phối hợp Ủy ban nhân dân các xã, thị trấn kiểm tra, hướng dẫn, tạo điều kiện để các tổ chức tôn giáo tổ chức các hội nghị, đại hội đảm bảo theo Hiến chương, Điều lệ của các tôn giáo và quy định của pháp luật. Xem xét, có ý kiến với Ban Tôn giáo Tỉnh, Ban Trị sự Giáo Hội Phật giáo Việt Nam huyện, Giáo phận Buôn Mê Thuật, Tin lành tỉnh Đắk Lắk, Hội thánh Cao đài tỉnh Đắk Lắk về nhân sự tham gia Ban trị sự Giáo hội Phật giáo Việt Nam huyện; nhân sự Ban Hướng dẫn các điểm nhóm Tin lành, Ban trị sự các Chi hội Tin lành, nhân sự Hội đồng các giáo xứ, giáo họ; Trưởng, Phó điểm nhóm Cao đài.

Năm 2012 đến tháng 5/2021 Ủy ban nhân dân huyện đã ban hành 64 Công văn, Hướng dẫn, Thông báo cho ý kiến để các tổ chức tôn giáo tổ chức Đại hội: Đại hội Hội Phật Giáo Việt Nam huyện nhiệm kỳ 2015 - 2020; nhiệm kỳ 2021-2026; Đại hội Chi hội Tin lành Ea Tul, Chi hội Tin lành Ea Sang, Chi hội Tin lành Tah, Chi hội Tin lành Cuôr Đăng, Chi hội Tin lành buôn Nhung, Chi hội Tin lành Gram B, chi hội Tin lành buôn Pốk; tạo điều kiện cho các giáo xứ, giáo họ Công giáo tổ chức hội nghị bầu 04 Hội đồng giáo xứ, giáo họ, 08 hội nghị định kỳ hàng năm của Cao đài ,...

2.3.3.4. Quản lý hoạt động của các chức sắc, tín đồ

Các cấp chính quyền của huyện đã tập trung đẩy mạnh hướng dẫn, tuyên truyền những quy định về hoạt động của các chức sắc, tín đồ tôn giáo, nhằm ổn định hoạt động của các chức sắc, chức việc tôn giáo trên địa bàn huyện. Đối với các tổ chức, chức sắc, tín đồ tôn giáo có những hoạt động tôn giáo trái pháp luật, tùy tính chất từng vụ việc chính quyền các cấp đều có công văn nhắc nhở, chấn chỉnh hoạt động; trường hợp vi phạm nhiều lần thì tiến hành xử lý hành chính. Nhờ đó, các chức sắc, tín đồ tôn giáo cơ bản thực hiện và chấp hành tốt các quy định sinh hoạt tôn giáo của nhà nước.

Tuy nhiên, bên cạnh một số chức sắc, chức việc, nhà tu hành tôn giáo chấp hành nghiêm túc các quy định của pháp luật, cởi mở, có mối quan hệ gắn bó với chính quyền địa phương, làm tốt công tác định hướng trong tín đồ tôn giáo đoàn kết, chấp hành nghiêm các quy định của pháp luật về tôn giáo sống “tốt đời, đẹp đạo”. Trên địa bàn huyện còn tồn tại một số chức sắc, nhà tu hành tôn giáo vi phạm các quy định của pháp luật về hoạt động tôn giáo. Theo thống kê Phòng Nội vụ từ năm 2012 đến tháng 5/2021 toàn huyện có 09 chức sắc, nhà tu hành tôn giáo, tín đồ tôn giáo liên quan hoạt động tôn giáo vi phạm quy định của pháp luật. Các vi phạm chủ yếu các chức sắc, nhà tu hành, tín đồ các tôn giáo: tổ chức tụ tập đông người sinh hoạt tôn giáo trái phép, tự ý mua bán, sang nhượng đất đai trái phép, xây dựng, sửa chữa nhà ở trên đất nông nghiệp biến tướng hình thành cơ sở sinh hoạt tôn giáo; tự ý lưu trú các tu sỹ ở địa phương khác đến truyền đạo trái phép trên địa bàn huyện, tổ chức các hoạt động sinh hoạt tôn giáo mê tín dị đoan, trái với thuần phong mỹ tục, văn hóa dân tộc; tổ chức sinh hoạt đạo lạ “Hà mòn”, “Thanh hải vô thượng sư”, “Phép Luân công”, Tin lành MCA...

2.3.3.5. Quản lý đào tạo chức sắc, chức việc các tôn giáo

Đối với hoạt động đào tạo, bồi dưỡng chức sắc, chức việc của các tôn giáo trên địa bàn huyện được các cấp chính quyền của huyện quan tâm, tạo điều kiện thuận lợi để các tổ chức tôn giáo mở lớp, chiêu sinh, đào tạo, bồi dưỡng những người chuyên hoạt động các tôn giáo tại các giáo xứ, giáo họ, Chùa, Niệm Phật đường, các điểm nhóm sinh hoạt tôn giáo và xem xét, tạo điều kiện để các tổ chức tôn giáo xứ người tham gia các lớp đào tạo, bồi dưỡng ở trong và ngoài tỉnh. Việc đào tạo, bồi dưỡng chức sắc, chức việc, tín đồ đã được các tôn giáo thực hiện nghiêm túc các quy định của pháp luật về quy chế, quy định, đối tượng, thời gian, nội dung, chương trình và số lượng các môn học theo quy định. Từ năm 2012 đến tháng 5/2021 các cấp chính quyền địa phương đã ban hành 31 văn bản cho ý kiến về công tác đào tạo chức sắc, chức việc các tôn giáo; xem xét, đề nghị Sở Nội vụ tỉnh cho ý kiến 27 văn bản của các tôn giáo về việc chức sắc, chức việc tham dự các khóa tu ngoài tỉnh; xem xét nhân thân, lai lịch cho 26 nhân sự tham gia lớp bồi túc thần học khoá I, II, III, IV tại cơ sở tôn giáo ở tỉnh Đắk Lắk; 97 nhân sự tham gia lớp Thánh kinh căn bản...Qua xem xét đã tạo điều kiện cho 781 lượt chức sắc, chức việc, tín đồ các tôn giáo tham gia các khóa đào tạo, bồi dưỡng về tôn giáo trong và ngoài huyện. Trong đó Công giáo 06 linh mục, 201 giáo dân; Phật giáo 11 thượng tọa, ni cô, hòa thượng, 190 tín đồ; Cao đài 06 phối sư, 12 lễ sanh, 73 tín đồ; Tin lành 21 mục sư, 11 truyền đạo, 226 tín đồ.

2.3.3.6. Quản lý hoạt động từ thiện, nhân đạo của các tôn giáo

Thực hiện chính sách của Nhà nước về việc đoàn kết các dân tộc, tôn giáo tham gia phát triển kinh tế, các hoạt động an sinh xã hội từng bước cải thiện, nâng cao chất lượng đời sống Nhân dân. Nhằm tạo điều kiện để các tổ chức tôn giáo trên địa bàn tham gia thực hiện các hoạt động từ thiện phát huy vai trò và nội lực của mình, Ủy ban nhân dân huyện đã chỉ đạo các cơ quan tham mưu giúp việc của huyện hướng dẫn Ủy ban nhân dân các xã, thị trấn,

các tổ chức tôn giáo thực hiện các hoạt động từ thiện, nhân đạo theo đúng quy định pháp luật. Ủy ban Mặt trận Tổ quốc huyện và các đoàn thể thực hiện các cuộc vận động, tuyên truyền, định hướng các chức sắc, chức việc, tín đồ các tôn giáo tham gia thực hiện các cuộc vận động, từ thiện nhân đạo đúng hướng dẫn của chính quyền địa phương.

Nhìn chung các hoạt động đền ơn đáp nghĩa, uống nước nhớ nguồn, từ thiện, nhân đạo trên các lĩnh vực được đông đảo chức sắc, nhà tu hành, tín đồ các tôn giáo trên địa bàn huyện tham gia và có sự phối hợp chặt chẽ với chính quyền địa phương. Đã có nhiều tổ chức và cá nhân trong các tôn giáo được UBND các cấp ghi nhận, khen thưởng trong thực hiện các phong trào xây nhà tình nghĩa, nhà đại đoàn kết, bếp ăn tình thương, quà tặng cho người nghèo, gia đình khó khăn, những người yếu thế trong xã hội... Từ năm 2012 đến tháng 5/2021 các tôn giáo đã tích cực tham gia các phong trào cho cấp ủy, chính quyền địa phương phát động: Phong trào vì người nghèo, tham gia thực hiện nội dung đột phá trong thực hiện Chỉ thị 05-CT/TW về học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh trồng cây xanh, xây dựng công trình vệ sinh trường học; Hỗ trợ miền Trung lũ lụt, Hỗ trợ Quỹ phòng, chống dịch Covid-19...; trao tặng hàng trăm nghìn phần quà với giá trị hàng chục tỷ đồng, xây dựng hơn 174 nhà cho người nghèo, gia đình có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn, xây dựng 41 giếng khoan nước, 16 công trình nước sạch, phòng học, công trình vệ sinh trong các trường học; thường xuyên tổ chức cấp, phát thuốc cho người dân, đóng góp cho các hoạt động khuyến học, hỗ trợ các lớp học tình thương, trao tặng học bổng học sinh nghèo vượt khó, trẻ em mồ côi....

2.3.3.7. *Quản lý đất đai các tôn giáo; cấp phép trùng tu, xây dựng, sửa chữa các công trình, kiến trúc tôn giáo*

Thực hiện Luật Đất đai năm 2013, Chỉ thị số 1940/2008/CT-TTg, ngày 31/12/2008 của Thủ tướng Chính phủ về nhà, đất liên quan đến tôn giáo, trong những năm qua các cấp chính quyền của huyện đã xây dựng và ban hành các văn bản để triển khai thực hiện việc quản lý nhà, đất các tôn giáo trên địa bàn huyện. Cụ thể: Hội đồng nhân huyện ban hành Nghị quyết số 64/2017/NQ-HĐND, ngày 18/6/2017 về Điều chỉnh quy hoạch sử dụng đất đến năm 2020 và Kế hoạch sử dụng đất giai đoạn 2016-2020 huyện Cư M'gar, Quyết định số 221/QĐ-UBND, ngày 03/8/2017 về phê duyệt điều chỉnh quy hoạch sử dụng đất đến năm 2020 của huyện Cư M'gar.

Ủy ban nhân dân huyện đã chỉ đạo các phòng, ban chuyên môn giúp việc của huyện phối hợp Ủy ban nhân dân các xã, thị trấn thực hiện rà soát, thống kê tình hình quản lý, sử dụng nhà, đất liên quan đến các tôn giáo trên địa bàn huyện; những khó khăn, vướng mắc về nhà ở, đất liên quan đến tôn giáo qua đó, kịp thời chấn chỉnh những sai sót, không để xảy ra tranh chấp, khiếu nại, kiến nghị kéo dài hình thành điểm nóng.

Nhìn chung cơ bản các cơ sở tôn giáo hoạt động hợp pháp đã được giao đất, cấp giấy chứng nhận sử dụng đất đúng theo quy định của pháp luật, đa số các cơ sở tôn giáo đã chấp hành tốt việc sử dụng đất, sửa chữa, xây dựng cơ sở thờ tự đúng quy định. Tính đến tháng 5/2021 toàn huyện có 19/25 tổ chức tôn giáo đã được cấp đất với tổng diện tích 76.815m² đất. Trong đó Phật giáo 38.143 m²; Công giáo có 30.156 m²; Tin lành 8.516 m². Xem xét, giải quyết và trình cấp có thẩm quyền các nhu cầu xin giao đất của các tôn giáo: nhu cầu xin giao thêm đất của Chi hội Tin lành Ea Tul; Giáo họ Mân Côi; niệm Phật đường Linh Phước; Chi hội Tin lành Ea Tul, giáo họ Kon Hring, giáo họ Thiên Đăng, Niệm Phật đường Tuệ Quang, Niệm Phật đường Hưng Pháp, giáo họ Mân Côi và nhu cầu xin giao thêm đất của giáo họ Vinh Tân...

Phòng Quản lý đô thị phối hợp Phòng Nội vụ, UBND các xã, thị trấn tham mưu UBND huyện quản lý việc cải tạo, nâng cấp, xây dựng công trình tôn giáo, công trình phụ trợ tôn giáo trên địa bàn huyện; đồng thời ngăn chặn và xử lý các trường hợp xây dựng, coi nói cơ sở thờ tự trái phép. Kết quả năm 2012 đến tháng 5/2021 đã tham mưu cho ý kiến xây dựng, nâng cấp 15 cơ sở thờ tự (chùa, nhà thờ, nhà nguyện), trong đó: Phật giáo có 09 cơ sở; Công giáo có 5 cơ sở; Tin lành 4 cơ sở. Các cơ sở còn lại đang sử dụng các công trình tiền chế (nhà tạm) hoặc mượn địa điểm để sinh hoạt. Xem xét, giải quyết cho Chi hội Buôn Tah và Buôn Ea Sang làm nhà tiền chế (nhà tạm); cho phép các điểm nhóm Buôn Ea Mấp, Buôn Draí Xí, Buôn Sút Mdrang làm mái che tạm để sinh hoạt tôn giáo, cho phép giáo xứ Quảng Nhiêu xây dựng hội trường, trùng tu, sửa chữa đền thánh Maria; xây dựng Nhà thờ và tháp chuông trong khuôn viên đất của Giáo họ Mân Côi, Giáo họ Vĩnh Tân, Chi hội Tin lành Cuôr Đăng, Chi hội Tin lành buôn Nhung đã được cấp có thẩm quyền cấp phép xây dựng công trình tôn giáo và công trình phụ trợ theo quy định...

Nhìn chung các tổ chức tôn giáo đã cơ bản chấp hành các quy định của pháp luật về đất đai, xây dựng, coi nói cơ sở thờ tự tôn giáo. Tuy nhiên, nổi lên tình trạng một số chức sắc, tu sỹ, nhà tu hành, tổ chức tôn giáo lấy danh nghĩa cá nhân, hộ gia đình xây dựng nhà trái phép trên đất nông nghiệp nhằm mục đích sử dụng sinh hoạt tôn giáo; tự ý xây dựng, coi nói cơ sở thờ tự, nhà tạm chế không xin phép chính quyền địa phương: xã Ea Drơng; xã Cuôr Đăng, Ea Kiết, Ea Mđroh, Cư Suê... Một số cơ sở tôn giáo chưa chấp hành tốt việc quản lý, sử dụng đất và xây dựng cơ sở thờ tự khi chưa được cơ quan Nhà nước có thẩm quyền cấp giấy phép xây dựng.

Số lượng tín đồ trên địa bàn huyện ngày càng tăng dẫn đến nhu cầu về cơ sở thờ tự lớn, trong khi đó quỹ đất tôn giáo của địa phương không còn hoặc hiện nay chưa có quy hoạch, kế hoạch sử dụng đất tôn giáo để bố trí giao

đất, cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất cho các cơ sở tôn giáo để xây dựng cơ sở thờ tự. Vì vậy, việc giao đất, cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất cho các cơ sở tôn giáo được thực hiện trên cơ sở thu hồi đất của cá nhân, hộ gia đình do không còn nhu cầu sử dụng có văn bản xin trả lại đất cho Nhà nước để xem xét, giao lại cho các cơ sở tôn giáo. Đây cũng là nguyên nhân dẫn đến việc hiện nay một số tổ chức, chức sắc, tín đồ tôn giáo trên địa bàn huyện thực hiện mua bán, sang nhượng đất nông nghiệp để xây dựng nhà ở làm nơi sinh hoạt tôn giáo trái phép.

Công tác quản lý về nhà, đất nói chung và tôn giáo nói riêng ở một số địa phương còn nhiều hạn chế, do đó dẫn đến tình trạng xây dựng, sửa chữa cơ sở thờ tự trái pháp luật. Bên cạnh đó, công tác thanh tra, kiểm tra việc sử dụng đất đai của các cơ sở tôn giáo nhất là việc sử dụng đất đai của các cá nhân chưa được thực hiện thường xuyên liên tục.

2.3.4. Phổ biến, giáo dục pháp luật về tôn giáo

Xác định công tác tôn giáo là trách nhiệm của cả hệ thống chính trị, Ủy ban nhân dân huyện đã ban hành Quyết định số 04/2016/QĐ-UBND, ngày 24/11/2016 về Quy chế phối hợp trong công tác quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện Cư M'gar. Theo đó, Quy chế xác định phương thức, trách nhiệm của các phòng, ban tham mưu, giúp việc của UBND huyện với Ủy ban MTTQ huyện, Ban Dân vận Huyện ủy và UBND các xã, thị trấn trong việc phối hợp thực hiện nhiệm vụ quản lý nhà nước về tôn giáo, nhất là trong công tác vận động, phổ biến, tuyên truyền về các chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước, các định hướng, giải pháp của huyện được thực hiện với nhiều hình thức đa dạng và hiệu quả.

Năm 2012 đến tháng 5/2021 Phòng Nội vụ đã phối hợp với Mặt trận Tổ quốc, Ban Dân vận, Trung tâm chính trị huyện, Ủy ban nhân dân các xã, thị trấn mở 64 lớp 5.117 lượt cán bộ và 421 lượt chức sắc, chức việc các tôn giáo

tham gia; tổ chức 3.426 đợt phát động quần chúng, tập trung ở các xã vùng xa, vùng đồng bào dân tộc thiểu số, vùng có đông đồng bào có đạo. Riêng năm 2018, các cấp, các ngành, các địa phương đã phối hợp triển khai thực hiện Luật tín ngưỡng, tôn giáo 2016, Luật và Nghị định 162/2017/NĐ-CP của Chính phủ và các Luật khác liên quan đến tôn giáo, định hướng của huyện về công tác tôn giáo, kết quả có 15/17 xã, thị trấn tổ chức 15 lớp tuyên truyền, phổ biến Luật tín ngưỡng, tôn giáo, có hơn 2000 lượt người tham gia học tập nghiên cứu.

Bên cạnh đó, công tác tuyên truyền, phổ biến pháp luật còn được thực hiện bằng nhiều hình thức như: tuyên truyền trên Trang thông tin điện tử của huyện, hệ thống truyền thanh cơ sở, qua các cuộc thi tìm hiểu chính sách, pháp luật về tín ngưỡng, tôn giáo; qua các hội thảo, tọa đàm; gặp gỡ, đối thoại chức sắc, chức việc, nhà tu hành các tổ chức tôn giáo. Kết quả trong 9 năm đã tổ chức được 61 buổi đối thoại, với 35.000 lượt chức sắc, chức việc, tín đồ tôn giáo tham gia. Thông qua công tác đối ngoại tôn giáo, để thông tin và định hướng cho tổ chức, cá nhân, dư luận hiểu đúng chủ trương, chính sách, pháp luật của Đảng, định hướng, các giải pháp của huyện trong công tác tôn giáo.

Công tác vận động, tranh thủ chức sắc, chức việc, nhà tu hành, tín đồ các tổ chức tôn giáo tham gia thành viên của các tổ chức chính trị - xã hội, phát huy vai trò nòng cốt của họ trong tuyên truyền, phổ biến pháp luật, vận động tín đồ tham gia đóng góp tích cực vào các phong trào thi đua yêu nước ở địa phương, đảm bảo môi trường xã hội lành mạnh trong vùng đồng bào có đạo, ngăn chặn việc lợi dụng, kích động tôn giáo để chia rẽ khối đại đoàn kết dân tộc của các thế lực xấu.

Qua việc triển khai phổ biến, tuyên truyền thường xuyên, kịp thời và đồng bộ từ huyện đến xã, thị trấn đã góp phần nâng cao nhận thức về vai trò và trách nhiệm của cấp ủy đảng, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và các đoàn

thể các cấp đối với công tác quản lý về tôn giáo. Giúp cho các tổ chức tôn giáo, chức sắc và tín đồ tôn giáo nắm vững các quan điểm, chính sách, pháp luật của Nhà nước ta về tôn giáo để từ đó tạo sự đồng thuận và thực hiện các hoạt động tôn giáo theo quy định của pháp luật.

Tuy nhiên, công tác phổ biến, giáo dục pháp luật về tín ngưỡng, tôn giáo trên địa bàn huyện vẫn còn một số tồn tại, hạn chế, đó là: Hình thức tuyên truyền, phổ biến chưa phong phú, đa dạng, chủ yếu thông qua hình thức hội nghị, tập huấn, phát tài liệu tuyên truyền, phổ biến cho các cá nhân, tổ chức; chưa tạo nên sự hấp dẫn, thu hút quần chúng Nhân dân tham gia tìm hiểu và chấp hành; Nội dung tuyên truyền có lúc, có nơi chưa sâu sắc, phù hợp với từng đối tượng, hiệu quả tuyên truyền chưa cao; một số cán bộ không nắm vững chính sách, pháp luật liên quan đến tôn giáo dẫn đến việc tổ chức thực hiện còn lúng túng, thiếu sức thuyết phục.

2.3.5. Đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, công chức làm công tác quản lý nhà nước về tôn giáo

Thực tiễn công tác tôn giáo nói chung, quản lý nhà nước về tôn giáo nói riêng đặt ra những yêu cầu mới do tính hình thế giới và trong nước đang có nhiều diễn biến phức tạp, các thế lực thù địch luôn lợi dụng vấn đề tôn giáo để kích động, chống phá Đảng, Nhà nước ta; công tác tôn giáo vốn đã nhạy cảm, khó khăn, lại càng trở nên nhạy cảm và khó khăn hơn; đòi hỏi cán bộ làm công tác tôn giáo phải có phẩm chất chính trị vững vàng, có trình độ, năng lực, khả năng vận động quần chúng và có trình độ am hiểu nhất định về tôn giáo. Chính vì vậy, chú trọng công tác tổ chức bộ máy, quan tâm đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ làm công tác tôn giáo có kiến thức, bản lĩnh chính trị vững vàng, có trình độ chuyên sâu, bài bản và hệ thống về tôn giáo và quản lý nhà nước về tôn giáo là nội dung hết sức cần thiết trong giai đoạn hiện nay.

Công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, công chức làm công tác quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện trong những năm qua đã được các cấp chính quyền của huyện quan tâm thực hiện. Cụ thể, Ủy ban nhân dân huyện đã ban hành Kế hoạch số 427/KH-UBND, ngày 25/9/2017 của Ủy ban nhân dân huyện về việc triển khai Đề án bồi dưỡng cán bộ, công chức làm công tác tôn giáo giai đoạn 2017 - 2020; Kế hoạch số 214/KH-UBND, ngày 09/3/2020 của Ủy ban nhân dân huyện Cư M'gar về việc triển khai Đề án bồi dưỡng cán bộ, công chức làm công tác tôn giáo giai đoạn 2021-2025.

Hiện nay cấp huyện có 02 cán bộ chuyên trách làm công tác tôn giáo; cấp xã, thị trấn có 34 cán bộ, công chức kiêm nhiệm. Hầu hết cán bộ, công chức làm công tác tôn giáo được cử tham gia các lớp tập huấn, bồi dưỡng về nghiệp vụ tôn giáo do Ban Tôn giáo Tỉnh, Sở Nội vụ, UBND tỉnh tổ chức; cử 11 lượt cán bộ, công chức cấp huyện tham dự lớp bồi dưỡng về công tác tôn giáo do Ban Tôn giáo Chính phủ tổ chức. Qua việc tham gia các lớp tập huấn, bồi dưỡng giúp cho đội ngũ tham mưu, giúp việc công tác tôn giáo ở huyện, xã, thị trấn, tin đồ, chức việc các tôn giáo nắm bắt các quan điểm, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về công tác tôn giáo, quản lý Nhà nước về tôn giáo nâng cao trình độ, kỹ năng, chuyên môn, nghiệp vụ làm tốt công tác tham mưu thực hiện công tác quản lý nhà nước về tôn giáo tại cơ sở.

Tuy nhiên, hiện nay công tác đào tạo, bồi dưỡng, tuyển dụng nguồn nhân lực làm công tác quản lý nhà nước về tôn giáo còn hạn chế, chưa đáp ứng được yêu cầu, nhiệm vụ trước mắt và lâu dài; hầu hết cán bộ, công chức làm công tác quản lý nhà nước tôn giáo nhưng không được đào tạo chuyên ngành về tôn giáo và bồi dưỡng kiến thức chuyên sâu quản lý nhà nước về hoạt động tôn giáo, nhất là đội ngũ cán bộ làm công tác tôn giáo ở cấp xã, hầu hết kiêm nhiệm; kiến thức về pháp luật, về quản lý nhà nước, kỹ năng thực thi

công vụ rất hạn chế; làm giảm hiệu quả quản lý nhà nước về các hoạt động tôn giáo trên địa bàn huyện.

Bảng 2.2. Bảng thống kê chất lượng đội ngũ cán bộ, công chức làm công tác tôn giáo trên địa bàn huyện năm 2021

Các cấp	Tổng số		Trình độ chuyên môn			Trình độ LLCT		
	Kiểm nhiệm	Chuyên trách	Đại học/ trên ĐH	Cao đẳng	Trung cấp	Cao cấp	Trung cấp	Sơ cấp
Cấp huyện	02	02	04	-	-	02	02	-
Cấp xã	34	-	26	04	-	11	20	3

Nguồn Phòng Nội vụ huyện

2.3.6. Thanh tra, kiểm tra, xử lý các vi phạm liên quan đến hoạt động tôn giáo trên địa bàn huyện

Công tác thanh tra, kiểm tra, xử lý vi phạm, giải quyết các vụ việc liên quan đến tín ngưỡng, tôn giáo được các cấp chính quyền của huyện quan tâm triển khai thực hiện. Cụ thể:

Hàng năm Ủy ban nhân dân huyện ban hành các Kế hoạch, Quyết định thành lập các đoàn kiểm tra, thanh tra việc triển khai thực hiện chính sách, pháp luật và thực hiện Luật tín ngưỡng tôn giáo đối với của các đơn vị chính quyền xã, thị trấn. Chỉ đạo Ủy ban nhân dân các xã, thị trấn thường xuyên rà soát, kiểm tra việc thi hành pháp luật, Luật tín ngưỡng tôn giáo của các tổ chức tôn giáo đóng chân trên địa bàn xã, thị trấn. Kết quả từ năm 2012 đến tháng 5/2021 Huyện đã tiến hành 28 đợt kiểm tra, thanh tra đối với các xã, thị trấn về công tác chỉ đạo, điều hành giải quyết các nhu cầu tôn giáo, việc quản lý đất đai, xây dựng liên quan đến tôn giáo, công tác lập, lưu hồ sơ quản lý nhà nước về tôn giáo. Ủy ban nhân dân các xã, thị trấn đã tiến hành 18 đợt kiểm tra đối với các tổ chức tôn giáo trong việc tuân thủ và thực hiện các quy

định pháp luật về tín ngưỡng, tôn giáo. Qua kiểm tra, thanh tra đã phát hiện, chấn chỉnh 06 xã, thị trấn, 09 tổ chức tôn giáo vi phạm các quy định chính sách, pháp luật về tôn giáo.

Đồng thời Ủy ban nhân huyện chỉ đạo các phòng ban tham mưu, giúp việc của huyện phối hợp Ủy ban nhân dân các xã, thị trấn thường xuyên rà soát, kiểm tra, xử lý vi phạm, giải quyết triệt để các vụ việc liên quan đến tín ngưỡng, tôn giáo, không để phát sinh điểm nóng tôn giáo tại địa phương. Năm 2012 đến nay các cấp chính quyền của huyện đã tiếp nhận 27 đơn thư, khiếu nại liên quan tôn giáo. Nội dung chủ yếu khiếu kiện về tranh chấp đất đai, xây dựng, sửa chữa các cơ sở thờ tự, sinh hoạt tôn giáo. Ủy ban nhân dân huyện đã chỉ đạo các phòng ban chuyên môn tham mưu giải quyết 11 đơn thư, UBND xã, thị trấn 9 đơn thư; xin ý kiến Ban Tôn giáo Tỉnh, UBND tỉnh giải quyết 07 đơn thư. Nhìn chung các cấp chính quyền địa phương đã thực hiện việc tiếp nhận và xử lý đơn thư, khiếu kiện liên quan công tác tôn giáo đảm bảo theo quy định, hợp tình, hợp lý. Không để tình trạng đơn thư, khiếu kiện vượt cấp xảy ra.

2.3.7. Công tác đối ngoại tôn giáo

Công tác đối ngoại tôn giáo luôn được các cấp chính quyền của huyện quan tâm tạo điều kiện. Huyện đã đẩy mạnh công tác thông tin tuyên truyền về chính sách tôn giáo của Đảng, Nhà nước trong cán bộ, đảng viên và quần chúng nhân dân, đặc biệt là trong vùng đồng bào có đông người theo đạo. Trong các dịp tết Nguyên đán Huyện đã tổ chức gặp mặt, thăm hỏi các Việt kiều về thăm thân, thông tin về những thành tựu đối với đất nước, của địa phương; các chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước đối với tôn giáo, khẳng định và đảm bảo quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo và không tín ngưỡng, tôn giáo của nhân dân, qua đó đấu tranh làm thất bại những âm mưu,

luận điệu tuyên truyền xuyên tạc, vu khống của các thế lực thù địch bên ngoài đối với tình hình tôn giáo và công tác tôn giáo ở địa phương.

Thường xuyên tạo điều kiện để các Đoàn công tác nước ngoài đến thăm và làm việc tại Huyện. Từ năm 2012 đến tháng 5/2021 Huyện đã tạo điều kiện đón tiếp 18 đoàn công tác nước ngoài, trong đó có 06 đoàn có tìm hiểu các vấn đề liên quan đến tôn giáo. Huyện đã chỉ đạo các ban, ngành tham gia phối hợp công tác tổ chức bảo vệ các đoàn an toàn, không để lợi dụng, thu thập thông tin, xuyên tạc, bôi nhọ xuyên tạc chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước; đồng thời yêu cầu các tổ chức tôn giáo thông tin chính xác các chủ trương, đường lối, chính sách của Đảng, Nhà nước đối với các đoàn công tác. Thông qua các hoạt động đối ngoại đã khẳng định chủ trương nhất quán của Đảng và Nhà nước luôn tôn trọng và bảo đảm quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo của công dân.

2.4. Đánh giá chung việc thực hiện quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện

2.4.1. Kết quả đạt được và nguyên nhân

2.4.1.1. Kết quả đạt được

Các chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về công tác tôn giáo đã được các cấp chính quyền của huyện cụ thể hóa thành các văn bản hướng dẫn, triển khai thực hiện phù hợp với thực tiễn đặc thù vùng đất, con người, văn hoá của địa phương, đồng thời hướng dẫn triển khai thực hiện thường xuyên và cụ thể làm căn cứ việc thực thi chức năng, nhiệm vụ của các cơ quan quản lý nhà nước về tôn giáo và làm hành lang pháp lý cho các chức sắc, tín đồ tôn giáo hoạt động.

Tổ chức bộ máy quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện đã được các cấp chính quyền của huyện xây dựng theo quy định, hướng dẫn của Trung ương; thường xuyên được củng cố, kiện toàn, cơ bản đáp ứng được yêu

cầu, nhiệm vụ. Đội ngũ cán bộ, công chức làm công tác quản lý nhà nước về tôn giáo có trình độ, chuyên môn, kỹ năng quản lý, tuyên truyền, vận động, thường xuyên được quan tâm đào tạo, bồi dưỡng.

Việc tổ chức thực hiện chính sách, pháp luật về tôn giáo trên địa bàn huyện đã được các cấp chính quyền của huyện thực hiện nghiêm túc và đồng bộ qua đó, tạo điều kiện để các tổ chức tôn giáo, chức sắc, chức việc, nhà tu hành, tín đồ được thực hiện các hoạt động tôn giáo theo Hiến chương, Điều lệ của tôn giáo và tuân thủ theo quy định của pháp luật. Kịp thời giải quyết các nhu cầu chính đáng, hợp pháp của các tôn giáo, thường xuyên quan tâm tạo điều kiện các tôn giáo tổ chức sinh hoạt, lễ hội, hội nghị, đại hội...tạo sự cởi mở giữa các tổ chức tôn giáo với chính quyền địa phương.

Việc quản lý đất đai, cơ sở thờ tự, cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất, cấp phép sửa chữa, xây dựng cơ sở thờ tự tôn giáo đã được các cấp chính quyền của huyện quan tâm, thực hiện đảm bảo theo quy định của pháp luật và đạt được những kết quả nhất định. Tranh chấp, khiếu kiện liên quan đến tôn giáo đã được các cấp chính quyền quan tâm, chú trọng, giải quyết triệt để từ cơ sở hạn chế vụ việc phát sinh kéo dài, góp phần ổn định an ninh trật tự trên địa bàn huyện. Một số tà đạo xuất hiện đã được đấu tranh xóa bỏ kịp thời.

Các hoạt động xã hội, từ thiện, nhân đạo của các tổ chức tôn giáo cũng được các cấp chính quyền của huyện tạo điều kiện thuận lợi, các chức sắc, tín đồ tôn giáo có nhiều hoạt động từ thiện góp phần cùng chính quyền địa phương thực hiện tốt công tác an sinh xã hội.

Công tác tuyên truyền, phổ biến chính sách, pháp luật về tôn giáo được các cấp chính quyền của huyện phối hợp với các ban, ngành, đoàn thể, các địa phương thực hiện bằng nhiều hình thức đa dạng, hiệu quả qua đó, giúp cán bộ, đảng viên, công chức làm công tác tôn giáo, các chức sắc, chức việc, nhà tu hành, tín đồ các tôn giáo nắm vững các quan điểm của Đảng, chính sách,

pháp luật của Nhà nước, các định hướng, giải pháp của huyện về công tác tôn giáo để từ đó tạo sự đồng thuận và thống nhất trong thực hiện.

Ủy ban Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể chính trị - xã hội các cấp đã tăng cường vận động đồng bào các tôn giáo tham gia các đoàn thể nhân dân, các tổ chức xã hội, các hoạt động ở địa phương, tích cực thực hiện các chủ trương, chính sách, pháp luật của Đảng và nhà nước, tham gia các cuộc vận động, các phong trào thi đua yêu nước, xã hội của huyện. Tuyên truyền, vận động, thuyết phục chức sắc, chức việc tín đồ tôn giáo tuân thủ pháp luật; thực hiện đồng bộ các biện pháp vừa kiên trì vận động, thuyết phục vừa tuyên truyền phê phán, lên án, tập trung phân hóa, cô lập, đấu tranh với các đối tượng cực đoan xúi giục, xử lý bằng pháp luật đối với những đối tượng quá khích. Trong từng vụ việc và thời điểm cụ thể, các cấp chính quyền đã linh hoạt trong việc thực hiện các biện pháp xử lý, giải quyết các vấn đề tôn giáo phát sinh đúng quy định của pháp luật, không để các đối tượng xấu lợi dụng xuyên tạc, kích động các tín đồ tôn giáo.

Công tác đào tạo, bồi dưỡng cho đội ngũ cán bộ, công chức làm công tác tôn giáo các cấp được quan tâm, tạo điều kiện, đội ngũ cán bộ, công chức cơ bản đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ. Công tác thanh tra, kiểm tra cũng được các cấp chính quyền của huyện chú trọng, thực hiện qua đó đã kịp thời chấn chỉnh những tồn tại trong công tác quản lý về tôn giáo ở cơ sở, những sai phạm trong hoạt động của các tổ chức, chức sắc tôn giáo, kịp thời nắm bắt, giải quyết những vấn đề bức xúc, nổi cộm trong quản lý nhà nước về hoạt động tôn giáo trên địa bàn huyện.

Hoạt động đối ngoại của tôn giáo được quan tâm thực hiện qua đó, tạo điều kiện các tôn giáo được giao lưu, hội nhập và phát triển, góp phần tích cực trong việc quảng bá hình ảnh, con người, văn hóa, truyền thống dân tộc huyện Cư M'gar ra thế giới. Bên cạnh đó thông qua các cuộc tiếp xúc, khách

quan giữa các đoàn nước ngoài, các tổ chức nước ngoài với các cơ quan địa phương, tiếp cận thực tế ở các vùng xa, vùng đồng bào dân tộc thiểu số về tôn giáo, các chức sắc, chức việc tôn giáo để hiểu rõ hơn về tình hình và chính sách, pháp luật tôn giáo của huyện, tạo được niềm tin, sự hiểu biết, chia sẻ với các nước, các tổ chức về chính sách tôn giáo của Nhà nước ta.

2.4.1.2. Nguyên nhân kết quả

Có được những chuyển biến tích cực nêu trên là do huyện Cư M'gar thường xuyên nhận được sự quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo của Tỉnh ủy, UBND Tỉnh, Ban chỉ đạo tôn giáo Tỉnh và sự giúp đỡ, hướng dẫn, kiểm tra, đôn đốc của các Ban, Ngành chức năng của tỉnh.

Ủy ban nhân dân huyện, Ban chỉ đạo tôn giáo huyện đã tập trung lãnh đạo, chỉ đạo triển khai và kiểm tra đôn đốc việc thực hiện tốt công tác tôn giáo, quan tâm đề ra những giải pháp và biện pháp phù hợp với tình hình thực tiễn của huyện.

Nhận thức của các cấp ủy đảng, chính quyền, cán bộ, đảng viên về công tác tôn giáo có chuyển biến tích cực. Công tác quản lý nhà nước về tôn giáo được tăng cường, gắn việc thực hiện các chủ trương của Đảng và các quy định của pháp luật vào điều kiện cụ thể của tỉnh, nhất là công tác đấu tranh xử lý các vấn đề liên quan đến tôn giáo. Quan tâm đến công tác quản lý, hướng dẫn các cơ sở tôn giáo tổ chức hoạt động và tín đồ tham gia sinh hoạt tôn giáo, đáp ứng được nhu cầu chính đáng về sinh hoạt tín ngưỡng, tôn giáo của chức sắc, tín đồ.

Cán bộ làm công tác tôn giáo có quan điểm, lập trường chính trị vững vàng, tinh thần, trách nhiệm, nghiêm túc, chặt chẽ trong thực hiện nhiệm vụ.

2.4.2. Hạn chế, bất cập và nguyên nhân

2.4.2.1. Hạn chế, bất cập

Một số cấp ủy Đảng, chính quyền cơ sở chưa nhận thức toàn diện, đầy đủ về công tác tôn giáo, chưa nhận thức tính chất phức tạp của hoạt động tôn giáo dẫn đến việc chỉ đạo quản lý hoạt động các tôn giáo, giải quyết một số vụ, việc liên quan đến tôn giáo còn thụ động, lúng túng, trông chờ vào cấp trên; một số vụ việc giải quyết trái với thẩm quyền quy định của Nhà nước.

Tổ chức bộ máy quản lý nhà nước về tôn giáo huyện có nhiều điểm chưa phù hợp với nhiệm vụ được giao, còn tồn tại nhận thức cơ quan quản lý nhà nước về tôn giáo chỉ là các cấp chính quyền dẫn đến việc quản lý nhà nước về tôn giáo bị bó hẹp, hạn chế.

Đội ngũ cán bộ, công chức làm công tác quản lý nhà nước về tôn giáo tại cấp xã hầu hết là cán bộ kiêm nhiệm, chưa được đào tạo chính quy, bài bản về tôn giáo và quản lý nhà nước về tôn giáo; thiếu và yếu về kinh nghiệm quản lý, kỹ năng ứng xử với tôn giáo; còn tư tưởng e ngại khi tiếp xúc, làm việc với chức sắc, chức vị tôn giáo dẫn đến mối quan hệ giữa chính quyền với các tổ chức tôn giáo chưa thân thiện, cởi mở.

Công tác quản lý hoạt động tôn giáo của chính quyền một số xã, thị trấn còn buông lỏng, chưa thường xuyên theo dõi, đôn đốc, nhắc nhở, quản lý dẫn đến việc sai phạm trong hoạt động của một số tổ chức, chức sắc, tín đồ tôn giáo: việc đăng ký chương trình hoạt động tôn giáo của một số tổ chức tôn giáo không thực hiện hoặc thực hiện không đảm bảo theo quy định của pháp luật, nhất là việc đăng ký, tổ chức sinh hoạt tôn giáo ngoài cơ sở thờ tự, với quy mô, số lượng tín đồ, nội dung, người hướng dẫn sinh hoạt tôn giáo trái với quy định của pháp luật; một số tổ chức tôn giáo tự ý chia tách, thành lập niệm Phật đường, giáo họ, dòng tu, điểm nhóm của một số tổ chức tôn giáo; tổ chức lễ hội, đại hội, hội nghị, phong phẩm, bổ nhiệm chức sắc không xin ý kiến của chính quyền địa phương.

Trong quản lý nhà nước đối với hoạt động của chức sắc, tín đồ tôn giáo ở một số địa phương, cơ sở còn tình trạng e ngại, chưa thật gần gũi, hiểu biết, cảm hóa đối với chức sắc; vẫn còn tình trạng chặt chẽ với tôn giáo này, dễ dãi với tôn giáo khác, làm ảnh hưởng không tốt đến chính sách đại đoàn kết dân tộc của Đảng và nhà nước ta.

Tiến độ giải quyết các thủ tục hành chính về lĩnh vực tôn giáo, tín ngưỡng liên quan nhiều cấp, ngành còn chậm. Việc quản lý đất đai, nhà, cơ sở thờ tự tôn giáo ở một số chính quyền xã còn lúng túng, một số tổ chức tôn giáo, chức sắc, chức việc, tín đồ tôn giáo mua bán, sang nhượng đất trái phép, xây dựng, coi nơi cơ sở thờ tự, nơi sinh hoạt tôn giáo trái phép.

Việc chỉ đạo, phối kết hợp giữa các cấp, các ngành trong quản lý nhà nước về hoạt động tôn giáo còn hạn chế, có lúc, có nơi chưa thật chặt chẽ, hiệu quả chưa cao. Tình hình, tình trạng vi phạm pháp luật trong hoạt động tôn giáo còn xảy ra nhiều; Một số việc chậm được phát hiện, còn bị động, lúng túng trong xử lý, giải quyết để kéo dài, phức tạp.

Việc tuyên truyền, phổ biến pháp luật, Luật Tín ngưỡng, tôn giáo, các Luật về nhà, đất đai, cơ sở thờ tự liên quan đến tôn giáo tuy đã được các cấp chính quyền của huyện quan tâm triển khai, quán triệt rộng rãi, nhưng nhiều cán bộ, đảng viên, chức sắc, tín đồ tôn giáo chưa nắm vững được những vấn đề cơ bản đường lối, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước về tôn giáo.

Công tác vận động, xây dựng cơ sở cốt cán trong chức sắc tôn giáo chưa thật sự tốt nên việc nắm bắt tình hình, quản lý hoạt động của các cơ sở tôn giáo đã công nhận còn nhiều hạn chế.

2.4.2.2. Nguyên nhân hạn chế, bất cập

** Nguyên nhân khách quan*

Nhìn chung vấn đề dân tộc-tôn giáo là vấn đề nhạy cảm và đan xen nhiều yếu tố phức tạp, các thế lực thù địch vẫn tiếp tục thực hiện nhiều phương thức, thủ đoạn tinh vi để lợi dụng hoạt động tôn giáo, kích động một bộ phận tín đồ cực đoan nhằm thực hiện âm mưu xâm phạm an ninh, trật tự trên địa bàn huyện Cư M'gar, chống phá chế độ, Nhà nước ta.

Hệ thống các văn bản pháp luật, pháp quy về tín ngưỡng, tôn giáo chưa đồng bộ, thiếu các quy định và điều khoản thi hành trong việc giải quyết về đất đai liên quan đến tôn giáo, các chế tài xử lý vi phạm trong lĩnh vực tôn giáo, tín ngưỡng, thiếu các chính sách cụ thể để đưa vào quản lý các tôn giáo chưa được công nhận về tổ chức, hay các tổ chức tín ngưỡng mang màu sắc tôn giáo, làm giảm hiệu lực quản lý nhà nước trong lĩnh vực này. Nhất là đối với vấn đề nhà, đất của tôn giáo được quy định trong Luật Đất đai 2013, Chỉ thị 1940/2008/CT-TTg, tuy nhiên thực tiễn phát sinh nhiều vấn đề, khi vận dụng các văn bản pháp quy vẫn gặp rất nhiều khó khăn, lúng túng trong quá trình giải quyết những khiếu nại, tố cáo của công dân.

Việc ban hành các văn bản chỉ đạo, hướng dẫn triển khai thực hiện công tác tôn giáo có lúc chưa kịp thời; một số văn bản chỉ đạo thực hiện công tác tôn giáo được ban hành ở chế độ mật nên cán bộ làm công tác tôn giáo khó tiếp cận để triển khai thực hiện.

** Nguyên nhân chủ quan*

Một số cấp ủy, chính quyền nhận thức chưa đầy đủ về tầm quan trọng của công tác quản lý nhà nước đối với hoạt động tôn giáo; chưa coi đây là nhiệm vụ thường xuyên, chưa tập trung lãnh đạo, chỉ đạo, đôn đốc triển khai thực hiện một cách triệt để.

Số lượng tín đồ tôn giáo đông, trong khi số lượng, chất lượng cán bộ làm công tác tôn giáo của huyện còn hạn chế, nhất là cấp xã chủ yếu là kiêm

nhiệm và thiếu ổn định nên ảnh hưởng đến công tác quản lý nhà nước đối với hoạt động tôn giáo trên địa bàn huyện.

Chế độ, chính sách đối với đội ngũ cán bộ, công chức quản lý nhà nước về tôn giáo còn có những bất cập, chế độ tiền lương, chính sách đãi ngộ với đội ngũ cán bộ chưa tương xứng với chức năng, nhiệm vụ; mặt khác, công tác quản lý nhà nước về tôn giáo là lĩnh vực hoạt động nhạy cảm, khó khăn, phức tạp và mang tính chính trị nên chưa thu hút được nguồn nhân lực có chất lượng cao vào trong bộ máy.

Chương 3

QUAN ĐIỂM VÀ MỘT SỐ GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC VỀ TÔN GIÁO TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN CƯ M'GAR TRONG THỜI GIAN TỚI

3.1. Quan điểm của Đảng và định hướng của Tỉnh Đắk Lắk, huyện Cư M'gar về công tác tôn giáo

3.1.1. Quan điểm của Đảng và định hướng của tỉnh Đắk Lắk về công tác tôn giáo

Sau hơn 35 năm tiến hành công cuộc đổi mới, Đảng và Nhà nước ta không ngừng đổi mới nhận thức về tôn giáo và quản lý nhà nước trong lĩnh vực tôn giáo, tín ngưỡng. Đây là nền tảng để xây dựng chủ trương, chính sách, tạo điều kiện thuận lợi cho sinh hoạt tôn giáo, tín ngưỡng của đồng bào có đạo và nâng cao hiệu quả công tác quản lý nhà nước trong lĩnh vực này.

Nghị quyết số 24-NQ/TW của Bộ Chính trị về "tăng cường công tác tôn giáo trong tình hình mới" lần đầu tiên khẳng định tôn giáo là vấn đề còn tồn tại lâu dài; tín ngưỡng, tôn giáo là nhu cầu tinh thần của một bộ phận nhân dân; đạo đức tôn giáo có nhiều điều phù hợp với công cuộc xây dựng xã hội mới. Từ đây, công tác quản lý nhà nước trong lĩnh vực tôn giáo cũng được định hướng, vừa quan tâm giải quyết hợp lý nhu cầu tín ngưỡng của quần chúng, vừa kịp thời đấu tranh chống lợi dụng tôn giáo; nội dung cốt lõi của công tác tôn giáo là công tác vận động quần chúng và công tác tôn giáo là trách nhiệm chung của toàn bộ hệ thống chính trị.

Trong các Chỉ thị, Nghị quyết tiếp theo, tư duy lý luận của Đảng về vấn đề tôn giáo tiếp tục được bổ sung, hoàn thiện. Đặc biệt, Nghị quyết số 25 – NQ/TW Hội nghị Ban Chấp hành Trung ương lần thứ 7 khóa IX của Đảng về công tác tôn giáo nhằm định hướng, lãnh đạo công tác tôn giáo trong thời kỳ mới.

Qua các kỳ Đại hội Đảng, Đảng ta đã thể hiện quan điểm về tín ngưỡng, tôn giáo nhất quán, bất biến xuyên suốt thời kỳ cách mạng, đồng thời cũng có những quan điểm bổ sung, phát triển trong đó có quan điểm mới so với các kỳ Đại hội trước. Tại Đại hội Đảng lần thứ XIII, Đảng ta tiếp tục khẳng định quan điểm nhất quán, đồng thời bổ sung, hoàn thiện quan điểm, định hướng về công tác tôn giáo, thể hiện trong Chiến lược phát triển kinh tế - xã hội 10 năm 2021 - 2030, Đảng ta xác định: “Thực hiện tốt mục tiêu đoàn kết tôn giáo, đại đoàn kết toàn dân tộc. Bảo đảm quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo của mọi người theo quy định của pháp luật. Phát huy giá trị văn hóa, đạo đức tốt đẹp của tôn giáo vào giữ gìn và nâng cao đạo đức truyền thống xã hội, xây dựng đời sống văn hóa ở các khu dân cư, góp phần ngăn chặn các tệ nạn xã hội”. Đảng ta đánh giá tầm quan trọng, vai trò của quản lý nhà nước về công tác tôn giáo ở nước ta: “Nâng cao năng lực, hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước về công tác tôn giáo”. Quan điểm trên nhấn mạnh đến yếu tố quản lý nhà nước đối với các hoạt động liên quan đến tôn giáo, trong đó quản lý nhà nước về công tác tôn giáo phải là trung tâm, các cơ quan chức năng phải có đủ năng lực, hệ thống luật pháp, cơ chế bảo đảm phù hợp và đảm bảo nâng cao chất lượng hiệu quả tiến hành công tác tôn giáo. Như vậy, những nội dung liên quan đến tôn giáo, công tác tôn giáo được đề cập trong văn kiện Đại hội XIII thể hiện Đảng ta đã kế thừa, bổ sung, tiếp thu những đóng góp quý báu từ các tổ chức, cá nhân trong và ngoài nước, nhất là nguyện vọng của đồng bào có đạo, phù hợp với thực tiễn sinh động của đời sống tín ngưỡng, tôn giáo ở nước ta. Đây là cơ sở định hướng trong nhận thức và thực hiện có hiệu quả công tác tôn giáo, tiếp tục phát huy “các nguồn lực của các tôn giáo” cho sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới, đồng thời đấu tranh làm thất bại mọi âm mưu, hoạt động của các thế lực thù địch, phản động lợi dụng tín ngưỡng, tôn giáo để chống phá cách mạng nước ta.

Nhất quán với quan điểm của Đảng và Nhà nước ta về công tác tôn giáo và quản lý nhà nước về tôn giáo, Tỉnh ủy, Ủy ban nhân dân tỉnh đã ban hành các Chương trình, Kế hoạch về tổ chức thực hiện các văn bản lãnh đạo thực hiện các chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước ta về hoạt động tôn giáo, qua đó thể hiện nhận thức và định hướng của các cấp ủy Đảng, chính quyền của tỉnh đối với công tác tôn giáo: Chương trình số 21-CTr/TU, ngày 20/4/2003 của Tỉnh ủy về “triển khai thực hiện Nghị quyết số 25-NQ/TW của Ban Chấp hành Trung ương”; Kế hoạch số 60-KH/TU, ngày 26/4/2018 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy về “triển khai thực hiện Chỉ thị 18-CT/TW, ngày 10/01/2018 của Bộ Chính trị về tiếp tục thực hiện Nghị quyết số 25-NQ/TW của Ban Chấp hành Trung ương khoá IX về công tác tôn giáo”. Nhận thức về vị trí, vai trò quan trọng của tôn giáo trong đời sống văn hoá, kinh tế- xã hội, Tỉnh Đắk Lắk định hướng, triển khai các nhiệm vụ, nội dung, giải pháp thực hiện công tác tôn giáo trong tình hình mới trên địa bàn tỉnh, cụ như sau:

Ban cán sự đảng, đảng đoàn, Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể chính trị-xã hội và các cấp ủy Đảng lãnh đạo, chỉ đạo quán triệt sâu sắc các quan điểm, chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về tôn giáo, công tác tôn giáo trong hệ thống chính trị và toàn xã hội. Tăng cường tuyên truyền nâng cao nhận thức về tôn giáo và công tác tôn giáo cho đội ngũ cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức trong hệ thống chính trị và Nhân dân. Vận động chức sắc, chức việc, tín đồ tôn giáo tham gia xây dựng khối đại đoàn kết giữa đồng bào theo tôn giáo với đồng bào không theo tôn giáo và giữa các tôn giáo với nhau.

Triển khai có hiệu quả các văn bản chỉ đạo của Trung ương, của Chính phủ, các Bộ, ngành và của tỉnh liên quan đến công tác tôn giáo như: Chỉ thị số 18-CT/TW, ngày 10/01/2018 của Bộ Chính trị, Nghị quyết số 25-NQ/TW của Ban Chấp hành Trung ương khoá IX, Luật tín ngưỡng, tôn giáo; Nghị định

162/2017/NĐ-CP của Chính phủ tạo sự thống nhất, đồng thuận trong toàn hệ thống chính trị và Nhân dân.

Chính quyền và cơ quan quản lý nhà nước các cấp tăng cường hơn nữa quản lý Nhà nước về tôn giáo, tiếp tục thực hiện tốt chính sách về tôn giáo và công tác tôn giáo; tạo điều kiện cho các tôn giáo hoạt động hợp pháp trong khuôn khổ của pháp luật, đáp ứng kịp thời nhu cầu tôn giáo chính đáng và hợp pháp của Nhân dân.

Tập trung triển khai có hiệu quả các chính sách, chương trình dự án phát triển kinh tế, văn hoá, xã hội vùng có đông đồng bào tôn giáo, vùng xa, vùng đồng bào dân tộc thiểu số theo các tôn giáo nâng cao đời sống Nhân dân, tránh kẻ xấu lợi dụng để xuyên tạc nói xấu Đảng, Nhà nước.

Nâng cao chất lượng hoạt động của hệ thống chính trị từ tỉnh đến cơ sở, đảm bảo vai trò lãnh đạo của cấp ủy, chính quyền trong công tác tôn giáo; thành lập Ban Tôn giáo cấp tỉnh, các huyện; củng cố, kiện toàn tổ chức bộ máy quản lý Nhà nước về tôn giáo cấp tỉnh, huyện; đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ, công chức làm công tác tôn giáo trong toàn tỉnh đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ.

3.1.2. Quan điểm, định hướng của huyện Cư M'gar về công tác tôn giáo và quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện

Thống nhất chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước, các quan điểm, định hướng của Tỉnh ủy, Ủy ban nhân dân tỉnh Đắk Lắk về công tác tôn giáo, Huyện Cư M'gar định hướng, triển khai thực hiện công tác tôn giáo trong tình hình mới trên địa bàn huyện như sau:

3.1.2.1. Quan điểm về công tác tôn giáo

Trải qua các kỳ Đại hội Đảng bộ huyện những quan điểm về tôn giáo của Huyện Cư M'gar được thể hiện ở tất cả các kỳ Đại hội, trong đó có quan điểm nhất quán, bất biến, xuyên suốt mọi thời kỳ cách mạng, nhưng cũng có

những quan điểm được bổ sung, phát triển nhằm từng bước hoàn thiện đáp ứng yêu cầu công tác tôn giáo trong tình hình mới. Tại Đại hội Đảng bộ huyện lần thứ IX, nhiệm kỳ 2020-2025, trong báo cáo chính trị trình Đại hội Đảng bộ huyện lần thứ IX và Nghị quyết Đại hội Đảng bộ huyện lần thứ IX, huyện Cư M'gar đã tiếp tục khẳng định và nhấn mạnh những giá trị văn hoá, đạo đức tốt đẹp, nhân văn của các tôn giáo. Khẳng định vai trò của các tổ chức, chức sắc, tín đồ các tôn giáo trong khối đại đoàn kết toàn dân tộc dưới vận động của Mặt trận và các đoàn thể đã tham gia trong hệ thống chính trị, đóng góp to lớn và tích cực trong các hoạt động thiện nguyện, an sinh xã hội; bảo tồn, duy trì, phát triển văn hoá truyền thống, lễ hội tôn giáo đậm màu sắc của huyện Cư M'gar. Đồng thời xác định công tác tôn giáo là nhiệm vụ cả hệ thống chính trị dưới sự lãnh đạo thống nhất của Huyện ủy, Đảng ủy các xã, thị trấn, quản lý nhà nước của Ủy ban nhân dân huyện, xã, thị trấn và có sự tham gia của Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể của huyện, Ban Dân vận Huyện ủy.

3.1.2.2. Định hướng công tác tôn giáo, quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện

Tiếp tục nâng cao nhận thức của các cấp ủy Đảng, chính quyền, các ban, ngành, đoàn thể, cán bộ, đảng viên trong toàn huyện về công tác tôn giáo. Các cấp chính quyền của huyện, xã, thị trấn và các ban, ngành có liên quan tiếp tục quan tâm thực hiện tốt chính sách về tôn giáo và công tác tôn giáo; tạo điều kiện cho các tôn giáo hoạt động hợp pháp trong khuôn khổ pháp luật, đáp ứng kịp thời nhu cầu chính đáng và hợp pháp của Nhân dân. Đồng thời xử lý nghiêm các hành vi vi phạm pháp luật về tôn giáo và tà đạo.

- Tập trung triển khai thực hiện có hiệu quả chính sách, chương trình, dự án phát triển kinh tế, văn hoá-xã hội vùng có đông đồng bào tôn giáo, vùng xa, vùng đồng bào dân tộc thiểu số theo các tôn giáo.

- Mặt trận và các đoàn thể từ huyện đến cơ sở tiếp tục đổi mới nội dung, phương thức vận động, tập hợp đoàn viên, hội viên vùng đồng bào có tôn giáo, quần chúng có tôn giáo khác xây dựng khối đại đoàn kết các tôn giáo, tích cực tham gia phong trào thi đua yêu nước, phát triển kinh tế-xã hội huyện. Tranh thủ chức sắc, chức việc, tín đồ và người có uy tín trong vùng đồng bào có tôn giáo; xây dựng khối đại đoàn kết giữa các tôn giáo, đồng bào tôn giáo và đồng bào không theo tôn giáo; vận động tín đồ tôn giáo tích cực tham gia các phong trào thi đua “Toàn dân đoàn kết xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh, sống tốt đời đẹp đạo”.

- Nâng cao chất lượng hoạt động của hệ thống chính trị từ huyện đến cơ sở, đảm bảo vai trò lãnh đạo của cấp ủy, chính quyền ở xã, thị trấn có đồng đồng bào theo các tôn giáo; chú trọng hơn nữa công tác phát triển đoàn viên, hội viên là người tôn giáo; xây dựng, phát huy hiệu quả lực lượng cốt cán trong các tôn giáo. Cùng cố, kiện toàn Ban chỉ đạo tôn giáo của huyện, nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động.

- Cùng cố, kiện toàn đội ngũ cán bộ làm công tác tôn giáo; quan tâm, đào tạo, bồi dưỡng cho đội ngũ cán bộ làm công tác tôn giáo đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ.

- Định kỳ sơ kết, tổng kết các Nghị quyết, Chỉ thị của Đảng về công tác tôn giáo, đưa ra các giải pháp thực hiện công tác tôn giáo trong thời gian tới. Tổ chức nhân rộng và tuyên dương các mô hình, điển hình phong trào thi đua trong các tôn giáo.

3.2. Dự báo xu hướng hoạt động các tôn giáo trên địa bàn huyện Cư M'gar trong thời gian tới

Không nằm ngoài xu hướng phát triển của tôn giáo trong nước và trên địa bàn tỉnh Đắk Lắk, các tôn giáo ở huyện Cư M'gar cũng chịu sự tác động tất yếu của hội nhập quốc tế và tiến trình toàn cầu hóa, nhất là trong những

năm gần đây sự phát triển mạnh mẽ khoa học - công nghệ đã góp phần nâng cao dân trí, truyền tải thông tin đa chiều, nhiều dạng đến các tín đồ tôn giáo, niềm tin vào các thế lực huyền bí, siêu nhiên giảm dần, làm cho niềm tin tôn giáo dần bị phai nhạt, khô đạo, nhạt đạo, tôn giáo gần gũi hơn với đời sống hiện thực hơn, tham gia các hoạt động xã hội, đạo đức, giáo dục... Mặt khác thực tiễn trong công tác quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện cho thấy, hệ thống chính trị của huyện có thể tác động làm cho tôn giáo biến đổi nhanh hơn theo hướng các yếu tố tích cực ngày càng nhiều, các yếu tố tiêu cực ngày càng giảm, làm cho sự tồn tại của tôn giáo đem lại lợi ích nhiều hơn cho xã hội; hệ thống pháp luật nhà nước ngày càng hoàn chỉnh, công tác tôn giáo đi dần vào nề nếp, làm cho xu hướng đồng hành cùng dân tộc, tán thành đường lối đổi mới, tuân thủ luật pháp của các tôn giáo ở huyện Cư M'gar ngày càng mang tính tự giác cao hơn. Xu hướng đoàn kết trong nội bộ các tôn giáo, đoàn kết lương giáo tiếp tục được cải thiện. Để duy trì, ổn định và phát triển hoạt động các tôn giáo trên địa bàn huyện có xu hướng tự điều chỉnh thích nghi với phong tục, tập quán, hòa nhập bản sắc văn hóa, dân tộc qua đó từng bước phát triển cả về số lượng tín đồ, quy mô tổ chức.

Bên cạnh những xu hướng hoạt động tích cực, hoạt động tôn giáo trên địa bàn huyện tiềm ẩn xu hướng chứa đựng các yếu tố phức tạp, tác động đến đời sống của nhân dân, nhất là đồng bào có đạo, an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội trên địa bàn huyện trong thời gian tới.

Các tôn giáo trên địa bàn huyện luôn tìm cách củng cố, phát triển tín đồ mở rộng địa bàn hoạt động tôn giáo vì vậy việc tổ chức sinh hoạt tôn giáo trong thời gian tới sẽ tiếp tục được các tôn giáo đẩy mạnh thực hiện, nhất là sinh hoạt tôn giáo ngoài cơ sở thờ tự, ngoài những nơi sinh hoạt đã được chính quyền địa phương cho phép nhằm mục đích khuyến khích, lôi kéo,

thu hút người dân tham gia sinh hoạt tôn giáo, phát triển tín đồ và mở rộng địa bàn hoạt động.

Các tôn giáo không ngừng chia tách, thành lập mới đồng nghĩa với nhu cầu về đất đai, xây dựng cơ sở thờ tự, nơi sinh hoạt tôn giáo ngày càng nhiều trong khi quỹ đất chung của huyện có hạn; bên cạnh đó, việc quản lý về đất đai, nhà ở liên quan tôn giáo hiện nay còn nhiều bất cập. Dự báo trong thời gian tới việc mua bán, sang nhượng đất nông nghiệp, xây dựng, coi nói cơ sở thờ tự, nhà ở sinh hoạt tôn giáo trái phép của các tổ chức, chức sắc, chức việc, tín đồ, nhà tu hành tôn giáo sẽ tiếp tục diễn ra nhiều và phức tạp hơn nữa.

Cùng với sự phát triển khoa học, công nghệ, các hoạt động truyền giáo, hội nghị, bồi dưỡng, đào tạo chức sắc, chức việc, tín đồ tôn giáo, có sự tham gia của các tổ chức tôn giáo trong và ngoài nước thông qua mạng xã hội, internet sẽ được các tổ chức tôn giáo ưu tiên sử dụng trong thời gian tới, nhất là đối với đạo Công giáo và Tin lành là những tôn giáo có nguồn gốc và có mối quan hệ mật thiết với các tổ chức tôn giáo nước ngoài, trong khi các công cụ quản lý của Nhà nước còn hạn chế trong quản lý, kiểm soát được hoạt động này.

Việc phát triển của đạo Tin lành với nhiều hệ phái, điểm nhóm tập trung ở các địa phương thuộc vùng xa, vùng đồng bào dân tộc thiểu số, nơi người dân đời sống còn khó khăn, nhận thức còn hạn chế; các thế lực thù địch, tín đồ tôn giáo cực đoan, FULRO lưu vong, bị bóc gỡ trở về địa phương vẫn đang lén lút hoạt động, lôi kéo, kích động nhân dân, tín đồ tôn giáo chống phá chế độ, Đảng và Nhà nước ta đã tác động đời sống Nhân dân, anh ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội.

Cùng với đó, việc xâm nhập và phát triển của đạo lạ, tà đạo trên địa bàn huyện hiện nay: Pháp luân Công, Tin lành CMA, Truyền giảng Phúc âm...; việc cạnh tranh, phát triển của các hệ phái, tổ chức Tin lành chưa được công

nhận với các tổ chức Tin lành khác; mâu thuẫn nội bộ, tranh giành chức quyền, chức sắc, chức việc tôn giáo xa rời chuẩn mực đạo đức và văn hóa truyền thống dân tộc, trục lợi, sa sút đạo hạnh...là những khó khăn, thách thức đặt ra đối với chính quyền địa phương trong công tác quản lý nhà nước về tôn giáo trong thời gian tới.

3.3.Giải pháp nâng cao hiệu quả quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện Cư M'gar trong thời gian tới

3.3.1. Nhóm giải pháp chung

3.3.1.1. Tổ chức thực hiện hệ thống pháp luật về quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện

Thực hiện các quan điểm, chủ trương của Đảng về tôn giáo, Nhà nước ta đã ban hành hệ thống văn bản pháp luật thực hiện công tác quản lý nhà nước như: Luật tín ngưỡng, tôn giáo năm 2016, Nghị định 162/2017/NĐ-CP, ngày 30/12/2017 của Chính phủ là những văn bản pháp quy quan trọng nhất, tiền đề, hành lang pháp lý thực hiện công tác quản lý nhà nước về tôn giáo.

Ở huyện Cư M'gar các cấp ủy Đảng, chính quyền, các ban, ngành đoàn thể từ huyện đến xã, thị trấn căn cứ vào chức năng, nhiệm vụ đã xây dựng và ban hành các Kế hoạch, Chương trình tổ chức thực hiện công tác tôn giáo trên địa bàn huyện.

Tuy nhiên, trước sự phát triển nhanh chóng, phức tạp của các tôn giáo; các thế lực thù địch không từ bỏ âm mưu lợi dụng vấn đề dân tộc, tôn giáo để kích động, chống phá Đảng và Nhà nước ta; hệ thống các văn bản quy phạm pháp luật về công tác tôn giáo và quản lý tôn giáo của huyện còn tản mạn, bộc lộ hạn chế, bất cập, thiếu đồng bộ, thống nhất, nội dung chưa chặt chẽ; so với những thay đổi, phát triển liên tục của các tôn giáo hiện nay thì hệ thống văn bản pháp luật của huyện vẫn còn lỏng lẻo chưa tạo được hành lang pháp lý trong quản lý nhà nước về hoạt động tôn giáo; nhiều văn bản chưa quy định

cụ thể các biện pháp, chế tài, không phù hợp đặc thù dân cư và tập quán, tín ngưỡng, tôn giáo trên địa huyện. Những hạn chế này, gây ra sự lúng túng, thiếu thống nhất khi xử lý các vi phạm về hoạt động tôn giáo trên địa bàn huyện, làm hạn chế hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước về lĩnh vực này.

Vì vậy nhiệm vụ đặt ra trong quá trình xây dựng và hoàn thiện hệ thống pháp luật về quản lý nhà nước đối với hoạt động tôn giáo ở Huyện Cư M'gar là phải tổng hợp, rà soát lại, phân loại toàn bộ những văn bản pháp luật đã ban hành liên quan tín ngưỡng, tôn giáo, trên cơ sở đó đánh giá tính phù hợp của các văn bản đề xuất cấp có thẩm quyền sửa đổi, hoặc bãi bỏ những văn bản đã lỗi thời không còn phù hợp, chồng chéo.

Đồng thời tiếp tục xây dựng, ban hành các văn bản hướng dẫn triển khai thực hiện Chỉ thị số 18-CT/TW, ngày 10/01/2018 của Bộ Chính trị về tiếp tục thực hiện Nghị quyết số 25-NQ/TW, ngày 12/3/2003 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa IX về công tác tôn giáo trong tình hình mới, Luật tín ngưỡng, tôn giáo năm 2016; Nghị định 162/2017/NĐ-CP, ngày 30/12/2017 của Chính phủ về quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật tín ngưỡng, tôn giáo và các Luật khác liên quan đến tôn giáo.

Bên cạnh đó, các cấp chính quyền của Huyện Cư M'gar nhất thiết phải ban hành những văn bản quy phạm riêng quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện, phù hợp pháp luật và đặc thù của địa phương. Các văn bản phải đảm bảo sự giải mật, tính mở cao, dễ tiếp cận, cụ thể, rõ ràng và dễ thực hiện; gắn với tháo gỡ những bất cập trong quản lý nhà nước đối với tổ chức hoạt động, sinh hoạt, đất đai, xây dựng, thực hiện chủ trương xã hội hóa y tế, giáo dục, từ thiện nhân đạo của tôn giáo, nhằm phát huy nguồn lực của cộng đồng phục vụ phát triển kinh tế - xã hội của địa phương; bảo tồn, phát huy bản sắc và các giá trị văn hóa truyền thống của cộng đồng các dân tộc thiểu số trên địa bàn huyện.

3.3.1.2. Tăng cường công tác quản lý về đất đai, cơ sở thờ tự của các tôn giáo

Trong những năm qua, các cấp chính quyền của huyện đã quan tâm, giải quyết về lĩnh vực đất đai, cơ sở thờ tự của các tôn giáo, song bên cạnh những kết quả đạt được vẫn còn khá nhiều khó khăn, vướng mắc, lúng túng trong quản lý đất đai, nhà ở liên quan tôn giáo. Vì vậy, để quản lý đất đai, các cơ sở thờ tự của tôn giáo các cấp chính quyền của huyện nên chú trọng thực hiện tốt một số nhiệm vụ sau:

Chỉ đạo các phòng, ban tham mưu, giúp việc của huyện, Ủy ban nhân dân các xã, thị trấn tăng cường công tác tuyên truyền, phổ biến pháp luật về đất đai: Luật đất đai năm 2013 và các Nghị định hướng dẫn thi hành; Chỉ thị 1940/2008/CT-TTg về nhà đất có liên quan đến tôn giáo và các văn bản hướng dẫn của Bộ Tài nguyên, Môi trường, Bộ Nội vụ, những quy định của Nhà nước, của huyện về xây dựng, sửa chữa, quản lý cơ sở vật chất có liên quan đến tôn giáo.

Căn cứ vào chính sách tôn giáo của Nhà nước; tình hình thực tiễn của huyện về đất đai, cơ sở của các tôn giáo, tín đồ, địa bàn hoạt động, nhu cầu về đất, cơ sở thờ tự của các tôn giáo để xây dựng quy hoạch về đất đai, kế hoạch sử dụng đất và quỹ đất của huyện phù hợp. Làm tốt công tác dự báo tình hình, nhu cầu sử dụng đất của các tổ chức tôn giáo.

Đồng thời, để đáp ứng nhu cầu sử dụng đất cho các cơ sở tôn giáo, các cấp chính quyền của huyện thực hiện rà soát, trình duyệt bổ sung vào Danh mục các dự án phải thu hồi đất và Kế hoạch sử dụng đất hàng năm khi có chủ trương của UBND tỉnh làm căn cứ cho việc giao đất cho các cơ sở tôn giáo đảm bảo chặt chẽ, đúng quy định của Luật Đất đai, đáp ứng nhu cầu sử dụng đất, xây dựng cơ sở thờ tự của các tôn giáo.

Chỉ đạo Văn phòng đăng ký quyền sử dụng đất huyện phối hợp với các tổ chức tôn giáo thực hiện các thủ tục hồ sơ cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất để trình các cấp có thẩm quyền xác nhận, phê duyệt theo quy định. Đối với những trường hợp nhận chuyển nhượng, tặng cho quyền sử dụng tổng hợp, báo cáo UBND tỉnh Đắk Lắk để giao cho các Sở, ban, ngành có liên quan kiểm tra, rà soát và đề xuất biện pháp xử lý theo quy định.

Chỉ đạo Phòng Tài nguyên môi trường phối hợp Ủy ban nhân dân các xã, thị trấn tăng cường công tác quản lý đất đai theo địa bàn quản lý, hạn chế tối đa tình trạng các cơ sở tôn giáo lấn, chiếm, nhận chuyển nhượng, tặng cho quyền sử dụng đất; giải quyết hoặc kiến nghị cấp có thẩm quyền kiểm tra, xử lý dứt điểm những diện tích đất mà các cơ sở tôn giáo không sử dụng, sử dụng không đúng mục đích, cho mượn, cho thuê trái pháp luật, diện tích đất dễ bị lấn chiếm theo quy định của Luật Đất đai hiện hành.

Đối với các cơ sở cũ của tôn giáo, các cơ quan chức năng cần tiếp tục thực hiện tốt Luật đất đai, Nghị quyết số 23/UBTVQH ngày 26/12/2003, Nghị quyết số 755/2005/NQ-UBTVQH ngày 02/4/2005 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội và Chỉ thị 1940/CT-TTg ngày 31/12/2008 của Thủ tướng Chính phủ “về nhà, đất liên quan đến tôn giáo”. Đối với các trường hợp nhu cầu chính đáng phục vụ sinh hoạt của quần chúng giáo dân, Ủy ban nhân dân huyện xem xét, đề nghị Ủy ban nhân dân tỉnh giải quyết cấp đất phù hợp (nguồn đất có thể do tổ chức tôn giáo mua, hiến, tặng hoặc xem xét cấp, hoán đổi từ quỹ đất chính quyền quản lý); đồng thời chỉ đạo các ban ngành liên quan nhanh chóng hoàn tất thủ tục cần thiết về cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất, thẩm tra hồ sơ và cấp phép xây dựng theo quy định.

Kiểm tra, thanh tra, giải quyết kịp thời khiếu nại, tố cáo và kiên quyết xử lý vi phạm pháp luật của các tổ chức, cá nhân trong hoạt động tôn giáo trên địa bàn huyện.

Đối với việc xây dựng, coi nới cơ sở thờ tự, nơi sinh hoạt tôn giáo: các phòng ban chuyên môn của huyện tiếp tục phối hợp với Ủy ban nhân dân xã, thị trấn rà soát, kiểm tra đối với việc xây dựng, coi nới cơ sở thờ tự của các tôn giáo để tham mưu các cấp có thẩm quyền xét duyệt. Theo đó, việc phát triển cơ sở, công trình tôn giáo nhất thiết phải phù hợp quy hoạch tổng thể của địa phương; việc xây dựng các công trình tôn giáo phải đảm bảo hài hòa trong không gian kiến trúc chung, nhất là sự hài hòa giữa các công trình tôn giáo với các thiết chế buôn làng truyền thống của đồng bào dân tộc thiểu số, các công trình cộng đồng xã hội, trường học. Hạn chế tình trạng cơ sở tôn giáo nhiều hơn trường học.

3.3.1.3. Nâng cao chất lượng hoạt động hệ thống chính trị; quản lý và phát huy hiệu quả hoạt động của lực lượng cốt cán trong tôn giáo và vùng đồng bào có đạo

Tiếp tục nâng cao chất lượng hoạt động của hệ thống chính trị cơ sở, bảo đảm vai trò lãnh đạo của cấp ủy, tổ chức đảng ở vùng tôn giáo. Hiện nay trên địa bàn huyện đang tồn tại khá phổ biến ở một số xã vùng xa, vùng đồng bào dân tộc thiểu số, có đông đồng bào có đạo. Hầu hết đồng bào có đạo có suy nghĩ rằng họ ít được đào tạo, bồi dưỡng, trọng dụng. Do vậy cần phải tăng cường tuyên truyền, vận động đồng bào có đạo, các tín đồ tôn giáo giúp họ hiểu đúng và tích cực tham gia các hoạt động xã hội, tu dưỡng, rèn luyện phấn đấu trở thành đảng viên hoặc những cán bộ nòng cốt tại địa phương, cơ sở; xem xét, bồi dưỡng cất nhắc những tín đồ tôn giáo tiên bộ, tiêu biểu giữ cương vị trong các tổ chức chính trị-xã hội để xóa tự ti, mặc cảm, đồng thời qua phong trào, phát hiện bồi dưỡng tín đồ xuất sắc để phát triển đảng, đào tạo, bồi dưỡng họ thành những cán bộ tốt, chính họ sẽ là những người chủ yếu tham gia vận động, thuyết phục trong cộng đồng dân cư. Khi địa phương có “vấn đề” họ sẽ là chỗ dựa quan trọng cho chính quyền, vận động quần chúng

đấu tranh với các phần tử tiêu cực, lợi dụng vấn đề tôn giáo chống phá cách mạng.

Tiếp tục quan tâm, đề xuất các cấp ủy Đảng thực hiện tốt công tác phát triển đảng viên là người có đạo. Thường xuyên củng cố, kiện toàn đội ngũ cốt cán, người có uy tín trong các tôn giáo; Quản lý và phát huy hiệu quả đội ngũ cốt cán, người có uy tín trong các phong trào thi đua yêu nước, làm nòng cốt trong công tác tuyên truyền, vận động tổ chức, chức sắc, tín đồ các tôn giáo, thực hiện tốt công tác quản lý Nhà nước về tôn giáo ở địa phương, cơ sở. Xây dựng cơ chế phối hợp giữa lực lượng cốt cán trong tôn giáo với hệ thống chính trị cơ sở, đồng thời thường xuyên có sự kiểm tra, đôn đốc, hướng dẫn lực lượng nòng cốt, nhất là ở các vùng xa, vùng đồng bào dân tộc thiểu số, vùng có đông tín đồ tôn giáo, tiềm ẩn nhiều nguy cơ, diễn biến phức tạp về an ninh chính trị.

Bên cạnh đó, các cấp chính quyền cần có sự quan tâm về tinh thần và vật chất, ghi nhận, kịp thời động viên, khích lệ đối với lực lượng cốt cán trong các tôn giáo và vùng đồng bào có đạo, tạo điều kiện phát triển, kết nạp đảng viên trong lực lượng cốt cán tôn giáo, thường xuyên tổ chức thăm hỏi, động viên trong lúc khó khăn, ưu tiên cho vay vốn để phát triển sản xuất, kinh doanh, giải quyết các nhu cầu chính đáng... qua đó, tạo sự gắn bó, cởi mở với chính quyền địa phương, tham gia tích cực trong các phong trào thi đua, phát huy vai trò, ảnh hưởng tích cực của họ trong cộng đồng các dân tộc, tôn giáo.

3.3.1.4. Tăng cường phối hợp giữa các cơ quan, tổ chức, đoàn thể trong quản lý nhà nước về hoạt động tôn giáo

Các cấp, các ngành, địa phương trên địa bàn huyện cần phải xác định công tác tôn giáo là trách nhiệm của chung của cả hệ thống chính trị để tham gia thực hiện tốt công tác quản lý tôn giáo trên địa bàn huyện.

Chỉ đạo Phòng Nội vụ rà soát, tham mưu bổ sung hoàn thiện Quy chế phối hợp với các phòng ban tham mưu, giúp việc của UBND huyện với Ban Dân vận, Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể, UBND các xã, thị trấn. Trong Quy chế thể hiện các nội dung phối hợp, có sự phân công trách nhiệm, nhiệm vụ cụ thể từng ban, ngành trong hệ thống chính trị.

Thực hiện Quy chế phối hợp, căn cứ vào chức năng, nhiệm vụ các phòng, ban tham mưu giúp việc của UBND huyện, Mặt trận Tổ quốc, Ban Dân vận Huyện ủy và UBND các xã, thị trấn tiếp tục tăng cường sự phối hợp trong công tác quán triệt, tuyên truyền, phổ biến các chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, những định hướng, giải pháp của huyện trong công tác tôn giáo trên địa bàn huyện; phối hợp trong công tác tham mưu cho các cấp chính quyền của huyện thực hiện công tác quản lý nhà nước đối với các hoạt động các tôn giáo trên địa bàn huyện theo quy định của chính sách và pháp luật của Nhà nước; phối hợp trong công tác vận động, tuyên truyền, thuyết phục. Trong đó, chú trọng nâng cao chất lượng công tác dân vận. Làm tốt công tác vận động chức sắc, chức việc, nhà tu hành và tín đồ các tôn giáo, tín ngưỡng, đây là nhiệm vụ cốt lõi của công tác tín ngưỡng, tôn giáo; tranh thủ sự ủng hộ của chức sắc, chức việc nhà tu hành tiên bộ đóng góp vào sự phát triển chung của huyện, việc vận động phải mềm dẻo, linh hoạt, cởi mở, chân thành với chức sắc, chức việc tôn giáo để tăng cường sự hiểu biết, tạo niềm tin cho tín đồ các tôn giáo hiểu, đồng tình, gắn bó, đồng hành cùng dân tộc, tích cực tham gia xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân tộc. Tăng cường xây dựng và nhân rộng các mô hình, điển hình trong vùng đồng bào dân tộc thiểu số, đồng bào có đạo. Phát huy tốt vai trò của Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể chính trị - xã hội các cấp trong công tác tuyên truyền, vận động, giáo dục tín đồ, chức sắc tôn giáo chấp hành pháp luật, thực hiện nếp sống văn minh, gia đình văn hoá, phòng chống tệ nạn xã hội, bài trừ hủ

tục lạc hậu, mê tín dị đoan, thực hiện hiệu quả phong trào “*Toàn dân tham gia bảo vệ an ninh Tổ quốc*”, cuộc vận động “*Toàn dân đoàn kết xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh*”, “*Ngày vì người nghèo*”,... Thu hút, tập hợp đông đảo đoàn viên, hội viên là người có đạo tham gia xây dựng và phát triển tổ chức đoàn, hội ngày càng vững mạnh; phát huy nguồn lực, tạo điều kiện để đồng bào có đạo tham gia các phong trào thi đua yêu nước, lao động sản xuất, phát triển kinh tế, xã hội, giữ gìn an ninh, trật tự, an toàn trong hoạt động tôn giáo, đóng góp tích cực vào quá trình xây dựng và phát triển địa phương.

3.3.1.5. Thanh tra, xử lý khiếu nại, tố cáo và xử lý vi phạm pháp luật về tôn giáo trên địa bàn huyện

Là một thực thể xã hội, tôn giáo được quản lý bởi hệ thống các quy phạm pháp luật khá hoàn chỉnh của Nhà nước; trong đó hoạt động thanh tra, kiểm tra là chức năng thiết yếu của quản lý nhà nước, vừa là công cụ phục vụ sự lãnh đạo của Đảng, quản lý của Nhà nước, vừa là công cụ phát huy dân chủ, tăng cường pháp chế, phát hiện và xử lý những hành vi vi phạm trong quản lý, đảm bảo tự do tín ngưỡng, tôn giáo. Giải pháp tăng cường thanh tra, xử lý các vi phạm trong quản lý nhà nước về hoạt động của tôn giáo trên địa bàn huyện như sau:

- Các cấp chính quyền từ huyện đến xã cần phải thực hiện tốt việc tiếp nhận, xử lý đơn thư, khiếu nại, tố cáo, kiến nghị, phản ánh của công dân trong lĩnh vực tôn giáo theo quy định của pháp luật. Cần phải tổ chức các hội thảo, hội nghị thanh tra chuyên ngành tôn giáo; tổng hợp, xây dựng báo cáo đánh giá kết quả thanh tra, kiểm tra và giải quyết khiếu nại, tố cáo; tổ chức sơ kết, tổng kết việc thực hiện nhiệm vụ thanh tra chuyên ngành tôn giáo; kiểm tra, tố cáo liên quan đến tín ngưỡng, tôn giáo theo quy định của pháp luật.
- Đối với các tôn giáo khi xử phạt vi phạm hành chính phải bảo đảm công bằng, bên cạnh việc áp dụng các hình thức xử phạt chính, xử phạt bổ

sung, cần lưu ý áp dụng các hình thức xử phạt hành chính khác như tước quyền hoạt động tôn giáo có thời hạn hoặc vô thời hạn; đồng thời nâng cao hoạt động của kênh thông tin từ cơ quan thông tin đại chúng như: hệ thống truyền thanh cơ sở, truyền thanh lưu động vì đây cũng là biện pháp có hiệu quả. Để công tác tôn giáo hoạt động có hiệu quả, cần xử lý nghiêm minh các cơ quan, cá nhân có thẩm quyền lợi dụng chức vụ, quyền hạn vi phạm pháp luật về tôn giáo. Kiên quyết xử lý nghiêm các hành vi vi phạm pháp luật, gây những nhiễu, phiền hà trong giải quyết công việc đối với các cơ sở tôn giáo, đặc biệt là các trường hợp tái phạm, có tổ chức, có tính nghiêm trọng, xử lý nghiêm việc chậm trễ trong thực hiện nghiêm vụ được giao, đặc biệt là các vấn đề được xã hội quan tâm.

Phòng Nội vụ huyện phối hợp với các phòng, ban chuyên môn có liên quan cần rà soát, bổ sung, hoàn chỉnh nội quy, quy chế, quy trình làm việc của cơ quan, đơn vị về công tác giải quyết khiếu nại, tố cáo và xử phạt vi phạm hành chính về lĩnh vực tín ngưỡng, tôn giáo; quán triệt, triển khai đối với cán bộ, công chức, viên chức, người lao động việc chấp hành kỷ luật, kỷ cương, văn hóa tôn giáo, pháp luật, cụ thể hóa trách nhiệm của từng cá nhân, đơn vị trong việc thực hiện nhiệm vụ được giao, bảo đảm sự lãnh đạo, chỉ đạo công tác tôn giáo nói chung và công tác giải quyết khiếu nại, tố cáo và xử lý vi phạm pháp luật về tôn giáo nói riêng đạt hiệu quả thiết thực.

Phát huy vai trò của các lực lượng nòng cốt, kịp thời nắm bắt tình hình quản lý nhà nước về hoạt động của tôn giáo, kịp thời khắc phục những yếu kém, hạn chế nhằm nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước về hoạt động của tôn giáo trên địa bàn huyện.

3.3.2. Nhóm giải pháp đặc thù

3.3.2.1. Củng cố, kiện toàn tổ chức bộ máy, nâng cao năng lực chuyên môn cho đội ngũ cán bộ, công chức quản lý nhà nước về tôn giáo

Trong những năm qua, bộ máy quản lý nhà nước về tôn giáo của huyện còn bộc lộ một số điểm bất cập, hạn chế như: thiếu tính chủ động, linh hoạt và chưa có sự thống nhất. Hầu hết cán bộ làm công tác tôn giáo ở huyện Cư M'gar đều xuất phát từ các ngành, các nghề khác nhau, rất ít cán bộ đã qua đào tạo chuyên ngành về lĩnh vực tôn giáo; bên cạnh đó, đội ngũ cán bộ, công chức làm công tác tôn giáo thiếu ổn định, thường xuyên có sự thay đổi đã ảnh hưởng lớn đến hiệu quả công tác quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện. Để tăng cường hiệu quả công tác quản lý Nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện trong thời gian tới các cấp chính quyền của huyện cần có sự nghiên cứu, đổi mới trong tổ chức bộ máy, đào tạo bồi dưỡng cán bộ, công chức làm công tác tôn giáo trên địa bàn huyện.

- *Về tổ chức bộ máy:* Căn cứ Nghị định 162/2017/NĐ-CP của Chính phủ, Luật chính quyền địa phương 2015, các Quy định, Hướng dẫn của Bộ, ngành của Trung ương, các cấp chính quyền của huyện tiếp tục xây dựng, củng cố, kiện toàn bộ máy làm công tác quản lý nhà nước về tôn giáo từ huyện đến xã, thị trấn thành hệ thống thống nhất, phù hợp với đặc thù dân cư, tôn giáo, văn hoá huyện Cư M'gar. Từ thực tiễn quản lý nhà nước về tôn giáo và tham khảo ý kiến chuyên gia cho thấy, huyện Cư M'gar nên đề xuất với Ủy ban nhân dân Tỉnh, Chính phủ căn cứ quy mô dân số, số lượng tín đồ, tôn giáo để thành lập Phòng Dân tộc - Tôn giáo huyện trực thuộc Ủy ban nhân dân huyện chịu trách nhiệm tham mưu cho Ủy ban nhân dân huyện công tác quản lý nhà nước về dân tộc, tôn giáo; tách cơ quan quản lý nhà nước về tôn giáo khỏi Phòng Nội vụ. Phân công đồng chí Phó thường trực Ban Dân vận Huyện ủy làm Trưởng phòng, phân công hai cán bộ chuyên trách tham mưu, giúp việc về lĩnh vực này. Việc tách cơ quan quản lý nhà nước về tôn giáo ra khỏi ngành Nội vụ là phù hợp với thực tiễn tình hình hoạt động của các tổ

chức tôn giáo, đáp ứng được những yêu cầu, nhiệm vụ quản lý nhà nước về tín ngưỡng, tôn giáo trên địa bàn huyện.

Thực hiện điều chỉnh bộ máy quản lý tôn giáo cấp xã theo Thông tư số 13/2019/TT-BNV, ngày 06/11/2019 của Bộ Nội vụ về “hướng dẫn một số quy định về cán bộ, công chức cấp xã và hoạt động không chuyên trách ở cấp xã, thôn, tổ dân phố”, theo đó phân công đồng chí Phó Bí thư Đảng ủy, Trưởng khối dân vận phụ trách công tác lãnh đạo, chỉ đạo tôn giáo về mặt Đảng, về thực hiện quản lý nhà nước phân công Chủ tịch Ủy ban nhân dân xã và công chức Văn hóa-xã hội phụ trách công tác tôn giáo ở cấp xã là phù hợp với yêu cầu, nhiệm vụ đặt ra đối với công tác tôn giáo hiện nay thay vì phân công công chức Văn phòng-thống kê kiêm nhiệm thực hiện công tác tôn giáo ở cấp xã như hiện nay.

- *Về công tác cán bộ:* Xây dựng đội ngũ cán bộ chuyên trách công tác tôn giáo của huyện, đây là vấn đề có ý nghĩa then chốt và quyết định hiệu quả quản lý nhà nước tôn giáo trên địa bàn huyện. Vì vậy, trong thời gian tới, các cấp chính quyền của huyện cần quan tâm xây dựng và thực hiện tốt công tác quy hoạch, đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ, công chức làm công tác quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện, cụ thể là lập kế hoạch, phương án tạo nguồn để quy hoạch cán bộ làm công tác tôn giáo. Trong đó, xác định nguồn cán bộ, công chức ở tầm nhìn xa cho trước mắt và lâu dài, ổn định; chủ động nguồn cho đội ngũ cán bộ, công chức trong từng giai đoạn phát triển của huyện và tình hình diễn biến của công tác tôn giáo, bảo đảm sự kế thừa liên tục giữa quy hoạch công chức đương nhiệm với việc mở rộng đào tạo, bồi dưỡng tạo nguồn cán bộ, công chức.

- *Quan tâm, chú trọng công tác đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ, công chức làm công tác tôn giáo trên địa bàn huyện, nhất là ở cơ sở.* Trước hết các cấp chính quyền của huyện cần khảo sát, thống kê số lượng, đánh giá năng

lực, trình độ của đội ngũ cán bộ làm công tác tôn giáo trên địa bàn huyện để từ đó có xây dựng kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng theo từng giai đoạn, với nội dung, phương pháp đào tạo, bồi dưỡng phù hợp với từng đối tượng, theo lộ trình từ huyện đến xã. Trong đó, đặc biệt quan tâm bồi dưỡng cán bộ làm công tác tôn giáo là người dân tộc thiểu số có bản lĩnh chính trị, uy tín, am hiểu về tôn giáo và đặc thù địa phương.

Nội dung tập huấn, bồi dưỡng cho đội ngũ cán bộ, công chức làm công tác tôn giáo phải luôn được cập nhật thường xuyên, liên tục, sát hợp thực tế, thậm chí phải có tính “vượt trước” thực tế nhằm dự báo và chuẩn bị các phương án sẵn sàng nếu có điểm nóng xảy ra. Để nội dung “thấm thấu” vào đội ngũ cán bộ, công chức làm công tác tôn giáo cần phải có các phương pháp phù hợp. Ngoài việc mở lớp, cử cán bộ, công chức tham gia các lớp tập huấn, bồi dưỡng chuyên sâu về công tác tôn giáo do Ban Tôn giáo Tỉnh, Trung ương, các Trường Chính trị có chuyên ngành về tôn giáo do các lãnh đạo các Bộ, Sở, ban, ngành, các chuyên gia về tôn giáo truyền đạt; thông qua Hội thi tìm hiểu kiến thức pháp luật, Hội thi kiến thức quản lý nhà nước về hoạt động của các tổ chức tôn giáo ở các cấp giúp cho đội ngũ cán bộ, công chức làm công tác tôn giáo nghiên cứu, rèn luyện các kỹ năng phục vụ cho nhiệm vụ chuyên môn. Đây là phương pháp mới mẻ, góp phần trang bị, cập nhật tri thức cơ bản cho cán bộ mà không nhàm chán, khô khan.

Bên cạnh đó, cần tập trung rèn luyện, bồi dưỡng cho đội ngũ cán bộ, công chức làm công tác tôn giáo các kỹ năng tuyên truyền, vận động, thuyết phục, kỹ năng ứng xử, giao tiếp với các tôn giáo, kỹ năng xử lý điểm nóng tôn giáo; tạo điều kiện cán bộ, công chức làm công tác tôn giáo ở các địa phương giao lưu, hợp tác học hỏi, qua đó góp phần nâng cao trình độ chuyên môn và kinh nghiệm công tác quản lý hoạt động của các tổ chức tôn giáo. Sau mỗi đợt khảo sát có tổ chức viết báo cáo về tình hình cần học tập.

Quan tâm thực hiện các chế độ đãi ngộ, khuyến khích đối với cán bộ, công chức làm công tác tôn giáo các cấp: bảo đảm chế độ lương, hỗ trợ xăng xe, cước điện thoại, trang thiết bị máy móc phục vụ cho thực hiện nhiệm vụ; tạo điều kiện cán bộ, công chức tham gia đào tạo các lớp tập huấn, bồi dưỡng chuyên sâu về chuyên môn, các kỹ năng ở trong và ngoài tỉnh.

3.3.2.2. Đổi mới, nâng cao hiệu quả tuyên truyền, vận động chức sắc, chức việc, nhà tu hành, tín đồ tôn giáo

Trong thực tiễn công tác quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện còn có những hạn chế nhất định, một trong những nguyên nhân là do nhận thức chưa đúng, chưa đầy đủ về chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về công tác tôn giáo của đội ngũ cán bộ, đảng viên, công chức làm công tác tôn giáo các cấp và đội ngũ chức sắc, chức việc, tín đồ tôn giáo còn hạn chế.

Để khắc phục hạn chế này, các cấp ủy Đảng, chính quyền tiếp tục lãnh đạo, chỉ đạo quán triệt sâu sắc, đầy đủ và tổ chức thực hiện nghiêm các quan điểm, chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước về tín ngưỡng, tôn giáo trọng tâm là Chỉ thị số 18-CT/TW, ngày 10/01/2018 và Quy định số 06-QĐi/TW, ngày 28/8/2018 của Bộ Chính trị; Kết luận số 101-KL/TU, ngày 03/9/2014 của Ban Bí thư về chủ trương công tác đối với đạo Tin lành trong tình hình mới; Chỉ thị số 01/2005/CT-TTg, ngày 04/2/2005 của Thủ tướng Chính phủ về một số công tác đối với đạo Tin lành; Chỉ thị số 1940/2008/CT-TTg, ngày 31/12/2008 của Thủ tướng Chính phủ về nhà, đất liên quan đến tôn giáo; Đề án số 02-ĐA/BCĐTW của Ban Chỉ đạo Trung ương về tăng cường vận động, đoàn kết các tôn giáo ở nước ta hiện nay; các văn bản định hướng, giải pháp về công tác tôn giáo của huyện...

Trong đó, quan trọng phải thực hiện đổi mới hình thức, phương pháp trong công tác quán triệt, phổ biến, tuyên truyền. Bên cạnh việc tổ chức các

hội nghị phổ biến, tuyên truyền bằng hình thức hội nghị trực tiếp, trong thời gian tới cần phải đổi mới việc tổ chức phổ biến, tuyên truyền bằng hình thức trực tuyến, kết nối với các điểm cầu từ Trung ương đến xã, thị trấn, qua đó tạo điều kiện cho cán bộ, đảng viên, công chức làm công tác tôn giáo trên địa bàn huyện, các chức sắc, chức việc, nhà tu hành, tín đồ tôn giáo được tiếp cận, nắm bắt các nguồn thông tin chính thống giúp nắm vững chính sách, pháp luật của Nhà nước về tôn giáo, được nghe đội ngũ Báo cáo viên của Trung ương, của Tỉnh, của Huyện, các chuyên gia, nhà nghiên cứu về tôn giáo trong và ngoài tỉnh có trình độ chuyên môn, am hiểu về lĩnh vực tôn giáo thực hiện phổ biến, tuyên truyền, quán triệt.

Bên cạnh đó, thông qua các phương tiện thông tin đại chúng, trang thông tin điện tử của huyện, cổ động trực quan, thông tin trên hệ thống truyền thanh cơ sở được dịch ra bằng nhiều thứ tiếng phù hợp với cộng đồng dân cư tại địa phương; thông qua các Hội thi tìm hiểu chính sách, pháp luật, quản lý nhà nước về tôn giáo; các buổi sinh hoạt cộng đồng dân cư, phát tờ rơi, tờ gấp, băng đĩa tuyên truyền với nội dung dễ nghe, dễ hiểu, dễ nhớ; cấp phát các tài liệu tuyên truyền về chính sách, pháp luật của Nhà nước về tôn giáo được dịch ra nhiều thứ tiếng (Kinh, Êđê, Sê đăng, H'mông) giúp cho người dân, nhất là tín đồ đồng bào dân tộc thiểu số dễ tiếp cận, hiểu và thực hiện; tăng cường gặp gỡ, đối thoại giữa cấp ủy, chính quyền với chức sắc, chức việc, tín đồ tôn giáo để thực hiện tuyên truyền, phổ biến giúp cho đội ngũ chức sắc, chức việc, tín đồ tôn giáo.

Vai trò quan trọng đội ngũ chức sắc, chức việc, nhà tu hành có uy tín trong các tổ chức tôn giáo trong kết nối, tuyên truyền, phổ biến, vận động cộng đồng tín đồ tôn giáo chấp hành chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước, tham gia hoạt động tôn giáo theo hiến pháp, pháp luật và tinh thần “tốt đời đẹp đạo” và sống phúc âm trong lòng dân tộc, định hướng,

vận động tín đồ tham gia các phong trào thi đua yêu nước, xây dựng nông thôn mới, xây dựng đời sống văn hoá, phát triển kinh tế, xã hội; cảnh giác trước âm mưu, luận điệu xuyên tạc của thế lực thù địch, góp phần bảo đảm an ninh trật tự ở cơ sở.

**Coi trọng những đóng góp tích cực của các tổ chức tôn giáo, chức sắc, chức việc, tín đồ tôn giáo trên địa bàn huyện trong đời sống xã hội; đảm bảo công bằng trong quản lý về tôn giáo*

Tôn giáo là một hình thái ý thức xã hội, tôn giáo có vị trí, vai trò quan trọng, tác động đến mọi mặt kinh tế, văn hoá, an sinh xã hội. Trong những năm qua, các tổ chức tôn giáo trên địa bàn huyện đã có những đóng góp to lớn trong các hoạt động từ thiện, giáo dục, y tế, xây dựng nông thôn mới, xây dựng đời sống văn hoá mới... qua các hoạt động từ thiện của các tôn giáo đã tạo gắn kết cộng đồng, lan toả giá trị đạo đức, văn hoá tốt đẹp góp phần vào sự ổn định trật tự xã hội và phát triển kinh tế huyện nhà. Có thể khẳng định tôn giáo là nguồn lực mới trong xã hội hiện nay. Chính vì vậy trong thời gian tới, các cấp chính quyền của huyện cần tiếp tục quan tâm, tạo điều kiện để các tôn giáo thể hiện vai trò, trách nhiệm đối với xã hội, đẩy mạnh cải cách hành chính, tạo hành lang pháp lý để các tôn giáo tham gia vào hệ thống chính trị, các hoạt động thiện nguyện xã hội, giáo dục, y tế, xây dựng nông thôn mới, xây dựng đời sống văn hoá...từng bước cùng với chính quyền địa phương giải quyết những khó khăn, thúc đẩy phát triển kinh tế- xã hội.

Tiếp tục thực hiện nhất quán quan điểm của Đảng và Nhà nước ta bảo đảm để các tôn giáo bình đẳng trước pháp luật. Trong quản lý nhà nước các cấp chính quyền của huyện thể hiện sự bình đẳng trong quản lý các tôn giáo theo quy định của pháp luật, không có sự phân biệt, ưu tiên với bất cứ tôn giáo nào hạn chế sự xung đột, mâu thuẫn trong các tôn giáo và tôn giáo với chính quyền địa phương.

Trong các hội nghị sơ kết, tổng kết đánh giá các hoạt động của hệ thống chính trị, các phong trào thi đua của các cấp, các ngành kịp thời ghi nhận, động viên, khen thưởng các tổ chức tôn giáo, các chức sắc, chức việc, tín đồ các tôn giáo tiêu biểu trong hệ thống chính trị, các hoạt động từ thiện, xây dựng nông thôn mới, đoàn kết xây dựng đời sống văn hoá...tiếp tục động viên chức sắc, tín đồ tôn giáo phát huy những giá trị văn hoá, đạo đức tốt đẹp và các nguồn lực của các tôn giáo cho sự phát triển huyện nhà

3.3.2.3. Nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý của nhà nước về hoạt động tôn giáo, chức sắc, chức việc, tín đồ tôn giáo trên địa bàn huyện

Các cấp chính quyền tiếp tục đổi mới, nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước về tôn giáo. Quan tâm, chỉ đạo đội ngũ cán bộ, công chức làm công tác tôn giáo thực hiện tốt nhiệm vụ chuyên môn, hướng dẫn, tạo điều kiện thuận lợi để các tôn giáo, tín đồ tôn giáo sinh hoạt tôn giáo; tham mưu xem xét, giải quyết kịp thời các nhu cầu chính đáng của tôn giáo, nhất là các vấn đề liên quan đến sinh hoạt tôn giáo, đất đai, cơ sở thờ tự tôn giáo...qua đó tạo sự đồng thuận trong chức sắc, tín đồ tôn giáo và đồng bào có đạo, yên tâm tin tưởng và chấp hành nghiêm túc các quy định pháp luật của Nhà nước liên quan tín ngưỡng, tôn giáo.

Đẩy mạnh thực hiện cải cách hành chính và ứng dụng công nghệ thông tin trong quản lý nhà nước tín ngưỡng, tôn giáo trên địa bàn huyện; hướng đến việc sử dụng dịch vụ công trực tuyến mức độ 3, mức độ 4 trong các tổ chức tôn giáo, giải quyết các thủ tục hành chính liên quan đến tín ngưỡng, tôn giáo trên Cổng Dịch vụ công Quốc gia.

Đối với giải quyết các vi phạm, các vấn đề phức tạp liên quan đến tôn giáo, các cấp chính quyền của huyện phải thực hiện theo các quy định của pháp luật trong giải quyết vụ việc; nắm vững các chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước có liên quan đến vụ việc như Luật tín ngưỡng

tôn giáo và các Luật khác có liên quan. Trong điều kiện luật pháp còn hổng, các chính sách có liên quan chưa hoàn chỉnh, khi giải quyết các vấn đề phức tạp trong tôn giáo thì việc thực thi chính sách pháp luật được đặt lên hàng đầu, nhưng cần linh hoạt, tránh cứng nhắc và nặng nề về xử lý hành chính. Làm tốt công tác tranh thủ, vận động chức sắc, tín đồ tôn giáo. Thực hiện phương pháp “dùng việc đạo để xử lý việc đạo” vừa tranh thủ, vừa đấu tranh khi giải quyết các vấn đề tín ngưỡng, tôn giáo, lấy tranh thủ là chính góp phần giải quyết phần lớn sự việc, sự vụ tôn giáo từ cơ sở.

Tăng cường công tác quản lý đối với hoạt động của các tôn giáo trên địa bàn huyện. Căn cứ vào chính sách, pháp luật của Nhà nước, Luật tín ngưỡng, tôn giáo năm 2016, Nghị định 162/2017/NĐ-CP của Chính phủ, các Luật liên quan công tác tôn giáo để vận dụng quản lý linh hoạt phù hợp với đặc thù của từng địa phương, từng tôn giáo trên địa bàn huyện, nhất là trong những năm gần đây sự trỗi dậy và phát triển mạnh của các tôn giáo ở các xã vùng xa, vùng đồng bào dân tộc thiểu số và đặc biệt phát triển của đạo Tin lành ở vùng đồng bào dân tộc thiểu số. Thực hiện Chỉ thị số 01/2005/CT-TTg, ngày 04/02/2005 của Thủ tướng Chính phủ về một số công tác đối với đạo Tin lành. Đề xuất thực hiện quản lý đối với đạo Tin lành trên địa bàn huyện “không cấm nhưng không khuyến khích đạo Tin lành phát triển”. Về phương diện quản lý nhà nước thực hiện từng bước công nhận về tổ chức để đưa các hoạt động của các tôn giáo Tin lành, Công giáo, Phật giáo, Cao đài vào quản lý bằng pháp luật, qua đó góp phần đấu tranh, ngăn chặn và đẩy lùi âm mưu lợi dụng tôn giáo của các thế lực thù địch. Đồng thời rà soát, phân loại các tổ chức tôn giáo chưa được công nhận, phân biệt với các nhóm thuộc giáo phái cực đoan, trên cơ sở đó căn cứ và thực lực, nhân sự lãnh đạo, mối quan hệ trong-ngoài nước của tổ chức và quy định của Luật tín ngưỡng, tôn giáo để xem xét lựa chọn hình thức quản lý phù hợp, có lộ trình.

Thông qua việc từng bước tháo gỡ khó khăn cho các Chi hội, điểm nhóm, niệm phật đường về trụ sở, cơ sở thờ tự, các nhu cầu chính đáng khác theo pháp luật để xây dựng, củng cố mối quan hệ tin cậy, từ đó tạo nền tảng và định hướng cho hoạt động của các tôn giáo trên địa bàn huyện.

Đối với việc sử dụng khoa học công nghệ, mạng internet để truyền đạo, tổ chức hội nghị, thực hiện đào tạo, bồi dưỡng chức sắc, chức việc, tín đồ của các tổ chức tôn giáo. Trước hết các cấp chính quyền của huyện cần đẩy mạnh công tác tuyên truyền, phổ biến Luật an ninh mạng, Quyết định số 874/QĐ-BTTTT, ngày 17/6/2021 của Bộ Thông tin và truyền thông về Bộ quy tắc ứng xử trên mạng xã hội; các quy định của Nhà nước về tham gia và sử dụng mạng xã hội, internet để qua đó giúp các tổ chức tôn giáo, chức sắc, chức việc, tín đồ tôn giáo nắm bắt và thực hiện việc sử dụng mạng internet theo quy định của pháp luật. Đồng thời chỉ đạo các Phòng Nội vụ phối hợp với Phòng Văn hoá thông tin, Ủy ban nhân dân các xã, thị trấn tăng cường quản lý nhà nước về hạ tầng công nghệ thông tin, phối hợp với các ban, ngành có liên quan của huyện, của tỉnh Đắk Lắk thực hiện công tác quản lý trên không gian mạng. Đối với các tổ chức tôn giáo, chức sắc, chức việc tôn giáo khi tham gia mạng xã hội để thực hiện hoạt động tôn giáo phải có bản đăng ký với chính quyền địa phương, trong đó nêu rõ danh mục, nội dung và cam kết với chính quyền địa phương trong việc thực hiện đăng tải, sử dụng mạng internet trong hoạt động tôn giáo theo quy định của pháp luật.

Các cấp chính quyền của huyện, xã định kỳ tổ chức sơ kết, tổng kết hàng năm về hoạt động quản lý nhà nước về tôn giáo; chuyên đề công tác triển khai thực hiện chính sách, pháp luật về công tác tôn giáo của Đảng và Nhà nước, Luật tín ngưỡng, tôn giáo, Nghị định 162/2017/NĐ-CP của Chính phủ... qua đó đánh giá những kết quả đạt được, những tồn tại, hạn chế, vướng mắc trong công tác tôn giáo để từ đó đưa ra các định hướng, giải pháp cụ thể

để triển khai thực hiện công tác quản lý nhà nước về tôn giáo trong tình hình mới trong thời gian tới hiệu quả, thiết thực hơn.

3.3.2.4. Nâng cao đời sống vật chất, tinh thần cho đồng bào có đạo

Trong sự phát triển chung của đất nước, thực hiện chủ trương của Đảng, chính sách của Nhà nước ta về chăm lo, phát triển đời sống kinh tế nhân dân, các cấp ủy Đảng, chính quyền từ huyện đến xã tiếp tục đẩy mạnh thực hiện nghiêm túc và đồng bộ các chương trình phát triển kinh tế-xã hội để nâng cao đời sống vật chất, tinh thần cho đồng bào có đạo. Tiếp tục thực hiện các nhiệm vụ và giải pháp. Gắn sản xuất với mở rộng mạng lưới thương nghiệp, chế biến nông sản hàng hóa. Tập trung phát triển nông nghiệp bền vững, kêu gọi đầu tư phát triển các khu nông nghiệp, chăn nuôi công nghệ cao tại các xã vùng xa, vùng đồng bào dân tộc thiểu số tạo ra các sản phẩm đạt chất lượng cao có đầu ra ổn định, giải quyết việc làm đồng bào các dân tộc thiểu số tại chỗ, từng bước nâng cao chất lượng đời sống Nhân dân. Triển khai thực hiện tốt các chính sách xã hội như: hỗ trợ về nhà ở, giáo dục - đào tạo, y tế, xã hội, văn hóa... để đồng bào thực sự được hưởng lợi về những thành quả do Nhà nước đầu tư. Đồng thời, thực hiện có hiệu quả cải cách hành chính, đảm bảo bộ máy quản lý nhà nước các cấp hoạt động hiệu lực, hiệu quả, trong sạch, vững mạnh; công khai, minh bạch trong thực hiện các chính sách kinh tế, xã hội.

Tạo điều kiện hoạt động văn hóa, thể dục, thể thao, vui chơi giải trí, nhất là các lễ hội tôn giáo. Các cấp chính quyền của huyện cần xây dựng và triển khai các chương trình, kế hoạch đầu tư xây dựng các thiết chế văn hóa; có kế hoạch bảo tồn và phát huy bản sắc, các giá trị văn hóa truyền thống, đẩy mạnh các phong trào, hoạt động văn hóa quần chúng ở cơ sở. Chỉ đạo Phòng Nội vụ phối hợp Phòng Văn hóa thông tin huyện, các xã, thị trấn quản lý lễ hội, hội nghị tôn giáo. Tổ chức tôn giáo chịu trách nhiệm phần lễ, chính

quyền chịu trách nhiệm phần hội, bảo đảm an ninh trật tự, không để xảy ra hiện tượng mê tín, dị đoan, cờ bạc...làm mất đi tính văn hóa của lễ hội. Mặt trận Tổ quốc huyện tranh thủ chức sắc, chức việc tôn giáo, cốt cán, người uy tín trong cộng đồng tôn giáo tham gia vận động xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư, xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân tộc ngày càng vững mạnh, không ngừng nâng cao đời sống vật chất, tinh thần cho nhân dân, trong đó có tín đồ tôn giáo.

KẾT LUẬN

Tôn giáo trên địa bàn huyện trải qua nhiều thăng trầm, khó khăn, thách thức, nhất là trong thời kỳ mới truyền giáo; Đến nay, với những chính sách tự do tín ngưỡng, tôn giáo của Đảng và Nhà nước, các tôn giáo trên địa bàn huyện đã không ngừng lớn mạnh và phát triển, có những ảnh hưởng nhất định đến văn hóa, đạo đức và đời sống xã hội, các lễ hội tôn giáo đã trở thành ngày hội chung, tạo sự gắn kết trong cộng đồng dân cư.

Là địa phương có nhiều tôn giáo và đa tín ngưỡng dân gian, bởi sự giao thoa văn hóa truyền thống của 46 dân tộc anh em và các vùng miền trong cả nước cùng sinh sống; việc đảm bảo quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo của Nhân dân; tạo thuận lợi để các tôn giáo hoạt động và phát đúng quy định của pháp luật, đồng thời phải đảm bảo bảo tồn, phát huy tín ngưỡng dân gian, các giá trị văn hóa truyền thống của cộng đồng các dân tộc thiểu số ở Cư M'gar phục vụ phát triển bền vững luôn là thách thức lớn trong hoạt động quản lý nhà nước của các cấp chính quyền. Mặt khác, Huyện Cư M'gar là địa bàn có vị trí chiến lược của tỉnh Đắk Lắk, do vậy các thế lực thù địch chưa bao giờ từ bỏ âm mưu lợi dụng đạo Công giáo để gây mất ổn định an ninh chính trị, trật tự xã hội, phá hoại khối đại đoàn kết dân tộc, chống phá Đảng và Nhà nước. Do vậy, tăng cường quản lý nhà nước về hoạt động của tôn giáo trên địa bàn huyện Cư M'gar là việc làm mang tính cấp thiết, khách quan.

Đề tài “Quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện Cư Mgar”, tác giả nghiên cứu, hệ thống hóa cơ sở lý luận quản lý Nhà nước về hoạt động tôn giáo, vận dụng vào quản lý nhà nước về về tôn giáo trên địa bàn tỉnh huyện Cư M'gar và tổng kết, đánh giá thực trạng hoạt động của tôn giáo và quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện. Qua đó, nhận định: Để thực hiện có hiệu quả hơn nhiệm vụ quản lý nhà nước về tôn giáo trên địa bàn huyện, trong thời gian tới các cấp chính quyền của huyện cần tiếp tục hoàn thiện thể chế;

thực hiện tốt công tác tuyên truyền và phổ biến chính sách, pháp luật cho đồng bào giáo dân; hoàn thiện tổ chức bộ máy quản lý nhà nước về tôn giáo ở các cấp chính quyền của huyện; không ngừng nâng cao trình độ và chuyên môn nghiệp vụ của đội ngũ cán bộ; hoàn thiện các cơ chế chính sách có liên quan đến tôn giáo; Tăng cường thanh tra, kiểm tra, phối hợp giữa các cơ quan, tổ chức, đoàn thể trong công tác quản lý nhà nước và giải quyết những vấn đề nhạy cảm liên quan đến hoạt động của tôn giáo trên địa bàn huyện; góp phần thực hiện quan điểm, chính sách của Đảng và Nhà nước về tự do tín ngưỡng, tôn giáo; tạo điều kiện cho các tôn giáo hành đạo theo đường hướng “tốt đời, đẹp đạo”.

Nội dung Quản lý nhà nước về tôn giáo có nhiều vấn đề mới, nhạy cảm; Những vấn đề rút ra từ thực tiễn quản lý nhà nước về hoạt động của các tôn giáo trên địa bàn huyện Cư M'gar trên đây của tác giả chỉ là những nhận định và giải pháp bước đầu, chắc chắn còn không ít nội dung của Luận văn cần được bổ sung, hoàn thiện trong thời gian tới./.

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Nội vụ (2015), Thông tư số 04/2016/TT-BN, *Hướng dẫn một số nội dung về thanh tra chuyên ngành trong lĩnh vực tôn giáo*, Hà Nội.
2. Bộ Nội vụ (2015), *Báo cáo 10 năm tổng kết thực hiện Pháp lệnh Tín ngưỡng, tôn giáo*, Hà Nội. Bộ Văn hóa - Thể thao - Du lịch và Bộ Nội vụ (2014).
3. Bộ Nội vụ (2004), Thông tư 25/2004/TT-BNV, *Hướng dẫn chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn, cơ cấu tổ chức cơ quan chuyên môn giúp ủy ban nhân dân quản lý nhà nước về công tác tôn giáo ở địa phương*, Hà Nội.
4. Ban Chấp hành Trung ương Đảng (2003), *Nghị quyết số 25-NQ/TW, ngày 12/3/2003 của về công tác tôn giáo*, Hà Nội
5. Ban Tư tưởng - Văn hóa Trung ương (2002), *Vấn đề tôn giáo và chính sách tôn giáo của Đảng cộng sản Việt Nam của*, NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội.
6. Ban Tuyên giáo Trung ương (2018), *Vấn đề tôn giáo và chính sách tôn giáo*, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
7. Ban Tôn giáo Chính phủ (2001), *Các văn bản pháp luật liên quan đến tín ngưỡng, tôn giáo*, NXB Tôn giáo, Hà Nội.
8. Ban Tôn giáo Chính phủ (2004), *Báo cáo tổng kết công tác quản lý nhà nước về tôn giáo*, Hà Nội.
9. Ban Tôn giáo Chính phủ (2005), *Báo cáo tổng kết công tác Nhà nước về tôn giáo*, Hà Nội.
10. Ban Tôn giáo Chính phủ (2011), *Văn bản pháp luật về đất đai, xây dựng có liên quan đến tín ngưỡng, tôn giáo*, NXB Tôn giáo, Hà Nội.
11. Ban Tôn giáo Chính phủ (2012), *Tài liệu hỏi - đáp pháp luật liên quan đến tín ngưỡng, tôn giáo*, NXB Tôn giáo, Hà Nội.

12. Ban Tôn giáo Chính phủ (2017), *Tài liệu hỏi - đáp pháp luật về tín ngưỡng, tôn giáo*, NXB Tôn giáo, Hà Nội.
13. Ban Tôn giáo Chính phủ (2012), *Văn bản của Đảng và Nhà nước về tín ngưỡng, tôn giáo*, NXB Tôn giáo, Hà Nội.
14. Ban Chỉ đạo Tây Nguyên (2010), *Công tác vận động, xây dựng lực lượng cốt cán trong đồng bào dân tộc thiểu số theo đạo Tin lành ở Tây Nguyên*, Đắk Lắk.
15. Ban Chỉ đạo Tây Nguyên (2011), *Thực trạng đồng bào dân tộc thiểu số theo đạo Công giáo và công tác quản lý nhà nước đối với đạo Công giáo ở Tây Nguyên*, Đắk Lắk.
16. Ban Tôn giáo tỉnh Đắk Lắk (2010), “*Nghiên cứu thực trạng đạo Công giáo và Tin Lành trong cộng đồng DTTS để xây dựng hệ thống giải pháp thực hiện tốt chính sách tôn giáo ở tỉnh Đắk Lắk*”, Đề tài khoa học cấp tỉnh, Đắk Lắk.
17. Chủ tịch nước (1955), *Sắc lệnh 234/SL, ngày 14/6/1955 về quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo*, Hà Nội.
18. Chính phủ (2003), *Nghị định 91/2003/NĐ-CP, ngày 13/8/2003 quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của Ban Tôn giáo Chính phủ*, Hà Nội.
19. Chính phủ (2004), *Nghị định số 22/2004/NĐ-CP, ngày 2/01/2004 về việc kiện toàn tổ chức bộ máy làm công tác tôn giáo thuộc ủy ban nhân dân các cấp*, Hà Nội.
20. Chính phủ (2014), *Nghị định số 37/2014/NĐ-CP quy định tổ chức các cơ quan chuyên môn thuộc ủy ban nhân dân huyện, quận, thị xã, thành phố thuộc tỉnh*, Hà Nội.
21. Chính phủ (2012), *Nghị định số 92/2012/NĐ-CP quy định chi tiết và biện pháp thi hành Pháp lệnh Tín ngưỡng, tôn giáo*, Hà Nội.

22. Chính phủ (2017), *Nghị định số: 162/2017/NĐ-CP của Chính phủ về quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật Tín ngưỡng, tôn giáo*, Hà Nội.

23. C. Mác, Ph. Ăngghen (1995), *Toàn tập, Tập 1*, NXB. Chính trị

24. C. Mác, Ph. Ăngghen (1995), *Toàn tập, Tập 20*, NXB. Chính trị

25. Đảng Cộng sản Việt nam (1996), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VIII*, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.

26. Đảng Cộng sản Việt nam (2001), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ IX*, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.

27. Đảng Cộng sản Việt nam (2006), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ X*, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.

28. Đảng Cộng sản Việt nam (2011), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI*, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.

29. Đảng Cộng sản Việt nam (2016), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII*, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.

30. Đảng bộ tỉnh Đắk Lắk (2020), *Văn kiện Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh Đắk Lắk lần thứ XVII, nhiệm kỳ 2020 - 2025*, Đắk Lắk.

31. Đảng bộ huyện Cư M'gar (2020), *Văn kiện Đại hội đại biểu Đảng bộ huyện Cư M'gar lần thứ IX, nhiệm kỳ 2020 - 2025*, Cư M'gar.

32. Đỗ Quang Hưng (2003), *Bước đầu tìm hiểu mối quan hệ Nhà nước và Giáo hội*, NXB Tôn giáo, Hà Nội.

33. Đặng Nghiêm Vạn (2003), *Lý luận về tôn giáo và tình hình tôn giáo Việt Nam*, NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội.

34. Đoàn Quốc Thư (2013), *Nghiên cứu đề xuất các giải pháp đảm bảo an ninh cơ sở trên địa bàn Tỉnh Đắk Lắk*, Đề tài khoa học cấp tỉnh, Đắk Lắk.

35. Hồ Chí Minh (1995) *Toàn tập, tập 4, tập 5, tập 6, tập 9*, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.

36. Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh, Trung tâm, khoa học về Tín ngưỡng và Tôn giáo (1998), *Trích tác phẩm Kinh điển Chủ nghĩa Mác - Lênin về Tôn giáo*, Tài liệu lưu hành nội bộ, Hà Nội.

37. Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh (2003), *Tư tưởng Hồ Chí Minh về Tôn giáo và công tác tôn giáo*, NXB Tôn giáo, Hà Nội

38. Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh - Trung tâm khoa học về Tín ngưỡng và Tôn giáo (2004), *Tập bài giảng lý luận về tôn giáo và chính sách đối với tôn giáo của Đảng và Nhà nước ta*, NXB Lý luận Chính trị, Hà Nội.

39. Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh (2008), *Lý luận về tôn giáo và chính sách tôn giáo ở Việt Nam*, NXB Tôn giáo, Hà Nội

40. Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh (2014), *Giáo trình Chủ nghĩa xã hội khoa học*, NXB. Chính trị Quốc gia, Hà Nội.

41. Học viện Hành chính Quốc gia (2002), *Giáo trình QLNN về dân tộc, tôn giáo*, NXB Đại học Quốc gia Hà Nội.

42. Hoàng Quốc Bảo (2009), *Quản lý xã hội về tôn giáo*, NXB Chính trị - Hành chính, Hà Nội.

43. Hoàng Văn Chức (2009), *Giáo trình quản lý nhà nước về tôn giáo và dân tộc*, NXB Khoa học và Kỹ thuật, Hà Nội.

44. Huyện ủy Cư M'gar (1999), *Lịch sử Đảng bộ và Nhân dân huyện Cư M'gar trong cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước (1954-1975)*, Cư M'gar.

45. Huyện ủy Cư M'gar (2014), *Báo cáo kết quả 10 năm thực hiện Nghị quyết số 25-NQ/TW, ngày 25/3/2003 của Ban Chấp hành Trung ương (khoá IX) về công tác tôn giáo*, Cư M'gar.

46. Huyện ủy Cư M'gar (2019), *Báo cáo kết quả 15 năm thực hiện Nghị quyết số 25-NQ/TW, ngày 25/3/2003 của Ban Chấp hành Trung ương (khoá*

IX) về công tác tôn giáo và 05 năm thực hiện Kết luận số 101-KL/TW, ngày 03/9/2015 của Ban Bí thư khoá XI về chủ trương công tác đối với đạo Tin lành trong tình hình mới, Cư M'gar.

47. Lê Thị Liên (2018), *Ảnh hưởng của Công giáo trong phát triển bền vững ở Tây Nguyên hiện nay*, Luận án Tiến sĩ, chuyên ngành Chủ nghĩa xã hội khoa học, Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh, Hà Nội.

48. Mai Thanh Hải (1998), *Tôn giáo thế giới và Việt Nam*, NXB Công an nhân dân, Hà Nội.

49. Ngô Hữu Thảo (1998), *Mối quan hệ giữa chính trị và tôn giáo trong thời kỳ mở rộng giao lưu quốc tế và phát triển nền kinh tế thị trường theo định hướng xã hội chủ nghĩa ở nước ta hiện nay*, Đề tài khoa học cấp Bộ, Hà Nội.

50. Nguyễn Hữu Khiển (2001), *Quản lý nhà nước đối với hoạt động tôn giáo trong điều kiện xây dựng nhà nước dân chủ, pháp quyền Việt Nam hiện nay*, NXB Công an nhân dân, Hà Nội.

51. Nguyễn Đức Lữ (2002), *Đổi mới chính sách tôn giáo và Nhà nước quản lý tôn giáo hiện nay - Những bài học kinh nghiệm và kiến nghị cụ thể*, Đề tài nhánh thuộc đề tài cấp Nhà nước, chủ nhiệm đề tài, Hà Nội.

52. Nguyễn Đức Lữ (2009), *Tôn giáo, quan điểm, chính sách đối với tôn giáo của Đảng và Nhà nước Việt Nam hiện nay*, NXB Chính trị - Hành chính, Hà Nội.

53. Nguyễn Thị Hồng Hải (2009), *Quản lý nhà nước về tôn giáo ở Việt Nam hiện nay*, Luận văn Cao học, Học viện Hành chính, Hà Nội.

54. Nguyễn Đăng Bản (2013), *Công tác đấu tranh chống lợi dụng đạo Tin Lành Đê-Ga ở Tây nguyên hiện nay*, Luận văn Cao học, Học viện Chính trị - Hành chính Quốc gia Hồ Chí Minh, Hà Nội.

55. Phạm Thị Tươi (2016), *Quản lý nhà nước đối với hoạt động tôn giáo trên địa bàn huyện Krông Buk*, Luận văn Cao học, Học viện Hành chính Quốc gia.
56. Quốc hội nước Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2013), *Hiến pháp nước Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam*, Hà Nội.
57. Quốc hội nước Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2016), *Luật tín ngưỡng, tôn giáo số: 02/2016/QH14, ngày 18/11/016*, Hà Nội.
58. Thủ tướng Chính phủ (2005), *Chỉ thị số: 01/2005/CT-TTg, Các nội dung về nhà, đất liên quan đến tôn giáo*, Hà Nội.
59. Thủ tướng Chính phủ (2008), *Chỉ thị số: 1940/2008/CT-TTg, Một số công tác đối với đạo Tin lành*, Hà Nội.
60. Thủ tướng Chính phủ (2017), *Nghị định số: 162/2017/NĐ-CP, Quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật tín ngưỡng, tôn giáo*, Hà Nội.
61. Tạ Thị Thu Trang (2015), *Quản lý nhà nước đối với hoạt động tôn giáo trên địa bàn tỉnh Đắk Lắk*, Luận văn Cao học, Học viện Hành chính Hà Nội.
62. Trần Thanh Thủy (2019), *Quản lý Nhà nước về hoạt động của đạo Công giáo trên địa bàn tỉnh Đắk Lắk*, Luận văn Cao học, Học viện Hành chính Quốc gia, phân viện Tây Nguyên, Đắk Lắk.
63. Ủy ban nhân dân huyện Cư M'gar, *Báo cáo tổng kết, sơ kết công tác quản lý nhà nước về tín ngưỡng, tôn giáo trên địa bàn huyện (từ năm 2009 đến 6 tháng đầu năm 2021)*, Cư M'gar.
64. Trang thông tin điện tử của Ban Tôn giáo Chính phủ, <http://btgcp.gov.vn/Plus.aspx/vi/News/38/0/240/2020/> Bài viết “Một số vấn đề đặt ra đối với công tác tôn giáo ở Tây Nguyên”.
65. Viện ngôn ngữ học (2010), *Từ điển Tiếng Việt*, Hà Nội.

PHỤ LỤC

Phụ lục 1

TỔNG HỢP DIỆN TÍCH ĐẤT GIAO

CÁC TỔ CHỨC TÔN GIÁO TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN

(Tính đến tháng 5/2021)

1. Phật giáo:

- Chùa Linh Sơn, TDP3, thị trấn Quảng phú có diện tích đất khuôn viên $4.010m^2$, diện tích xây dựng: chánh điện: $550m^2$; nhà trù: $109m^2$; nhà chúm: $109m^2$; nhà khách nhà tăng: $84m^2$. Năm xây dựng 2014.

- Chùa Hoa Nghiêm, TDP3, thị trấn Quảng Phú có diện tích khuôn viên $7.675m^2$, diện tích xây dựng $1000m^2$, nhà xây cấp 4. Năm xây dựng 1997.

- Chùa Pháp Bảo, TDP4, thị trấn Quảng phú có diện tích khuôn viên $14.080m^2$, chánh điện $693m^2$; Giảng đường $285m^2$; nhà tổ $211m^2$; nhà trụ trì $140m^2$; nhà tăng $373,32 m^2$; nhà thờ cốt linh $112,20m^2$; nhà vệ sinh $30,71m^2$. Năm xây dựng 2015.

- Chùa Phổ Quang, thôn 1, xã Quảng Tiến có diện tích khuôn viên $1400m^2$, diện tích xây dựng chánh điện $540,96m^2$, nhà tăng: $217,35m^2$; nhà khách: $115,50m^2$; nhà sinh hoạt: $234,50m^2$; Lầu chuông : $36m^2$; lầu trống: $36m^2$.

- Chùa Bửu Quang, thôn 6, xã Quảng Tiến có diện tích khuôn viên $1.040m^2$, diện tích xây dựng $400m^2$ nhà xây cấp 4, năm xây dựng 1998.

- Chùa Linh Phong thành lập năm 2006, thửa đất số 637, tờ bản đồ số 1, thị trấn Ea Pôk. Niệm phật đường Linh Phong đã có giấy CNQSD đất số: BA 674312 do Giám đốc Sở Tài nguyên và Môi trường tỉnh Đắk Lắk cấp ngày 26/8/2010 với diện tích $1799m^2$, công trình tôn giáo: Nhà chánh điện $374,20m^2$, nhà tổ $112,40m^2$, nhà tăng $112,40m^2$, nhà bếp và công trình phụ

112,40m², tượng quan âm lộ thiên 16m², tượng địa tạng lộ thiên 16m² do Sở Xây dựng cấp phép số 52/GPXD ngày 8/9/2010.

- Chùa Tây Trúc thành lập năm 2009, hiện tại đang sử dụng thửa đất số 210, tờ bản đồ số 03, diện tích 1.359m² do Sở TNMT tỉnh Đắk Lắk cấp ngày 27/9/2011; đã xây dựng nhà chánh điện diện tích 50m² (nhà tạm: mái lợp ngói, vách thưng ván, nền láng xi măng); nhà tăng diện tích 20m² (nhà cấp 4) và công trình vệ sinh diện tích 50m².

- Niệm phật đường Tuệ Quang, xã Quảng Hiệp, UBND tỉnh đã có chủ trương giao 1.000m² đất (trong tổng diện tích 3.681,5m²) đất tại thửa đất số 505 tờ bản đồ số 29 xã Quảng Hiệp. (cấp năm 2018).

- Niệm phật đường Hưng Pháp xã Ea Hđing đã được UBND tỉnh có chủ trương giao đất 4.790m² đất thuộc thửa đất số 82 , tờ bản đồ số 6 tại xã Ea Hđing (cấp năm 2018).

2. Công giáo:

- Giáo xứ Quảng Nhiêu, Thôn 2, xã Quảng Tiến có diện tích khuôn viên 12.650m², diện tích xây dựng 1000m², nhà xây cấp 4, năm xây dựng 1997.

- Giáo xứ Thiên Đăng, xã Cuôr Đăng đã được giao: 2.800m² đất tôn giáo tại thửa đất số 196, tờ bản đồ số 21 xã Cuor Đăng. Diện tích xây dựng 1.182,2m².

- Giáo xứ Ea Tul, buôn Tu xã Ea Tul diện tích được giao: 3.491,70m² tại thửa đất số 144, tờ bản đồ số 6, xã Ea Tul. Diện tích xây dựng: 650m².

- Giáo xứ Kon Hring xã Ea Hđing diện tích được giao: 6.514m² đất tôn giáo tại thửa đất số 158, tờ bản đồ số 32 và 2.578m² đất trồng cây lâu năm tại thửa đất số 159, tờ bản đồ số 32 tại xã Ea Tul. Diện tích xây dựng: 2.155,8m²

- Giáo xứ Vinh Tân, xã Ea Kiết diện tích được giao: 3.201,1m² tại thửa đất số 185, tờ bản đồ số 08, xã Ea Kiết. Diện tích xây dựng: 982,92m².

- Giáo họ Mân Côi, xã Cư Suê UBND tỉnh đã có chủ trương giao 1.500m² đất (trong tổng diện tích 4.126,1m²) đất tại thửa đất số 556, 90, 89, tờ bản đồ số 17 xã Cư Suê. (năm 2018). Diện tích xây dựng:

3. Tin lành

- Chi hội Tin lành Ea Tul, xã Ea Tul được giao: 2000m² tại thửa đất số 141, tờ bản đồ số 10, xã Ea Tul. Diện tích xây dựng:

- Chi hội Tin lành Cuôr Đăng, xã Cuôr Đăng diện tích được giao: 2.082,6m² tại thửa đất số 42, tờ bản đồ số 18 xã Cuôr Đăng; Diện tích xây dựng:

- Chi hội Tin lành buôn Nhung xã Cư M'gar diện tích được giao: 2.347,5m² tại thửa đất số 445, tờ bản đồ số 18 xã Cư M'gar ; diện tích xây dựng: 938,5m².

- Chi hội Tin lành buôn Tah xã Ea Drong diện tích được giao: 2.087m² tại thửa đất số 122, tờ bản đồ số 26 xã Ea Drong. Diện tích xây dựng: Năm 2019 UBND tỉnh đã có chủ trương cho xây dựng với diện tích: Nhà thờ: 644m²; nhà sinh hoạt: 140m² (nhà 2 tầng); nhà vệ sinh: 50m²; cổng và tường rào.

Phụ lục 2

DANH SÁCH CÁC CHỨC SẮC, CHỨC VIỆC TÔN GIÁO TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN CƯ M'GAR

1. Phật giáo

TT	Họ và tên	Chức vụ	Cơ sở Phật giáo
1	ĐD Thích Minh Đăng	Trụ Trì	Chùa Hoa Nghiêm, thị trấn Quảng Phú
2	ĐD Thích Tâm Định	Trụ trì	Chùa Phổ Quang, xã Quảng Tiến
3	ĐD Thích Phương Hân	Trụ trì	Chùa Bửu Quang, xã Quảng Tiến
4	ĐD Thích Đạo Quang	Trụ trì	Chùa Linh Phong, thị trấn Ea Pốk
5	ĐD Thích Giác Đồng	Trụ trì	Chùa Tây Trúc, xã Ea M'ngang
6	Sư Cô Thích Nữ Tịnh Đạt	Trụ trì	Chùa Linh Sơn, thị trấn Quảng Phú
7	ĐD Thích Thiện Hoằng	Trụ trì	Chùa Hưng Pháp, xã Ea H'ng
8	ĐD Thích Quảng Tuệ	Trụ trì	Chùa Pháp Bảo, thị trấn Quảng Phú
9	ĐD Thích Minh Lý	Trụ trì	Chùa Tuệ Quang, xã Quảng Hiệp
10	Lương Quang Tiên	Ban ĐD	NPD Linh Phước, xã Cư Suê
11	Sư Cô Thích Nữ Huệ Nguyên	Trụ trì	NPD Quảng Tâm, xã Cư Suê
12	Sư Cô Thích Nữ Thuần Đức	Trụ trì	NPD Pháp Nghiêm, xã Cư Diê M'ng

2. Công giáo

TT	Họ và tên	Chức vụ	Cơ sở Công giáo
1	LM Nguyễn Đình Lượng	Quản Xứ	Giáo xứ Quảng Nhiêu, xã Quảng Tiến
2	LM Nguyễn Anh Dũng	Phó xứ	Giáo xứ Vinh Tân, xã Ea Kiết
3	LM Nguyễn Văn Nhiệm	Quản xứ	Giáo xứ Thiên Đăng, xã Cuôr Đăng
4	LM Trần Thế Minh	Quản xứ	Giáo xứ Kon Hring, xã Ea Hding
5	LM Nguyễn Hoàng Vũ	Quản xứ	Giáo xứ Ea Tul, xã Ea Tul
6	LM Nguyễn Lộc	TB Đại diện	Giáo họ Thuận Thiên, xã Ea M' nang
7	LM Nguyễn Ngọc Quang	TB Đại diện	Giáo họ Mân Côi, xã Cư Suê

3. Tin lành

TT	Họ và tên	Chức vụ	Cơ sở Tin lành
1	MS Y Ky Êban	Quản nhiệm	CHTL Ea Tul, xã Ea Tul
2	MS Y Bồn Niê	Quản nhiệm	CHTL buôn Tah, xã Ea Drơng
3	MS Y Min Niê	Quản nhiệm	CHTL buôn Dung, xã Cư M'gar
4	MSNC Y Wang Niê	Quản nhiệm	CHTL buôn Ea Sang, xã Ea Hding
5	MSNC Y Bhiu Byă	Trưởng BHD	CHTL buôn Pók A, thị trấn Ea Pók

6	MSNC Y Wem Niê	Quản nhiệm	CHTL Cư Suê, xã Cư Suê
7	MSNC Y Bhen Ayun	Ban chấp sự	CHTL Cuôr Đăng, xã Cuôr Đăng

4. Cao Đài

TT	Họ và tên	Chức vụ	Cơ sở Cao Đài
1	Nguyễn Văn Sinh	Trưởng ban Đại diện	Cơ sở đạo Quảng Phú, thị trấn Quảng Phú

Phụ lục 3: Bảng đồ địa chính huyện Cư Mgar

Nguồn: Internet